

Sylwadau Dros y We / Representations via the Internet

Rhif Sylw / Rep Id: **216**

Enw / Name: **PAWB (Robat Idris) [2814]**

Rhan: **6.1**

Section: **6.1**

Math / Type: **Gwrthwynebu / Object**

Crynodeb o'r Sylw:

Mae cynsail y Cynllun yn wallus, gan ei fod yn rhagdybio y bydd gorsaf niwclear Wylfa B yn cael ei hadeiladu. Gan fod y strategaeth yn wallus, mae'r holl Gynllun yn annilys. Rhoddir dadleuon a rhesymau isod.

Representation Summary:

The Plan's precedent is flawed, as it presumes that the Wylfa B nuclear station will be built. As the strategy is flawed, the whole Plan is invalid. Arguments and reasons are provided below.

Sylw Llawn / Full Representation:

Mae cynsail y Cynllun yn wallus, gan ei fod yn rhagdybio y bydd gorsaf niwclear Wylfa B yn cael ei hadeiladu. Gan fod y strategaeth yn wallus, mae'r holl Gynllun yn annilys. Rhoddir dadleuon a rhesymau isod.

Newid(iadau) i'r Cynllun

Ymateb ar ran PAWB (Pobl Atal Wylfa B) Mae'n hysbys i'r Cyngor ein bod fel mudiad yn gwrthwynebu unrh

Change(s) to the Plan

Responding on behalf of PAWB (Pobl Atal Wylfa B). It is known to the Council that we as an organisation object to any intention to build Wylfa B, as it is known locally, or Wylfa Newydd, as the development company Horizon calls it. We have several reasons for objecting, as should be known to you. For this consultation, we intend to provide you with economic reasons that explain why we are of the opinion that this Plan is lacking. We believe that there is a basic error to the plan. That error is the presumption that a new nuclear station will be built in the north of the Island. We believe that this presumption forms a basis for a great deal of the Plan's contents. There are several valid reasons over thinking that the station will not be built. It is not only PAWB who believes this. The same doubt can be seen amongst supporters of the station and the nuclear industry in general. If you wish to learn more, Research the current situation of the Hinkley nuclear project in Somerset. Briefly, despite generous financial pledges from the British Government, the developer has not decided to invest. As well as this, a legal challenge from the Austrian Government has been made regarding the methods in which that project is funded. This project is seen as an innovative one, and it is very possible that a failure will mean a failure in the nuclear programme in Britain. Also, there are great problems in Sellafield, and of course, there is no solution in terms of the basic problem of how to get rid of nuclear waste in a way that guarantees safety for over tens of thousands of years. The fact that investments into renewable energy exist is quickly undermining the economical case for nuclear energy should also be considered. Furthermore, the market is moving away from depending on a few centres in a state producing energy (be it nuclear, coal or gas), towards a model of producing on a local scale. See Germany as an example - if Europe's most prosperous country can do without nuclear energy, surely poor and rural Anglesey can do the same. Concentrating on renewable methods of producing energy, along with an ambitious programme of insulating homes, could create plenty of jobs, as shown in our "Anglesey Manifesto" pamphlet. Technological developments, such as electricity storing systems, and improvements in renewable energy equipment in general, means that nuclear energy is old fashioned and expensive, and it is anticipated that renewable energy could compete with the grid's price before long. Reports from banks and financial bodies confirm this. Therefore, from a Government standpoint in a period of recession, they will have to look at these factors in terms of a state investment. The history of the nuclear industry shows that projects run over time and over their estimated cost. Therefore, in time, the economic arguments against nuclear energy are bearing fruit. It is not only Wylfa

Sylwadau Dros y We / Representations via the Internet

B's objectors who say that it is possible that the site will not be built at Wylfa. As there is doubt regarding the site, we believe that it is therefore reasonable to prepare two Plans; one for the future with a station; and another for the future without a station. Specifically, the Plan discusses building 3817 houses on Anglesey. It is impossible to believe that this amount is necessary for local requirements. The problem is, if land is allocated in areas for housing developments, then this land will be available in loot for developers if Wylfa B does not progress. We believe that the number of houses allocated for Holyhead, Llangefni and Amlwch will have a significant impact on those communities, linguistically, socially and culturally, not to mention using several greenfield sites and further harming the landscape. We also believe that there would be enormous pressure on the health, education, social and police services. We believe that the reduction seen in the percentage of Welsh speakers is likely to increase if houses are built on this scale, as the number of those needed for the local area is much less. While we acknowledge the efforts of the Council and other bodies to attract migrants to the indigenous society, the truth is that a small percentage of those people succeed in becoming fluent in Welsh. With a much greater number of non-Welsh speakers moving here, it is difficult to see how the situation of the language would stabilise and strengthen. In the Overview of the Strategy (section 6.1), figure 4 can be found (which is extremely difficult to read on a computer). In the centre of the figure lies the following statement:- "By 2026, Anglesey and Gwynedd will be known for their prosperous and lively communities that celebrate their culture, heritage and unique environment, and will be places that people choose to live in, work in and visit." If Wylfa B is built, this vision is undermined. Why? Prosperous communities - and an influx that will not be easily assimilated, and with a high percentage of a mobile population? Celebrate their culture and heritage - and the Welsh language, which is already on the border from becoming the minority language in Anglesey, stunted? Celebrate their economy - and the Coastal Path, the gem that is often boasted about, abutting Wylfa B, a site which is ten times larger than the current site? And plenty of fruitful land at the North of the Island, which is full of natural treasures, becoming prey under the site's concrete? And after it closes, are you confident that the commercial company will have the resources to restore the site? Choose to live - next door to Europe's largest building site? Choose to work - of course, but how many local jobs can the Plan guarantee? Choose to visit - of course visitors will love coming to see a building site! And after that, what will be left of the North of the Island to attract visitors? In conclusion. A plan should be developed which is based on a different vision to the one that was adopted. As it stands, the Plan is based on the response of a local economy that's on its knees following the failures and carelessness of the past. That's why you are welcoming a large and discordant development, which is extremely unsustainable. The sadness is that it is a short-term vision, that betrays future generations. You can do better than this! Robat Idris "Hendre", Llanffinan, Pentraeth, Anglesey LL75 7DR On behalf of PAWB 29/03/2015

Profion Cadernid / Soundness Tests: i, x, ii, iii, iv, v, vi,

Davies Nia Haf (Rh-CTGC)

From: [REDACTED]
Sent: 30 March 2015 19:43
To: Polisi Cynllunio
Subject: LDP comments
Attachments: LDP.doc

The attached document are my written representations on the joint LDP for Gwynedd and Mon.

I do not wish to speak at the hearing session.

Rob Booth

[REDACTED]

Ant In general I am pleased to see that the documents refer to sustainable developments and seeks to ensure that communities are healthy and vibrant places with natural landscapes and culture.

Written Statement

Key Issues10, on page 36, is "rationalization and centralization of education and health facilities" will not benefit communities and it will result in a decrease in facilities for the local community, especially communities with an aging population. The rationalization and centralization of health and education facilities will lead to a greater number of people requiring to travel and more car journeys. Key Issue 10 is conflicting with Key Issue 11 "Promote opportunities for people to live healthy lives and have reasonable health care, especially in a healthy population". Again Key Issue 10 for the rationalization of schools and health care is not appropriate for one of the strategic policies under PS5 on p.75 point 4 "Promote greater self-containment of centres and villages by contributing to balanced communities that are supported by sufficient services..." I want Key Issue 10 removed.

p.37 Key Issue 20 is the decline in the prosperity and vitality of town centres. This has occurred due to large supermarkets and business parks being built out of town centres. Out of town shops and offices encourage the use of cars. I suggest a policy that favours retaining shops and business in town centres and does not increase the development of business parks and supermarkets outside of towns and villages.

Page 40. It is very disappointing to see that Gwynedd and Anglesey Council have a vision that includes a new nuclear power station, the building of a new nuclear power station has great risks as we have seen in the recent disaster at Fukushima. The enormous risk to our homes, culture and tourism is great. A new power station would need many major associated developments such as housing for the construction workers and infrastructure (e.g. roads, pipers and pylons). The building of the nuclear power station will affect the Welsh culture due to the influx of temporary construction workers. Nuclear power is not sustainable, it requires toxic fuel and the waste is very problematic.

3033 / 848 On p. 46 in table 8 on of the main elements of the strategy is economic growth. Economic growth is not sustainable. I suggest that the main strategy should seek to maintain economic status.

Housing: there should be more housing that is part of a housing association. The policies should emphasize the requirement for social and mixed housing. All housing developments should include a proportion of social housing i.e. houses that belong to housing associations.

Policy TAI10 p.146 there should be NO open market houses outside the development boundary.

p.156 Policy TAI14 & TAI 15 should state that developments of more than 9 houses must include at least 10% of houses that are affordable. Developments of more than 20 houses must include at least 20% of affordable houses, developments of more than 50 houses should include 30% of affordable housing/housing association houses and developments of 100 or more should include 50% of affordable/housing association houses.

Page 191 GWA3 is a policy for radioactive waste treatment and storage. This highlights one of the main problems of having a nuclear power station. The waste is extremely hazardous and difficult dangerous and had to store. The radioactive waste cannot be neutralized, when the half-life of Plutonium is 24,000 years. There is a need for the definition of low level and very low level radioactive waste; what type of radioactive waste? I suggest that if this policy is retained it must lists which radioactive isotopes e.g. plutonium 239. If a radioactive waste is required to be stored it should be stored at the power station.

Pages 201 onwards monitoring and implementation

p.203 I agree with the monitoring indicators for public transport(D4, D6,D7) however I disagree with the indicator D5 for a decrease on car journey times. Why is one of the indicators a decrease in journey times? The faster cars travel the more fuel they use and the more dangerous the journey. Also increases the likelihood of people using cars rather than buses. Also an indicator should be the public transport network is retained as it is or increased the number of buses has not declines, but increased. The times available for bus services are e.g. early morning and late buses enhanced.

Health Impact Assessment Feb 2015. This document fails to mention the potential main impact to health in the area which is the building of a new nuclear power station. We have seen from the recent disaster at Fukushima in Japan that the risk to our community is too great. The towns and villages in a 30km radius round Fukushima have had to be permanently abandoned due to radioactive levels. The risk is not just to the current communities but the future population of the area. I would like to contest to the completeness of this document because it does not include the possible impact of a nuclear disaster at the power station and during transport of radioactive waste.

	 CYNGOR SIR YNYS MÔN ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	<i>For office use only:</i> <i>Representor No.</i> <i>Date received:</i> <i>Date acknowledged:</i>
---	--	--

**Anglesey and Gwynedd Deposit Joint Local Development Plan 2011-2026
Representation Form**

Data Protection

How your representation and the information that you give us will be used. All information submitted will be seen in full by the Joint Planning Policy Unit staff dealing with the Joint Local Development Plan (Joint LDP). Your name and comments as set out in your representation form will be published together with the Councils' response. This helps to show that the consultation was carried out properly. Please note that this form may also be made available to any Public Examination on the Joint LDP.

We would prefer that you submit your representations directly online. Alternatively, an electronic version of this form can be completed online at www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp Separate forms should be completed for each comment that you wish to make.

Additional representation forms can be obtained from the Joint Planning Policy Unit on 01286 685003 or may be downloaded from the Council's web site at: www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp or you may photocopy this form. When making comments please use additional sheets as required clearly numbering each consecutive sheet.

PART 1: Contact details

	Your details/ Your client's details	Agent's details (if relevant)
Name	Ceredigion County Council ⁹⁰⁴ (Date)	
Address	Mrs Llinos Quelch, Planning Policy and Research Services Manager, Economic and Community Development Services, 	
Postcode		
Telephone Number		
Email address		

Guidance Note.

Please set out your comments in Part 2 of this form. Use additional sheets of paper where necessary. **Separate forms should be completed for each comment** that you wish to make.

Question 2dd and 2e seeks your views on the soundness of the Joint Deposit Plan. The tests of soundness and additional information on how they are applied are detailed on the last page of this form.

If you want changes made to the Deposit Plan, please be as specific as you can. For example, if you want new text added, please set out the new text and explain where you would like it to go in the Deposit Plan and why. Similarly, if you want to add a new or amend a policy or a paragraph, please set out clearly the new text and explain where you think it should go in the Deposit Plan and why.

If you wish to delete a site that is allocated in the Deposit Plan or suggest amendments to it or you wish to propose a new site, please attach a 1:1250 or 1:2500 scale plan that clearly identifies the site boundaries. If you are proposing a new site (one that is not included within the Deposit Plan) the comment form must be accompanied by a detailed site assessment in accordance with the Council's Candidate Site assessment methodology and the Sustainability Appraisal framework. The Candidate Site assessment methodology and the Sustainability Appraisal framework can be found on the Council's website at: www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp

Further information about this matter can be obtained from the Joint Planning Policy Unit on **01286 685003** or on the Council's web site at: www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp in the leaflet 'Guidance about alternative sites'.

Where proposed changes to a development plan have significant sustainability effects, you will need to provide the relevant Sustainability Appraisal information. This information must be consistent with the scope and level of detail of the Sustainability Appraisal conducted by the Authority. It should also refer to the same baseline information in identifying the likely significant effects of the revised policy or new site.

You should include all your comments on the Deposit Plan and set out your full case on the official form, using accompanying documents where necessary. If you seek more than one change and consider that the Deposit Plan fails to meet more than one test of soundness **separate forms should be completed for each representation**. Similarly, if your representation is in support of the Deposit Plan or individual elements of the Deposit Plan it would be helpful if separate representations were made. Please indicate if you are submitting other material to support your comments.

You will only be able to submit further information to the Examination if the Inspector invites you to address matters that he or she may raise. Please note that the Inspector will not have access to comments you have made in response to previous consultations. If you do not consider the Deposit Plan to be sound and that it should be changed, please explain clearly why you think the changes are needed. If you think a change is needed for the Deposit Plan to meet one or more of the tests of soundness, please tell us which one(s).

Where a group shares a common view on how it wishes the Deposit Plan to be changed, the Councils will accept a signed petition. In submitting a representation form on behalf of a group, the representation form should include the contact details of a lead individual at Section 1 and the comments should be clearly set out on the representation form. The signed petition should state clearly how many people are being represented and how the representation has been authorised. Signing a petition does not prevent the submission of individual forms.

PART 2: Your Comments and Suggested Changes. *(Please use one Part 2 section for each comment that you wish to make)*

2a. Which part of the Deposit Plan are you commenting on?	
Policy number <i>(please specify)</i>	
Paragraph number <i>(please specify)</i>	
Proposals/ Inset Map <i>(please specify ref no.)</i>	
Constraints Map	
Appendices <i>(please specify)</i>	

2b. Are you objecting or supporting the Deposit Plan?			
Objecting	☐	Supporting	☐

2c. Please provide details of your representation on the Deposit Plan. Having considered the Gwynedd and Anglesey Deposit LDP strategy and policies, Ceredigion County Council do not believe there is any specific policies or issues we need to comment on. The proposed strategy is broadly comparable to the Ceredigion LDP with a settlement hierarchy reflecting ours and a strategy of affordable housing contributions on a sliding scale. The deposit LDP would have no detrimental impact or conflict with the Ceredigion LDP strategy and policies and vice versa, therefore we welcome the proposed draft. <i>Please use additional sheet if necessary. Please state how many additional sheets have been used.....</i>
--

2ch. If your response to 2c above exceeds 100 words, please provide a summary (no more than 100 words).

2d. Please detail the changes you wish to see made to the Deposit Plan.

2dd. Is the Deposit Plan sound?

Yes ☐ No ☐

2e. If you think that the Deposit Plan is unsound which test of soundness do you think that it fails? (Please tick below). *More details are provided at the back of this form.*

Procedural				Consistency								Coherence & Effectiveness							
P1	☐	P2	☐	C1	☐	C2	☐	C3	☐	C4	☐	CE 1	☐	CE 2	☐	CE 3	☐	CE 4	☐

Part 3: What Happens Next?

At this stage of the Joint LDP process, you can only make comments in writing (these are called 'written representations'). However, the Inspector may call on those who want to change the Plan to appear and speak to the Inspector at a 'hearing session' during the Public Examination. You should bear in mind that your written comments on this form will be given the same weight by the Inspector as those made verbally at a hearing session.

3a. Do you want your comments to be considered by 'written representations' or do you want to speak at a hearing session of the Public Examination? (Please tick one of the following)

I do not want to speak at a hearing session and am happy for my written comments to be considered by the Inspector.

I want to speak at a hearing session.

3b. If you wish to speak, please confirm which part of your representation you wish to speak to the Inspector about and why you consider it to be necessary to speak at the Hearing.

3c. Would you like to be informed about the following (Please tick the relevant boxes)

Submission of documents and evidence to the examination

Publish Inspector's report

Plan's adoption

If additional documents have been provided to support your representations, please list below:

Signed: Llinos Quelch

Dated: 25/03/2015

THANK YOU FOR YOUR COMMENTS ON THE DEPOSIT PLAN

Please do not forget to enclose any relevant documentation (e.g. a Sustainability Appraisal) with this form.

Completed representation forms should be returned to the Joint Planning Policy Unit at:

ONLINE – By completing the electronic form at www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp

BY EMAIL – planningpolicy@gwynedd.gov.uk

BY POST – By sending to: Joint Planning Policy Unit, 1st Floor, Bangor City Council Offices, Ffordd Gwynedd, Bangor, Gwynedd LL57 1DT

**REPRESENTATION FORMS SHOULD BE RETURNED BY NO LATER THAN 5.00pm on the 31st March 2015
REPRESENTATIONS RECEIVED AFTER THIS TIME WILL NOT BE CONSIDERED**

Test of Soundness

Test	Procedural Tests
P1	It has not been prepared in accordance with the Delivery Agreement including the Community Involvement Scheme.
P2	The plan and its policies have not been subjected to Sustainability Appraisal including Strategic Environmental Assessment.
	Consistency Tests
C1	It is a land use plan which does not have regard to other relevant plans, policies and strategies relating to the area or to adjoining areas.
C2	It does not have regard to national policy.
C3	It does not have regard to the Wales Spatial Plan.
C4	It does not have regard to the relevant community strategy.
	Coherence and Effectiveness Tests
CE1	The plan does not set out a coherent strategy from which its policies and allocations logically flow and/or, where cross boundary issues are relevant, it is not compatible with the development plans prepared by neighbouring authorities.
CE2	The strategy, policies and allocations are not realistic and appropriate having considered the relevant alternatives and/or are not founded on a robust and credible evidence base.
CE3	There are no clear mechanisms for implementation and monitoring.
CE4	It is not reasonably flexible to enable it to deal with changing circumstances.

The Planning and Compulsory Purchase Act 2004 states that the purpose of the examination of a Local Development Plan (the Plan) is to consider whether it is “sound”. This means that anyone who wants to comment on or object to the Deposit Plan should seek to say how it is unsound and what is needed to make it sound. Sound may be considered in this context within its ordinary meaning of “*showing good judgement*” and “*able to be trusted*”. To assess the Deposit Plan we use 10 tests as set out above. The Deposit Plan will be examined by an independent Inspector appointed by the Welsh Government and it will be the Inspector’s job to consider whether the Plan is sound.

Where you propose a change to the Deposit Plan you should therefore make clear which test(s) of soundness you believe the Deposit Plan fails. The tests are in 3 groups - ‘Procedural’ (2 tests); ‘Conformity’ (4 tests); and ‘Coherence and Effectiveness’ (4 tests). If you wish to comment on the way in which the Councils have prepared the Deposit Plan, it is likely that your comments or objections would fall under one of the procedural tests. If you wish to comment on or object to the content of the Deposit Plan, it may help to look at the ‘consistency’ and the ‘coherence and effectiveness’ tests.

Sylwadau Dros y We / Representations via the Internet

Rhif Sylw / Rep Id: **67**

Enw / Name: **Cyngor Cymuned Llanddyfnan (Mr Graham Owen) [1378**

Rhan: **6.1**

Section: **6.1**

Math / Type: **Gwrthwynebu / Object**

Crynodeb o'r Sylw:

Gweler uchod Mae'r aelodau hefyd yn cynnig bod cyngorau Gwynedd a Môn yn mynd yn ôl i'r dechrau gyda'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, ac yn ailedrych yn ddifrifol ar y cynigion.

Representation Summary:

See above

The members also propose that Gwynedd and Anglesey councils go back to the beginning with the Joint Local Development Plan, and seriously reconsider the proposals.

Sylw Llawn / Full Representation:

Mae aelodau yn gwrthwynebu nifer yr anheddau arfaethedig am y rhesymau canlynol:

Nid oes unrhyw ofniad ar gyfer symiau helaeth o dai ychwanegol.

Mae llawer o dai ar werth ar Ynys Môn.

Pam yr angen i adeiladu 600 o dai yn Llangefni pan nad oes gwaith yn yr ardal, mae ysgolion yn llawn ac nid oes unrhyw arian i adeiladu ysgolion ychwanegol?

Nid yw Ysbyty Gwynedd yn gallu trin cleifion ychwanegol

Yr effaith fydd y cynigion yn ei gael ar yr iaith Gymraeg.

Mae'r cyngor yn cynnig na fydd unrhyw adeiladu yn cael ei gynnal hyd nes bydd diwydiant wedi cael ei sefydlu.

Mae'r aelodau hefyd yn cynnig bod cyngorau Gwynedd a Môn yn mynd yn ôl i'r dechrau gyda'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, ac yn ailedrych yn ddifrifol ar y cynigion.

Newid(iadau) i'r Cynllun

Mae'r aelodau hefyd yn cynnig bod cyngorau Gwynedd a Môn yn mynd yn ôl i'r dechrau gyda'r Cynllun Dat

Change(s) to the Plan

The members also propose that Gwynedd and Anglesey councils go back to the beginning with the Joint Local Development Plan, and seriously reconsider the proposals.

Profion Cadernid / Soundness Tests: i, x, iii, iv, v, vi, vi

	 CYNGOR SIR YNYS MÔN ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	For office use only: Representor No. 2988/863 Date received: 2 Date acknowledged:
---	--	---

**Anglesey and Gwynedd Deposit Joint Local Development Plan 2011-2026
Representation Form**

Data Protection

How your representation and the information that you give us will be used. All information submitted will be seen in full by the Joint Planning Policy Unit staff dealing with the Joint Local Development Plan (Joint LDP). Your name and comments as set out in your representation form will be published together with the Councils' response. This helps to show that the consultation was carried out properly. Please note that this form may also be made available to any Public Examination on the Joint LDP.

We would prefer that you submit your representations directly online. Alternatively, an electronic version of this form can be completed online at www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp Separate forms should be completed for each comment that you wish to make.

Additional representation forms can be obtained from the Joint Planning Policy Unit on 01286 685003 or may be downloaded from the Council's web site at: www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp or you may photocopy this form. When making comments please use additional sheets as required clearly numbering each consecutive sheet.

PART 1: Contact details

	Your details/ Your client's details	Agent's details (if relevant)
Name	BANGOR CIVIC SOCIETY	
Address	c/o DON MATHEW	
Postcode		
Telephone Number		
Email address		

PART 2: Your Comments and Suggested Changes. (Please use one Part 2 section for each comment that you wish to make)

2a. Which part of the Deposit Plan are you commenting on?

Policy number (please specify)	- AS BELOW
Paragraph number (please specify)	- AS BELOW
Proposals/ Inset Map (please specify ref no.)	
Constraints Map	
Appendices (please specify)	

2b. Are you objecting or supporting the Deposit Plan?

Objecting	☒ PARTLY	Supporting	☒ MOSTLY!
-----------	--	------------	---

2c. Please provide details of your representation on the Deposit Plan.

WE WISH IN PARTICULAR TO SUPPORT:

- PS1: WELSH LANGUAGE + CULTURE
- ISA1: INFRASTRUCTURE PROVISION
- PS4: SUSTAINABLE TRANSPORT
- PS6: CLIMATE CHANGE
- ~~ARNA1~~: COASTAL CHANGE MANAGEMENT
- PS11: VISITOR ECONOMY
- PS12: RETAIL (NOTING SUB-REGIONAL IMPORTANCE OF BANGOR)
- MAN7: HOT FOOD TAKEAWAYS (NOTING CLUSTERS + NUISANCE)
- TA12: HMOS. WE WELCOME FIRST ATTEMPT TO PUT A CAP ON NON-SHARED ACCOMMODATION + USE A 'PREFERRED SEARCH ZONE'
- PS16: NATURAL ENVIRONMENT
- PS17: HERITAGE ASSETS (NOTING VERY POSITIVE SUPPORT FOR SLATE INDUSTRY WORLD HERITAGE SITE BID)

END

Please use additional sheet if necessary.
Please state how many additional sheets have been used.....

2ch. If your response to 2c above exceeds 100 words, please provide a summary (no more than 100 words).

2d. Please detail the changes you wish to see made to the Deposit Plan.

ISA 4: OPEN SPACE. TO PROPOSALS MAP ADD 'PEN-Y-BRYN GARDENS' & 'PENRHYN ARMS OPEN SPACE'

TRA1: TRANSPORT NETWORKS 4) 'TRANSPORT SCHEMES' - THERE IS A COMPLETE ABSENCE OF ANY RAIL PROPOSALS

7.1.37: TERN E22 - CLARIFICATION IS NEEDED OF WHETHER BRITANNIA BRIDGE & PARTS OF NORTH WALES ARE STILL ON E22.

TRA4: TRANSPORT IMPACTS. DELETE 'WHERE NECESSARY.' SAFE PROVISION SHOULD ALWAYS BE PROVIDED FOR GROUPS LISTED.

PS9: WYLFA NEWYDD. A 'PLAN B' IS NEEDED, IN CASE THIS PROJECT - WHICH IS YEARS AWAY FROM FINAL APPROVAL - DOES NOT GO AHEAD

2dd. Is the Deposit Plan sound?

Yes ☐ No ☐

2e. If you think that the Deposit Plan is unsound which test of soundness do you think that it fails? (Please tick below). More details are provided at the back of this form.

Procedural				Consistency								Coherence & Effectiveness							
P1	☐	P2	☐	C1	☐	C2	☐	C3	☐	C4	☐	CE 1	☐	CE 2	☐	CE 3	☐	CE 4	☐

TAIN. HMDS

- WHAT IS THE POSITION IF
~~THE~~ EXISTING NON-SHARED ACCOMMODATION
ALREADY EXCEEDS THE SUGGESTED LIMITS?

A SPECIAL FOCUS
WE BELIEVE THE PLAN NEEDS TO HIGHLIGHT
CERTAIN KEY TOPICS:

- AGEING POPULATION: THIS IS MULTI-FACETTED,
& IT IS DIFFICULT TO GATHER AN HOLISTIC
APPROACH FROM THE PLAN
- CHILDREN & YOUNG PEOPLE: AS ABOVE
- DISABLED PEOPLE: AS ABOVE. WALES HAS A
HIGHER PROPORTION OF DISABLED PEOPLE THAN
OTHER NATIONS & REGIONS OF THE U.K., &
IN 2010 THE WELSH GOVERNMENT STATED THAT
DISABILITY LEVELS (UNDER THE DDA) WERE
ONE-FIFTH OF THE WORKING AGE POPULATION
- POVERTY ALLEVIATION: ANOTHER AREA WHERE
WALES IS UNDER-PERFORMING, & WHICH SHOULD
BE CENTRAL TO THE PLAN'S PURPOSE

END

Part 3: What Happens Next?

At this stage of the Joint LDP process, you can only make comments in writing (these are called 'written representations'). However, the Inspector may call on those who want to change the Plan to appear and speak to the Inspector at a 'hearing session' during the Public Examination. You should bear in mind that your written comments on this form will be given the same weight by the Inspector as those made verbally at a hearing session.

3a. Do you want your comments to be considered by 'written representations' or do you want to speak at a hearing session of the Public Examination? (Please tick one of the following)

I do not want to speak at a hearing session and am happy for my written comments to be considered by the Inspector.

I want to speak at a hearing session.

3b. If you wish to speak, please confirm which part of your representation you wish to speak to the Inspector about and why you consider it to be necessary to speak at the Hearing.

3c. Would you like to be informed about the following (Please tick the relevant boxes)

Submission of documents and evidence to the examination

Publish Inspector's report

Plan's adoption

If additional documents have been provided to support your representations, please list below:

Signed:

Dated: 31 MARCH 2015

THANK YOU FOR YOUR COMMENTS ON THE DEPOSIT PLAN

Please do not forget to enclose any relevant documentation (e.g. a Sustainability Appraisal) with this form.

Completed representation forms should be returned to the Joint Planning Policy Unit at:

ONLINE – By completing the electronic form at www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp

BY EMAIL – planningpolicy@gwynedd.gov.uk

BY POST – By sending to: Joint Planning Policy Unit, 1st Floor, Bangor City Council Offices, Ffordd Gwynedd, Bangor, Gwynedd LL57 1DT

REPRESENTATION FORMS SHOULD BE RETURNED BY NO LATER THAN 5.00pm on the 31st March 2015

REPRESENTATIONS RECEIVED AFTER THIS TIME WILL NOT BE CONSIDERED

	 CYNGOR SIR YNYS MÔN ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	For office use only: Representor No. <u>1645/856</u> Date received: <u>31/3/15</u> Date acknowledged:
---	--	---

**Anglesey and Gwynedd Deposit Joint Local Development Plan 2011-2026
Representation Form**

Data Protection

How your representation and the information that you give us will be used. All information submitted will be seen in full by the Joint Planning Policy Unit staff dealing with the Joint Local Development Plan (Joint LDP). Your name and comments as set out in your representation form will be published together with the Councils' response. This helps to show that the consultation was carried out properly. Please note that this form may also be made available to any Public Examination on the Joint LDP.

We would prefer that you submit your representations directly online. Alternatively, an electronic version of this form can be completed online at www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp. Separate forms should be completed for each comment that you wish to make.

Additional representation forms can be obtained from the Joint Planning Policy Unit on 01286 685003 or may be downloaded from the Council's web site at: www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp or you may photocopy this form. When making comments please use additional sheets as required clearly numbering each consecutive sheet.

PART 1: Contact details

	Your details/ Your client's details	Agent's details (if relevant)
Name		Mark Roberts
Address		Barton Willmore
Postcode		[Redacted]
Telephone Number		
Email address		

Guidance Note.

Please set out your comments in Part 2 of this form. Use additional sheets of paper where necessary.
Separate forms should be completed for each comment that you wish to make.

Question 2dd and 2e seeks your views on the soundness of the Joint Deposit Plan. The tests of soundness and additional information on how they are applied are detailed on the last page of this form.

If you want changes made to the Deposit Plan, please be as specific as you can. For example, if you want new text added, please set out the new text and explain where you would like it to go in the Deposit Plan and why. Similarly, if you want to add a new or amend a policy or a paragraph, please set out clearly the new text and explain where you think it should go in the Deposit Plan and why.

If you wish to delete a site that is allocated in the Deposit Plan or suggest amendments to it or you wish to propose a new site, please attach a 1:1250 or 1:2500 scale plan that clearly identifies the site boundaries. If you are proposing a new site (one that is not included within the Deposit Plan) the comment form must be accompanied by a detailed site assessment in accordance with the Council's Candidate Site assessment methodology and the Sustainability Appraisal framework. The Candidate Site assessment methodology and the Sustainability Appraisal framework can be found on the Council's website at: www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp

Further information about this matter can be obtained from the Joint Planning Policy Unit on **01286 685003** or on the Council's web site at: www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp in the leaflet 'Guidance about alternative sites'.

Where proposed changes to a development plan have significant sustainability effects, you will need to provide the relevant Sustainability Appraisal information. This information must be consistent with the scope and level of detail of the Sustainability Appraisal conducted by the Authority. It should also refer to the same baseline information in identifying the likely significant effects of the revised policy or new site.

You should include all your comments on the Deposit Plan and set out your full case on the official form, using accompanying documents where necessary. If you seek more than one change and consider that the Deposit Plan fails to meet more than one test of soundness **separate forms should be completed for each representation**. Similarly, if your representation is in support of the Deposit Plan or individual elements of the Deposit Plan it would be helpful if separate representations were made. Please indicate if you are submitting other material to support your comments.

You will only be able to submit further information to the Examination if the Inspector invites you to address matters that he or she may raise. Please note that the Inspector will not have access to comments you have made in response to previous consultations. If you do not consider the Deposit Plan to be sound and that it should be changed, please explain clearly why you think the changes are needed. If you think a change is needed for the Deposit Plan to meet one or more of the tests of soundness, please tell us which one(s).

Where a group shares a common view on how it wishes the Deposit Plan to be changed, the Councils will accept a signed petition. In submitting a representation form on behalf of a group, the representation form should include the contact details of a lead individual at Section 1 and the comments should be clearly set out on the representation form. The signed petition should state clearly how many people are being represented and how the representation has been authorised. Signing a petition does not prevent the submission of individual forms.

PART 2: Your Comments and Suggested Changes. (Please use one Part 2 section for each comment that you wish to make)

2a. Which part of the Deposit Plan are you commenting on?	
Policy number (please specify)	The Strategy Paragraphs 6.1 to 6.45
Paragraph number (please specify)	The Strategy Paragraphs 6.1 to 6.45
Proposals/ Inset Map (please specify ref no.)	
Constraints Map	
Appendices (please specify)	

2b. Are you objecting or supporting the Deposit Plan?			
Objecting	☒	Supporting	☐

2c. Please provide details of your representation on the Deposit Plan.
The Strategy Paragraphs 6.1 to 6.45 The Strategy is broadly reflective of the Wales Spatial Plan and the approach of Planning Policy Wales, and the spatial characteristics of the Plan area. We note that at paragraph 6.13 reference is made to the Urban Capacity Study of the Centres which looked to reuse where possible and as a priority suitable developed brownfield land. However, this study was solely confined to existing urban centres. It ignored, the large derelict, decaying and contaminated former Dyanmic Friction Site. However, in sustainability terms the site is located in close proximity to Caernarfon a Local Service Centre. Is well served by existing bus routes, and a 5 minute journey to the bus station and connected to Caernarfon by a good quality cycle route a 10 minute cycle. There is also a pavement from the site to Caernarfon. The site is previously developed land, contaminated and occupied by a substantial concrete and steel structure that dominates the site and the wider surrounding area. Whilst the plan in Policy PS10 and CYF1 (see our objections later) seeks to perpetuate the designation of this site for B2 employment purposes, this merely repeats the last 10 years or more of a designation, which has failed to remediate and redevelop this site. Perpetuating the B2 employment allocation for a further 10 years to 2026 and likely beyond (given timeframes to review the Plan) will merely result in the further decay and dereliction of this site. This is fundamentally not positive planning and not delivering sustainable development and the reuse of a scarce resource i.e. a previously developed site for economically and socially productive purposes and dealing with the contamination and environmental legacy/impacts of this site. The Plan provides no realistic strategy for dealing with this site.

*Please use additional sheet if necessary.
Please state how many additional sheets have been used.....*

2ch. If your response to 2c above exceeds 100 words, please provide a summary (no more than 100 words).

2d. Please detail the changes you wish to see made to the Deposit Plan.

2dd. Is the Deposit Plan sound?

Yes ☐ No ☒

2e. If you think that the Deposit Plan is unsound which test of soundness do you think that it fails? (Please tick below). *More details are provided at the back of this form.*

Procedural				Consistency								Coherence & Effectiveness							
P1	☐	P2	☐	C1	☐	C2	☒	C3	☐	C4	☐	CE 1	☐	CE 2	☒	CE 3	☐	CE 4	☐

Part 3: What Happens Next?

At this stage of the Joint LDP process, you can only make comments in writing (these are called 'written representations'). However, the Inspector may call on those who want to change the Plan to appear and speak to the Inspector at a 'hearing session' during the Public Examination. You should bear in mind that your written comments on this form will be given the same weight by the Inspector as those made verbally at a hearing session.

3a. Do you want your comments to be considered by 'written representations' or do you want to speak at a hearing session of the Public Examination? (Please tick one of the following)

I do not want to speak at a hearing session and am happy for my written comments to be considered by the Inspector.

☐

I want to speak at a hearing session.

☒

3b. If you wish to speak, please confirm which part of your representation you wish to speak to the Inspector about and why you consider it to be necessary to speak at the Hearing.

3c. Would you like to be informed about the following (Please tick the relevant boxes)

Submission of documents and evidence to the examination

☒

Publish Inspector's report

☒

Plan's adoption

☒

If additional documents have been provided to support your representations, please list below:

Signed

Dated: 31/03/15

THANK YOU FOR YOUR COMMENTS ON THE DEPOSIT PLAN

Please do not forget to enclose any relevant documentation (e.g. a Sustainability Appraisal) with this form.

Completed representation forms should be returned to the Joint Planning Policy Unit at:

ONLINE – By completing the electronic form at www.gwynedd.gov.uk/ldp or www.anglesey.gov.uk/ldp

BY EMAIL – planningpolicy@gwynedd.gov.uk

BY POST – By sending to: Joint Planning Policy Unit, 1st Floor, Bangor City Council Offices, Ffordd Gwynedd, Bangor, Gwynedd LL57 1DT

REPRESENTATION FORMS SHOULD BE RETURNED BY NO LATER THAN 5.00pm on the 31st March 2015
REPRESENTATIONS RECEIVED AFTER THIS TIME WILL NOT BE CONSIDERED

Test of Soundness

Test	Procedural Tests
P1	It has not been prepared in accordance with the Delivery Agreement including the Community Involvement Scheme.
P2	The plan and its policies have not been subjected to Sustainability Appraisal including Strategic Environmental Assessment.
	Consistency Tests
C1	It is a land use plan which does not have regard to other relevant plans, policies and strategies relating to the area or to adjoining areas.
C2	It does not have regard to national policy.
C3	It does not have regard to the Wales Spatial Plan.
C4	It does not have regard to the relevant community strategy.
	Coherence and Effectiveness Tests
CE1	The plan does not set out a coherent strategy from which its policies and allocations logically flow and/or, where cross boundary issues are relevant, it is not compatible with the development plans prepared by neighbouring authorities.
CE2	The strategy, policies and allocations are not realistic and appropriate having considered the relevant alternatives and/or are not founded on a robust and credible evidence base.
CE3	There are no clear mechanisms for implementation and monitoring.
CE4	It is not reasonably flexible to enable it to deal with changing circumstances.

The Planning and Compulsory Purchase Act 2004 states that the purpose of the examination of a Local Development Plan (the Plan) is to consider whether it is “sound”. This means that anyone who wants to comment on or object to the Deposit Plan should seek to say how it is unsound and what is needed to make it sound. Sound may be considered in this context within its ordinary meaning of “*showing good judgement*” and “*able to be trusted*”. To assess the Deposit Plan we use 10 tests as set out above. The Deposit Plan will be examined by an independent Inspector appointed by the Welsh Government and it will be the Inspector’s job to consider whether the Plan is sound.

Where you propose a change to the Deposit Plan you should therefore make clear which test(s) of soundness you believe the Deposit Plan fails. The tests are in 3 groups - ‘Procedural’ (2 tests); ‘Conformity’ (4 tests); and ‘Coherence and Effectiveness’ (4 tests). If you wish to comment on the way in which the Councils have prepared the Deposit Plan, it is likely that your comments or objections would fall under one of the procedural tests. If you wish to comment on or object to the content of the Deposit Plan, it may help to look at the ‘consistency’ and the ‘coherence and effectiveness’ tests.

RHAN 2: Eich Sylwadau a Newidiadau a Awgrymir. (Defnyddiwch un adran Rhan 2 ar gyfer pob sylw yr hoffech ei wneud)

1550-133-6.4

2a. Ar ba ran o'r Cynllun Adnau yr ydych chi'n gwneud sylwadau?

Polisi rhif (nodwch)	
Paragraff rhif (nodwch)	6.4
Cynigion/ Map Mewnosod (nodwch y rhif cyfeirnod)	
Map Cyfyngiadau	
Atodiadau (nodwch)	

2b. A ydych yn gwrthwynebu neu gefnogi?

Gwrthwynebu	☒	Cefnogi	☐
-------------	-------------------------------------	---------	--------------------------

2c. Rhowch fanylion eich sylwadau ar y Cynllun Adnau.

Cefnogwn y sylw 'Hysbysu cymunedau ffyniannus a chynaliadwy sy'n cefnogi gwasanaethau lleol gan gynnwys darparu tai ychwanegol a datblygiadau cysylltiedig yn gymesur â gofyniad lleol.'

Mae casgliadau'r 'Arolwg Anghenion Tai Ardal Cyngor Cymuned Llanystumdwy' yn gymesur â'r gofyn lleol ac yn cadarnhau nad oes angen y math o ddatblygiad a gynigir yn y Cynllun Adnau yn chwilog.

Defnyddiwch dudalennau ychwanegol os bydd angen.
Nodwch faint o dudalennau ychwanegol rydych wedi'u defnyddio.....

2ch. Os yw eich sylw yn 2c yn fwy na 100 o eiriau, darparwch grynodeb os gwelwch yn dda (dim mwy na 100 o eiriau).

2d Rhowch fanylion y newidiadau yr hoffech eu gweld i'r Cynllun Adnau

Cynnwys datblygiadau sy'n gymesur
â'r gofyn lleol.

2dd. Ydi'r Cynllun yn gadarn?

Ydi	☐	Nac ydi	☒
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------

2e. Os ydych chi'n meddwl nad yw'r Cynllun Adnau yn gadarn, pa brawf cadernid ydych chi'n meddwl y mae'n ei fethu? (Ticiwch isod os gwelwch yn dda) Rhoddir mwy o fanylion am y profion cadernid ar gefn y ffurflen hon

Gweithdrefnol				Cysondeb								Cyflyniad ac Effeithiolrwydd							
P1	☐	P2	☐	C1	☐	C2	☐	C3	☐	C4	☒	CE 1	☐	CE 2	☐	CE 3	☐	CE 4	☐

Sylwadau Dros y We / Representations via the Internet

Rhif Sylw / Rep Id: **278**

Enw / Name: **Mr Aled Evans [2646]**

Rhan: **6.5**

Section: **6.5**

Math / Type: **Gwrthwynebu / Object**

Crynodeb o'r Sylw:

Strategaeth - Nid yw'r dystiolaeth yr wyf I wedi ei weld yn cefnogi'r gosodiadau a geir yma.

Representation Summary:

Strategy - The evidence I have seen does not support the propositions here.

Sylw Llawn / Full Representation:

Strategaeth

Newid(iadau) i'r Cynllun

Nid yw'r dystiolaeth yr wyf I wedi ei weld yn cefnogi'r gosodiadau a geir yma.

Change(s) to the Plan

The evidence I have seen does not support the propositions here.

Profion Cadernid / Soundness Tests: vi

Asesiad o sefyllfa'r Gymraeg a'r tueddiadau demograffig yn ardal Dwyfor ar sail cyfrifiadau 2001 a 2011

Nodiadau cychwynnol

Paratowyd yr asesiad hwn gan Ymgynghoriaeth Iaith Hanfod ar gais Grwp Ffocws Cynllun Datblygu Lleol.

Dylai'r sylwadau sydd ynddo gael eu darllen ar y cyd â'r asesiad amgaeedig o sefyllfa'r Gymraeg yng Ngwynedd, sy'n bennaf seiliedig ar waith a oedd eisoes wedi'i wneud. Mae'n rhoi sylw llawn i Llŷn ac Eifionydd fel un o ardaloedd Gwynedd, ac nid oes ddiben atgynhyrchu'r graffiau yma.

Noder fodd bynnag y bydd mymryn o amrywiaeth yn y ffigurau yn yr asesiad hwn o gymharu â'r ddogfen gyffredinol. Nid yw'r ardal y cyfeirir at i fel Llŷn ac Eifionydd yn y ddogfen honno yn cynnwys ward Clynnog. Roedd rheswm da dros hynny, gan fod rhai wardiau wedi eu cyfuno ar gyfer rhai o'r ffigurau a ddefnyddiwyd; ymhlith y rhai a gyfunwyd â'i gilydd roedd Clynnog a Llanllyfni. Felly i ddibenion yr asesiadau hyn, Llŷn ac Eifionydd yw ardal Dwyfor heb gynnwys Clynnog. Gan fod y Cyngor yn cydnabod Dwyfor fel rhanbarth ac yn cyhoeddi ffigurau ar ei gyfer, defnyddir ffigurau ar gyfer Dwyfor yn y sylwadau hyn.

Nid yw ychwanegu Clynnog at ffigurau Llŷn ac Eifionydd yn gwneud fawr ddim gwahaniaeth i'r ganran sy'n siarad Cymraeg, ond gan fod nifer y siaradwyr Cymraeg wedi codi 140 yma, mae'n rhoi darlun mwy ffafriol o ran y cwmp cyffredinol yn y niferoedd yn Nwyfor.

Yn ogystal â'r ffigurau am y gallu i siarad Cymraeg, bwriedir edrych ychydig yn fanylach ar fewnfudo i ardal Dwyfor, a hefyd ar y berthynas rhwng y cynnydd yn nifer y cartrefi (*household spaces*), nifer yr aelwydydd, a'r cynnydd yn y boblogaeth.

Cyflwyniad

Y peth cyntaf i'w nodi am y Gymraeg yn ardal Dwyfor yw fod yma ddarlun sy'n gadarnhaol iawn ar un ystyr, ond bod tueddiad cyffredinol o ddirywiad graddol yn achosi pryder.

Mae'r gyfran o 71.3% sy'n siarad Cymraeg yma gyda'r uchaf yng Nghymru; mae 94% o'r bobl a aned yng Nghymru yn siarad Cymraeg. Mae'n dda gweld cyfrannau uchel iawn o blant a phobl ifanc yn siarad Cymraeg; mae'r ganran o 92.5% o blant sy'n siarad Cymraeg yn rhywbeth i'w ddisgwyl mewn ardal o'r fath, ac mae'r ganran o 88.6% o bobl ifanc rhwng 16 a 24 oed sy'n siarad yr iaith gyda'r uchaf yng Nghymru.

Mae'n galonogol hefyd fod tua thri chwarter yr oedolion rhwng 25 a 49 oed yr ardal yn siarad Cymraeg. Y ffigur cyfatebol am y ganran sy'n siarad Cymraeg yn y grŵp oedran yma yw 67.5% yng Ngwynedd gyfan, 57% ym Môn, 46% yng Ngheredigion a 36% yn Sir Gaerfyrddin. Mae Dwyfor felly'n sefyll allan fel ardal eithriadol o Gymraeg.

Mae 70% o'r grŵp oedran yma yn ardal Dwyfor wedi eu geni yng Nghymru; ar y llaw arall, llai na 60% o bobl dros 50 oed sydd wedi eu geni yng Nghymru.

Mae'n golygu bod y ganran gyffredinol o'r boblogaeth sy'n siarad Cymraeg i lawr i 71.3%. Mae'r cwmp o bron i 2 bwynt canran yn barhad tueddiad dros ddegawdau – gan fod dros 80% o'r trigolion yn siarad Cymraeg yn 1971.

Ar ben hyn, ni ddylid camarwain ein hunain yn ormodol mai pobl hŷn yn unig sy'n symud yma. Er bod llawer mwy o bobl hŷn o'r tu allan i Gymru'n symud i mewn, ni ddylid diystyru'r 30% o oedolion iau sydd wedi eu geni'r tu allan i Gymru ychwaith a'r potensial o ddylanwadu ar iaith y gymdeithas.

Mae'r gyfran gyffredinol o'r boblogaeth sy'n siarad Cymraeg yn beryglus o agos i'r trothwy o 70%, sy'n cael ei grybwyll gan ystadegwyr fel yr isafswm canran sy'n angenrheidiol i'r Gymraeg barhau fel prif iaith y gymdeithas. [Mae'n wir bod y ganran hon yn cael ei chymryd yn rhy lythrennol gan rai sylwebwyr, gan fod amgylchiadau'n gallu amrywio rhwng ardal ac ardal. Ond dylid pwysleisio mai fel canllaw sy'n gosod isafswm y dylid ei defnyddio, nid er mwyn creu'r argraff bod unrhyw ardal lle mae dros 70% yn siarad Cymraeg yn gwbl ddiogel.]

Nid yw'r ganran sy'n siarad Cymraeg yn Nwyfor gyfuwch â'r hyn yw yn ardal Caernarfon a'r cyffiniau, ond fel y dengys y graffiau yn y ddogfen gyffredinol, mae'r canrannau o'r bobl a aned yng Nghymru sy'n siarad Cymraeg gyda'r uchaf yng Nghymru. Arwydd arall o gryfder yr iaith yma yw fod y ganran gyffredinol o'r boblogaeth sy'n siarad Cymraeg yn uwch na'r gyfran a aned yng Nghymru.

Tynnwyd sylw yn y ddogfen honno hefyd at ba mor gwbl allweddol yw Gwynedd i barhad y Gymraeg fel iaith sy'n cael ei siarad yn naturiol gan drwch y boblogaeth. Mae'r rhan helaethaf o ddigon o brif ardal graidd y gogledd-orllewin – o ran arwynebedd a phoblogaeth – yn gorwedd yng Ngwynedd, a honno'n cynnwys y rhan fwyaf o Arfon heblaw Bangor, Dwyfor a gogledd Meirionnydd.

Mae'r ffigurau'n dangos bod Dwyfor yn rhan o'r brif ardal graidd sydd o dan fygythiad. Nid oes ond angen y mymryn lleiaf o ddirywiad pellach i ddod â'r rhanbarth cyfan o dan y trothwy o 70% yn gallu siarad Cymraeg. Mae bod ag ardal eang lle mae 70% o boblogaeth o 25,000 yn siarad Cymraeg yn gaffaeliad holl bwysig i'r Gymraeg, ac mae'n cyfrif am tua chwarter o'r holl ardal graidd o safbwynt poblogaeth. I danlinellu ei phwysigrwydd, nid oes hyd yn oed bentref na phlwyf i'r de o Drawsffynydd gyda chyfran debyg o'i phoblogaeth yn siarad Cymraeg.

Byddai gweld y gyfran yn disgyn yn is na 70% yn ergyd ddifrifol i'r Gymraeg felly, ac yn cyfrannu at wahanu cadarnleoedd gogledd Meirionnydd oddi wrth gadarnleoedd Arfon.

Mae Dwyfor felly yn ardal o hynodrwydd ieithyddol – ond yn un lle mae'r hynodrwydd hwnnw yn fregus ac o dan fygythiad.

Strategaeth iaith y Cyngor

Calonogol iawn oedd gweld Cyngor Gwynedd, yn ei strategaeth iaith a lansiwyd yn ddiweddar, yn gosod nod o gynnydd o bum pwynt canran yn y gyfran sy'n siarad Cymraeg erbyn 2021, a fyddai'n golygu codi'r ganran ar gyfer y sir gyfan i tua 70%.

Yr hyn sy'n rhaid ei nodi yma yw y byddai hynny'n amhosibl ei gyflawni heb sicrhau cynnydd cyfatebol yn ardal Dwyfor hefyd. Ni ellir fyth cael cynnydd digonol yn ardaloedd mwy Seisnig y sir i godi canran y sir gyfan. Rhaid cymryd felly mai'r nod yw codi'r ganran sy'n siarad Cymraeg yn ardal Dwyfor i 76.3% erbyn 2021.

Cymharol gyfyng yw gallu unrhyw bolisiâu cynllunio i greu newid cadarnhaol yn sefyllfa'r Gymraeg; anodd a chymhleth fyddai penderfynu ar union natur y mathau o ddatblygu a fyddai'n helpu creu'r amodau a allai arwain at dwf. Ar y llaw arall, mae gan bolisi cynllunio'r grym i fod yn ddinistriol os ceir gormod o ddatblygu, ac nid oes ond rhaid edrych ar drefi Seisnig glan-môr arfordir y gogledd i ddangos effaith gor-ddatblygu o'r fath.

Yn ddelfrydol, yr hyn y byddid wedi dymuno'i weld fyddai bod y rhai a baratôdd strategaeth iaith y Cyngor wedi cael y cyfrifoldeb hefyd o awgrymu niferoedd y tai a fyddai'n fwyaf tebygol o hyrwyddo'r Gymraeg ym mhob ardal. Gallai'r rhain wedyn fod wedi cael eu defnyddio fel man cychwyn wrth ffurfio'r Cynllun Datblygu Lleol, gan addasu yn ôl anghenion lleol.

Wrth ffurfio polisi cynllunio ar gyfer mannau mor amrywiol â siroedd trefol a Saesneg eu hiaith fel Casnewydd neu Torfaen ar y naill law, a rhai gwledig a Chymraeg fel Môn a Gwynedd ar y llall, mae'n amhosibl i unrhyw bolisi ar gyfer Cymru gyfan fod yn rhoi'r sylw dyladwy i brif gadarnle'r Gymraeg a'r sylw arbennig sydd angen ei roi i gynnal y niferoedd a'r canrannau yma.

Effeithiau tebygol 1200 o dai ychwanegol yn Nwyfor

Y tueddiad hirdymor yn Nwyfor yw lleihad graddol yn y boblogaeth gynhenid Gymraeg a chynnydd ychydig yn fwy yn nifer y mewnfudwyr o'r tu allan i Gymru, a'r rheini at ei gilydd yn tueddu i fod yn bobl hŷn,

Gan gychwyn trwy grynhoi'n fras y prif ystadegau ar gyfer Dwyfor:
(Mae angen cofio'u bod ychydig yn wahanol i'r rhai am Lŷn ac Eifionydd yn y ddogfen arall, a chymhlethdod arall yw bod yr ystadegau sy'n ymwneud ag iaith yn unig wedi eu cyfyngu i'r boblogaeth dros 3 oed, sy'n egluro gwahaniaethau o fewn y ffigurau canlynol.)

Tabl 1: Poblogaeth

Poblogaeth Dwyfor yn 2011	27,725 o gymharu â 27,322 yn 2001
Cynnydd ers 2001	403 (1.5%)
Nifer yn gallu siarad Cymraeg yn 2011	19,124, o gymharu â 19,361 yn 2001
Canran yn gallu siarad Cymraeg yn 2011	71.3% o gymharu â 73.2% yn 2001

Lleihad ers 2001	237 (1.9% o leihad yn y ganran)
Nifer o bobl a aned yng Nghymru, 2011	19,064 o gymharu â 19,209 yn 2001
Canran a aned yng Nghymru, 2011	68.7% o gymharu â 70.3% yn 2001
Lleihad ers 2001	145 (1.6% o leihad yn y ganran)
Nifer o bobl a aned y tu allan i Gymru, 2011	8,661, o gymharu â 8,113 yn 2001
Canran y bobl a aned y tu allan i Gymru, 2011	31.2% o gymharu â 29.7% yn 2001
Cynnydd ers 2001	548 (1.5% o gynnydd yn y ganran)

Sylwer mai ffigurau am gynnydd mewn canrannau a geir uchod; mae'r cynnydd o 548 yn y bobl o'r tu allan i Gymru yn gynnydd o 6.7% mewn niferoedd o gymharu â'r hyn oedd yn 2001.

Dyma'r ffigurau am niferoedd a chyfansoddiad aelwydydd ac am niferoedd cartrefi (*household spaces*) yn 2011 a 2001:

Tabl 2: Cyfansoddiad aelwydydd

	2011	2001	Newid ers 2001
Cyfanswm aelwydydd	12,479	11,762	717
Aelwydydd un person	4551	3721	830
Aelwydydd pensiynwyr yn unig	3808	3743	65
Cyfanswm cartrefi	15,896	14,538	1,358
Nifer unigolion i bob aelwyd	2.22	2.32	-0.1
% o aelwydydd un person	36.5	31.6	+4.9
% o aelwydydd pensiynwyr yn unig	30.5	31.8	-1.3

Ar yr olwg gyntaf, nid yw'r cynnydd o 1,200 yn nifer y tai newydd yn uchel o gymharu â'r cynnydd o 1,358 a fu rhwng 2001 a 2011. Ar y llaw arall, o weld mai 717 oedd y cynnydd yn nifer yr aelwydydd, mae'n awgrymu bod y gweddill naill ai'n ail gartrefi, neu yn dai ar y farchnad.

Sylwer hefyd fod y nifer cyfartalog o bobl ar bob aelwyd wedi gostwng o 2.32 i 2.22 yn 2011.

Ar sail poblogaeth o 27,000 yn fras, byddai hynny ynddo'i hun yn cyfateb i 525 o aelwydydd ychwanegol; mae'n rhesymol credu bod y gwahaniaeth rhwng hynny a'r 717 o aelwydydd ychwanegol yn cyfrif am y 403 o gynnydd mewn poblogaeth.

Mae'n rhesymol tybio ei bod yn gwneud mwy o synnwyr i ddefnyddio'r cynnydd yn nifer yr aelwydydd nag yn nifer y cartrefi fel sail cymhariaeth – mae'n annhebyg y byddai adeiladwyr yn mynd ati i godi tai heblaw fod pobl am eu prynu a'u defnyddio.

Os felly, mae'r 1,200 o dai newydd y bwriedir neilltuo tir ar eu cyfer yn sylweddol fwy na'r 717 o gynnydd yn nifer yr aelwydydd rhwng 2001 a 2011.

Fel y crybwyllwyd, mae'r 717 o gynnydd hwnnw mewn aelwydydd wedi arwain at 403 o gynnydd yn y boblogaeth, ond un rheswm pam fod y cynnydd hwnnw'n gymharol isel yw oherwydd gostyngiad yn nwysedd poblogaeth aelwydydd o 2.32 i 2.22. Ni ellir cymryd yn ganiataol fod yr un gyfradd o leihad yn y dwysedd am ddigwydd eto.

Ar ben hyn, gwelwn fod dwysedd poblogaeth Dwyfor eisoes yn is na'r 2.3 yw yng Nghymru gyfan. Mae'r gyfran o aelwydydd gorlawn – 3.8% - hefyd yn is na'r 4.7% yng Ngwynedd a 5.2% yng Nghymru gyfan.

Ffactor arall sy'n gallu cyfrif am gynnydd mewn aelwydydd yn cynnydd yn y niferoedd o aelwydydd un person (er nad yw hyn yn wir ym mhob achos, ee unigolion gweddw). Cafwyd cynnydd o 830 mewn aelwydydd o'r fath yn Nwyfor, ac maent bellach yn cyfrif am 36.5% o'r holl aelwydydd. Unwaith eto, ni ellir cymryd yn ganiataol y bydd yr un tueddiad yn parhau, oherwydd, mae'r cyfartaledd hwn yn uwch na'r 35.3% yw yng Ngwynedd ar gyfartaledd, ac yn sylweddol uwch na'r 30.8% yw yng Nghymru gyfan ar gyfartaledd.

Yn bwysicach na dim efallai, mae'r cyfanswm aelwydydd fel canran y cyfanswm tai yn neilltuol o isel yn Nwyfor. Mae'n cyfrif am 78.5% o gymharu â 85.9% yng Ngwynedd, a 94.0 yng Nghymru gyfan ar gyfartaledd. Mae'n awgrymu'n gryf fod potensial cryf am gynnydd poblogaeth o fewn y stoc bresennol o dai.

Rhagamcanion posibl

Er mai rhagamcanion yw unrhyw ystadegau a wneir ar effeithiau ieithyddol datblygu, mae tystiolaeth o dueddiadau sydd eisoes ar waith yn ein galluogi i ddamcaniaethu ar sail o wybodaeth.

Fel y nodwyd uchod, y tueddiad yn Nwyfor yw lleihad yn y boblogaeth gynhenid a chynnydd yn y boblogaeth sy'n symud yma o'r tu allan i Gymru, a'r rheini yn tueddu i fod yn bobl hŷn. Mae'r rhagamcanion hyn yn seiliedig ar barhau'r tueddiadau presennol yn y boblogaeth gynhenid, a defnyddiwyd ffigur o 19,000 fel nifer y siaradwyr Cymraeg (lleihad o 124 o'r nifer presennol). Ni fernir bod lle i dybio y bydd unrhyw gynnydd naturiol yn nifer y siaradwyr Cymraeg, nac y bydd codi tai ynddo'i hun yn arwain at hynny.

Rhagamcan 1

Dim cynnydd o gwbl yn nifer y cartrefi na nifer yr aelwydydd.

Lleihad o 124 yn nifer y rhai sy'n siarad Cymraeg, a'r boblogaeth yn aros yr un fath:

Canran y siaradwyr Cymraeg i lawr i 70.8%

Rhagamcan 2

Dim cynnydd yn nifer y cartrefi, ond cynnydd o 1% yn y boblogaeth (ar dybiaeth y fod potensial i o leiaf hynny o fewn y stoc dai bresennol):

Canran y siaradwyr Cymraeg i lawr i 70.1%

Rhagamcan 3

Cynnydd o 1200 yn nifer yr aelwydydd, a hynny'n arwain at gynnydd o 672 yn y boblogaeth. (Defnyddiwyd ffactor o 0.56 o gynnydd mewn poblogaeth am ei fod yn cyfateb i'r ffordd yr arweiniodd 717 o gynnydd mewn aelwydydd at 403 o gynnydd mewn poblogaeth rhwng 2001 a 2011)

Canran y siaradwyr Cymraeg i lawr i 69.0%

Rhagamcan 4

Cyfuniad o scenario 2 a 3 – cynnydd yn nifer yr aelwydydd a chynnydd o 1% o fewn y stoc dai bresennol:

Canran y siaradwyr Cymraeg i lawr i 68.4%

Rhagamcan 5

Mae scenario 3 yn seiliedig ar barhau'r tueddiad o leihau dwysedd poblogaeth gyfartalog aelwydydd a chynnydd yn nifer aelwydydd un person. Pe na ddigwyddai hyn, y scenario waethaf bosibl fyddai cynnydd o 1200 yn nifer yr aelwydydd yn arwain at gynnydd o 2640 (1200 X 2.2) yn nifer y boblogaeth.

Os felly, byddai cyfran y siaradwyr Cymraeg i lawr i 64.5%.

Mae'n wir mae'r scenario waethaf fyddai hyn, ond o ystyried y posibilrwydd cryf fod gor-gyflenwad o dai eisoes yn yr ardal, ni ellir ei diystyru'n llwyr. Daethpwyd at y rhif hwn heb dybio unrhyw gynnydd poblogaeth o fewn y stoc dai bresennol; pe digwyddai hynny, gallai'r dirywiad fod yn fwy fyth. Fel y dengys y ffigurau uchod, mae pob cynnydd o 1% yn y boblogaeth yn arwain at ddirywiad o fwy nag 1% yn y ganran sy'n siarad Cymraeg.

Mae pob un o'r opsiynau uchod yn peri gwahanol raddau o rwystr i strategaeth y cyngor o godi'r ganran sy'n siarad Cymraeg yn Nwyfor i 76.3%.

O dan y scenario lleiaf dinistriol, sef Rhagamcan 1, byddai'n golygu bod angen sicrhau bod bron i 1,500 o bobl ddi-Gymraeg yn dysgu'r iaith yn rhugl. Mae'r niferoedd hyn yn codi gyda phob rhagamcan, ac yn achos Rhagamcan 5, byddai'n golygu dros 10,000 o drigolion di-Gymraeg, ac angen i o leiaf 3,500 ohonynt ddysgu'r iaith yn rhugl er mwyn cyrraedd targed y Cyngor. Gan fod y mwyafrif llethol o blant eisoes yn gallu siarad Cymraeg, byddai hyn golygu dysgu Cymraeg i oedolion. Byddai unrhyw un sy'n

gyfarwydd â maes dysgu Cymraeg i oedolion yn sylweddoli bod tasg o'r fath o fewn cyfnod o ychydig flynyddoedd yn gwbl anymarferol. Er mwyn cynnal a hyrwyddo'r Gymraeg yn ei chadarnleoedd mae'n hanfodol ystyried demograffeg yn ogystal.

Casgliad

Ni ellir gorbwysleisio'r trychineb ieithyddol petai'r senario waethaf yn cael ei gwireddu yn yr achos hwn. Mae llawer iawn rhy ychydig o ardaloedd lle mae'r Gymraeg cyn gryfed ag yw yn Nwyfor i'r Gymraeg allu fforddio colled o'r fath. Un o negeseuon pwysicaf Cyfrifiad 2011 yw'r graddau y mae plant yn colli eu Cymraeg ar ôl gadael yr ysgol yn yr ardaloedd mwyaf Seisnig, sy'n dangos na ellir dibynnu ar addysg yn unig i greu siaradwyr Cymraeg newydd. Mae cynnal y math o gymdeithas sy'n dal i fod yng Ngwynedd yn gwbl allweddol.

O weld posibilrwydd y senario waethaf, anodd osgoi'r casgliad bod y nifer o 1200 o dai ychwanegol yn ormodol – yn enwedig gan nad oes tystiolaeth ddigonol wedi ei chynnig o'r angen am gynnydd o'r fath.

Mae'r ystadegau diweddaraf a ddaeth o law'r Cyngor yn dangos fod prisiau tai allan o gyrraedd 67.8% o drigolion ardal Dwyfor. O ystyried fod mwy o bobl o'r tu allan yn gallu fforddio tai yma, mae hynny'n sicr o fod yn uwch fyth o fewn y boblogaeth gynhenid.

Mae dadl gref felly dros gyfyngu pob tŷ newydd a godir i rai fforddiadwy. Nid fyddai hyn ynddoi'i hun yn rhwystro mewnfudiad, wrth gwrs, ond o leiaf efallai na fyddai'n mynd ati'n fwriadol i'w annog.

Agwedd arall o'r cynllun sydd angen tynnu sylw ati yw dosbarthiad y tai. Gellir dadlau bod yma ormod o ganoli ar ardaloedd trefol, neu Bwllheli yn benodol. Un o nodweddion y newid ieithyddol yng Ngwynedd dros y degawd neu fwy ddiwethaf yw symudiad graddol o siaradwyr Cymraeg o gefn gwlad i'r trefi, fel bod y Gymraeg yn amlach yn gryfach yn y canolfannau trefol nag yn y pentrefi gwledig.

Nid dadl dros geisio rhwystro hyn yw dweud y gall gor-ddatblygu mewn trefi gael effeithiau negyddol ar y cefn gwlad o'u cwrpas. Os edrychwn yn benodol ar ardal Dwyfor, cafwyd cynnydd o tua 100 yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn nhref Pwllheli rhwng 2001 a 2011 (er bod cynnydd o tua 200 yn y boblogaeth gyffredinol wedi dod â'r ganran i lawr tua 2%). Rhaid gosod cynnydd o'r fath yn niferoedd siaradwyr Cymraeg o fewn cyd-destun ardal ehangach – yn ystod yr un cyfnod cafwyd lleihad o 127 yn Nefyn a Morfa Nefyn, lleihad o 105 yn Abersoch, 26 yn Efailnewydd a Buan, 27 yn Abererch a 17 yn Llanaelhaearn.

Un gwendid yn asesiad effaith ieithyddol a baratowyd gan uned y Cynllun Unedol yw ei fod yn tueddu i edrych ar dueddiadau o fewn wardiau unigol yn lle yng nghyd-destun ardal ehangach. Os oes cynnydd yn digwydd o fewn un lle, nid yw'n gynnydd ystyrlon os yw ar draul ardal arall.

Wrth gwrs, bydd angen edrych ymhellach na'r cynllun datblygu presennol wrth ystyried dyfodol y Gymraeg yng Ngwynedd. Os bydd dyhead cyffredinol yn parhau o fewn y boblogaeth gynhenid i symud tua'r trefi, mae angen trafodaeth aeddfed ar sut mae cynnal y Gymraeg yng nghefn gwlad. Efallai ei bod yn bryd meddwl am y syniadau mwy creadigol a chefnu ar y tabŵ traddodiadaol yn erbyn yr hyn a elwir yn 'dai haf'. Efallai fod lle i gadw mwy o'r tai hyn mewn dwylo lleol i'w defnyddio fel llety gwyliau; diau hefyd y byddai annog rhagor o'r boblogaeth gynhenid sydd wedi symud oddi yma i fyw i brynu eiddo yng nghefn gwlad i'w ddefnyddio ar benwythnosau a gwyliau yn hwb i Gymreictod yr ardal.

Mater arall sy'n gofyn am sylw yw'r diffiniad o bersonau lleol wrth ystyried cymhwysedd am dai fforddiadwy neu dai cymdeithasol. Mae holl ffigurau'r cyfrifiad yn awgrymu bod hyd at tua 95% o'r bobl a aned yng Nghymru sy'n byw yn ardal Dwyfor yn siarad Cymraeg. Os yw'r gallu i siarad Cymraeg yn sylweddol is ymhlith pobl sydd ar restr tai cymdeithasol, mae cwestiynau sylfaenol i'w gofyn ynghylch y meini prawf. Dylid ei gwneud hi'n ofynnol i gymdeithasau tai gofnodi'r gallu i siarad Cymraeg, a bod yr wybodaeth honno ar gael i'r cyhoedd.

Efallai y deuai i'r amlwg nad codi mwy o dai cymdeithasol o'r newydd sydd ei angen yn gymaint ond sicrhau mai pobl gwirioneddol leol sy'n cael y tai sydd ar gael.

O droi'n ôl at y cynllun datblygu lleol, fodd bynnag, mae'n anodd osgoi'r casgliad mai doeth fyddai lleihau nifer y tai ychwanegol sy'n cael eu cynnig, ac edrych eto ar ddosbarthiad nifer llai o dai. Gan ei bod mor anodd rhagamcanu'n union y tueddiadau i'w disgwyl o fewn y stoc dai bresennol, efallai na fyddai cyfiawnhad dros wahardd unrhyw godi tai newydd – er bod dadl gref dros gyfyngu'r rhain i dai fforddiadwy. Yn wyneb yr arwyddion bod yna gryn lacrwydd o fewn y stoc dai bresennol, fodd bynnag, anodd osgoi'r casgliad mai doethach fyddai gwneud y camgymeriad o godi rhy ychydig yn hytrach na gormod o dai.

Huw Prys Jones

Hanfod

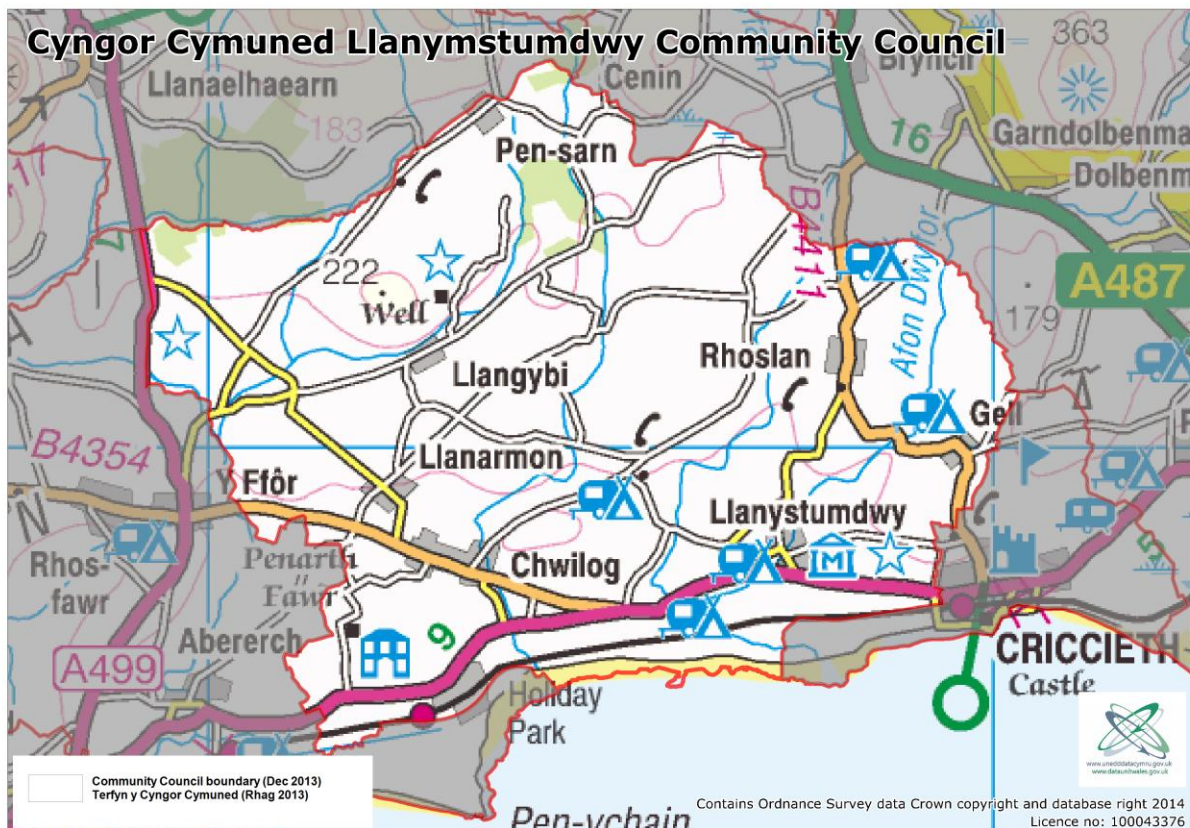
Ymgynghoriaeth iaith a gwasanaethau golygyddol

- Elidir, Ffordd Berth Ddu, Llanrwst, Conwy LL26 0HG
- huw@hanfod.net
- 07770 941097

Adroddiad o
AROLWG ANGHENION TAI
Ardal Cyngor Cymuned
Llanystumdwy
Rhagfyr 2014

Hwylusydd Tai Gwledig Gwynedd
Gwynedd Rural Housing Enabler

Arolwg mewn cydweithrediad rhwng
Cyngor Cymuned
Llanystumdwy,
a
Hwylusydd Tai Gwledig Gwynedd

1.

Canlyniadau Holiadur anghenion tai ardal

Cyngor Cymuned Llanystumdwy

Cefndir ystadegol:

Yn ôl ystadegau Cyngor Gwynedd gwelwyd bod ardal ward Llanystumdwy yn 24ain yn rhestr Gwynedd o'r ardaloedd 'gwaethaf'- (heb bwysau) yng Ngwynedd ble mae amgylchiadau yn debyg o greu problemau fforddadwyaeth, (Ymarfer scopio Gwynedd Mawrth 2014) a'r incwm canolrif cartref yn ôl CACI Paycheck

yn 2009 yn £26,03,

yn 2012 yn £25,949

ac yn 2013 wedi gostwng i £25,561.

Mae 61.4% neu 527 o gartrefi wedi eu priso allan o'r farchnad ac mae angen incwm o £32,843 i fforddio pris lefel mynediad i dŷ yn yr ardal (1/3.5x Chwartzel isaf aelwydyd) gyda 16 ty wedi ei werthu yn y flwyddyn 2013.

Yn ol cyfrifiad 2011 mae poblogaeth o 2,074 yn byw yn yr ardal gyda 84 o gartrefi yn byw mewn tai cymdeithasol.

Mae 95 ar restr tai y Cyngor am dai cymdeithasol sydd yn edrych am dŷ yn yr ardal.

1 tŷ sydd wedi derbyn grant tai cymdeithasol ers 1998 hyd y presennol.

Mae 20 tŷ gwag yn yr ardal sydd wedi eu diffinio yn wag felly am 6 mis neu fwy yn ol ystadegau treth Cyngor.

Does dim tŷ yn cael ei lesu trwy gynllun lesu preifat y Cyngor.

Mae 3 wedi cymryd mantais o gynllun Cymorth Prynu i brynu tŷ yn yr ardal ers 1999 sef un yn Chwillog a 2 yn Llanystumdwy.

Mae 3 ar restr i brynu trwy gofrestr Tai Teg sy'n gofrestr i bobl sydd am brynu tai fforddiadwy.

Rhwng 2005 a 2013 mae 3 tŷ fforddiadwy wedi eu cwblhau, gyda 1 ar y gweill yn Llanystumdwy.

Yn Ebrill 2013 doedd dim tai fforddiadwy eraill wedi eu caniatáu i'w datblygu er bod 18 tŷ fforddiadwy yn bosib, sef 7 ger Tyn Rhos Chwillog, 5 ger cefn y Madryn a 6 ger Brynhyfryd Chwillog.

Bydden rhaid cael 6.4 cyflog canolrifol i fedru prynu ty canolrif yn yr ardal ar hyn o bryd, sydd yn gryn her i rywun sydd am brynu ar gyflogau'r ardal.

Cefndir gweithredol:

Yn dilyn cyfarfod o'r Cyngor Cymuned a gododd sylw at y sefyllfa lleol am dai trefnodd y Cyngor gyfarfod cyhoeddus i dynnu sylw at beth oedd yr angen a hefyd ynghylch y CDLL newydd arfaethedig. Gwahoddwyd Hwylusydd Tai Gwledig Gwynedd i gyfarfod a chytunwyd i lunio holiadur ar y cyd i ganfod beth oedd yr angen am dai yn lleol. Cynhaliwyd yr arolwg yn niwedd Hydref 2014.

Methodoleg yr arolwg oedd i'r arolwg drwy holiadur gael ei ddosbarthu i'r holl gartrefi yn ardal Chwillog a Llanarmon ac un o bob tri yn ardal Llanystumdwy gan gynghorwyr cymuned a gwirfoddolwyr lleol i ganfod:

- yr angen am dai gan bobl leol
- barn am ddatblygiad posib ar gyfer tai cyffredinol a'r angen am dai fforddiadwy ar gyfer pobl leol yn yr ardal.

Dosbarthwyd 400 o holiaduron a llaw i'r holl dai yn ardal plwyf Llanarmon a phentref Chwillog a threuan sef 105 yn ardal Llanystumdwy allan o 345 o gartrefi ar restr treth y Cyngor yn niwedd Hydref 2014.

Gosodwyd blwch derbyn holiaduron yn Amgueddfa Lloyd George Llanystumdwy a derbyniwyd 25 yn ôl sef 24% o'r treuan. Gellir dweud petae'r holiadur wedi cynnwys pawb y byddai'r ymateb wedi bod yn fwy sef 75 o ymatebion!

Gosodwyd blychau derbyn holiaduron yn Siop Povey a Swyddfa Post Chwillog. Dychwelwyd 15 holiadur yn Siop Povey ac 88 yn y Swyddfa Post, sef 103 sydd yn ymateb o 26%

Swm yr holiadur a ddychwelwyd yn 128 gyda chyfartaledd o'r blychau i gyd yn 25.3%. Ychydig yn siomedig oedd yr ymateb gan y disgwylir y bydde yna tua 35% yn dychwelyd holiaduron yn y math yma o arolwg.

1. Canfyddiadau'r holiadur:

Ymatebodd 95 i'r holiadur yn Gymraeg a 33 yn Saesneg sef cyfanswm o 128.

1. Mae 122 o'r ymatebwyr wedi dweud mai yn y llety presennol yn yr ardal maent yn byw yn bennaf, 3 ymatebwr mewn ail gartref
2. Y math o dy mae'r ymatebwyr yn byw ynddynt yw:

Sut fydddech chi'n disgrifio lle rydych chi'n byw? *Ticiwch un blwch*

33 Tŷ pâr (semi) 3 Fflat 17 Tŷ teras (gan gynnwys ar ben rhes)

50 Tŷ sengl (detached) 23 Byngalo 0 Tŷ symudol (mewn man parhaol)

1 Arall = ty fferm

3. Mae'r mwyafrif o 106 yn byw mewn ty sydd yn berchen iddynt, 1 rhan berchennog, 7 rhent preifat, 6 rhent cymdeithasol a 3 yn byw yn ddi-rent.
4. Mae 98 o'r ymatebwyr wedi byw yn eu cartrefi presennol dros 10 mlynedd
5. Mae'r mwyafrif o 70 yn byw mewn llety 3 llofft, 24 mewn llety 4 llofft, 10 mewn llety 5 llofft neu fwy, 17 mewn llety 2 llofft a 2 mewn llety 1 llofft.
6. Gofynwyd i'r cartrefi mewn dau holiadur gwahanol yn ardal- ward Chwillog a Llanarmon a hefyd Llanystumdwy - **A ydych chi neu unrhyw un yn eich cartref yn rhagweld y byddwch angen symud o fewn ardal Llanystumdwy a Chwillog yn y 5 mlynedd nesaf?** atebodd 14 eu bod.
7. Dyma eu manylion.
 - a. Llanystumdwy - Roedd 7 wedi llenwi'i ffurflen yn Gymraeg a 2 yn Saesneg yn datgan eu bod angen symud tŷ ond yn benodol ym mhentre Llanystumdwy – rhai am symud allan o gartref teulu ac eraill angen am dŷ mwy.

Mae hyn yn reit arwyddocaol gan fod nifer yn yr holiaduron yn dweud nad oes angen mwy o dai yn Llanystumdwy ond o ran canran mae 7 o 105 yn rif uchel ac os ydyn ni yn edrych ar y nifer o drigolion a dderbyniodd holiadur rhaid treblu hyn a gellir dweud bod hynny gyfystyr a 21 angen symud yn Llanystumdwy ei hun.

- b. Chwillog – Roedd 3 wedi llenwi'r ffurflen yn Gymraeg a 2 wedi llenwi yn Saesneg sef 5 wedi dweud eu bod am symud.

Yn y ddwy ardal, 8 o'r rhai a ymatebodd eu bod am symud oedd wedi byw yn yr ardal am 10 mlynedd a mwy, ac 1 rhwng 5 – 10 mlynedd, a'r lleill llai na hyn.

Casgliad cryno:

Gellir dweud felly o'r arolwg bod 9 cartref o drigolion lleol angen symud yn yr ardal ar hyn o bryd. (heb anghofio'r 2/3 o rai sydd heb ymateb yn Llanystumdwy sy'n ychwanegol)

2. Ystadegau'r arolwg

Sut fydddech chi'n disgrifio'r cartref / a Phryd da chi angen symud?					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Yn syth	0	0	0	1	1
O fewn blwyddyn	0	1	3	0	4
Mwy na blwyddyn ond o fewn 3 blynedd	2	1	0	1	3
Rhwng 3 o 5 mlynedd	2	3	0	0	5
Cyfanswm	3	5	3	2	13

Sut fydddech chi'n disgrifio'r cartref / a sawl llofft da chi ei angen?					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
1	1	0	0	0	1
2	2	2	0	0	4
3	0	3	3	2	8
4	0	0	1	0	1
5+	0	0	0	0	0
Cyfanswm / Total	3	5	4	2	14

Y cartref sydd am symud a math o berchnogaeth neu les presennol a nifer y llofftydd sydd yn y cartref					
Nifer a lle mae nhw'n byw ar hyn o bryd	Yn berchen	Rhan berchnogaeth	Rhentu preifat	Rhentu cymd.dai	Byw yn ddi-rent
1	(2 llofft)				
2(Llanystumdwy)	(4 llofft)				
3	(4 llofft)				
4	(4 llofft)				
5(Llanystumdwy)			(2 llofft)		
6	(2 llofft)				
7			(3 llofft)		
8(Chwilog)				(3 llofft)	
9 (Llangybi)	(2 llofft)				
10(Chwilog)				(3 llofft)	
11(Chwilog)	(5 llofft)				
12(Chwilog)	(5 llofft)				

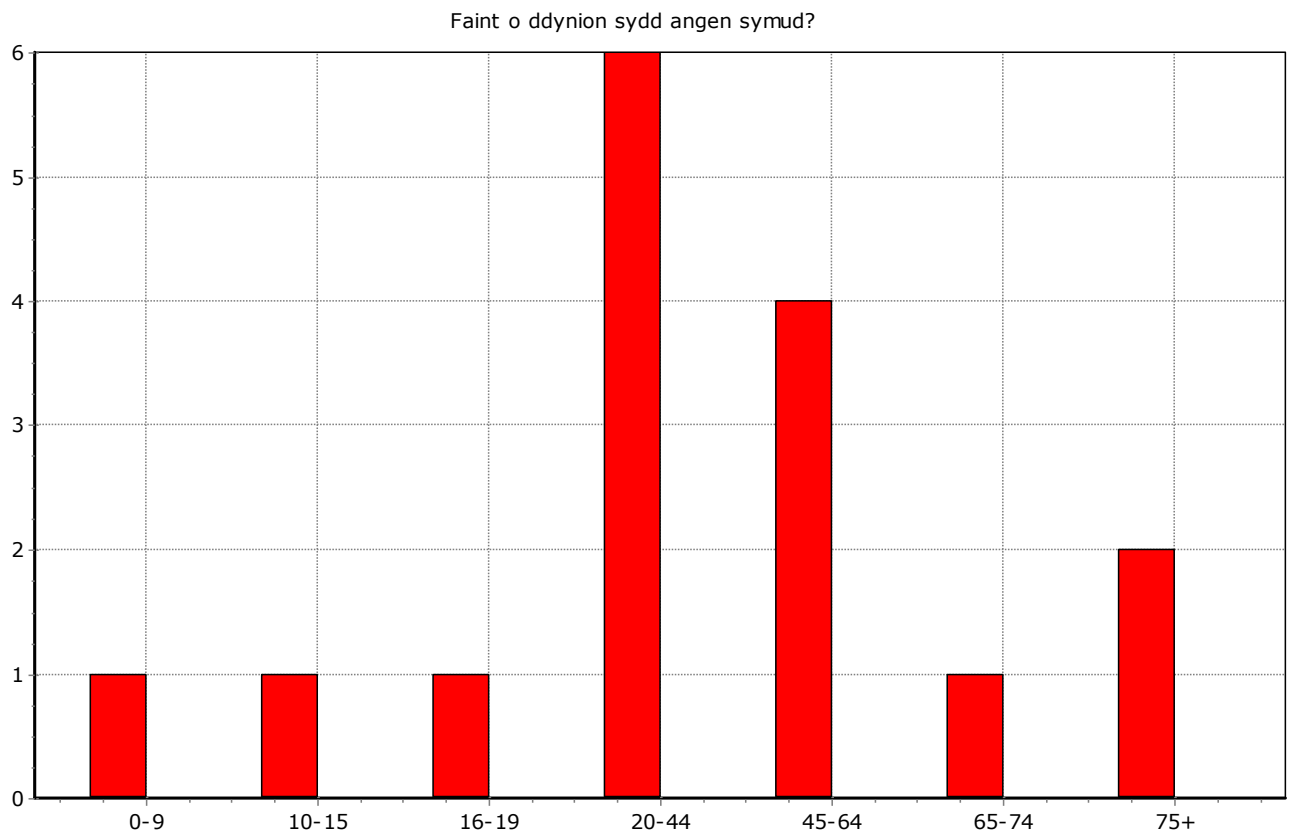
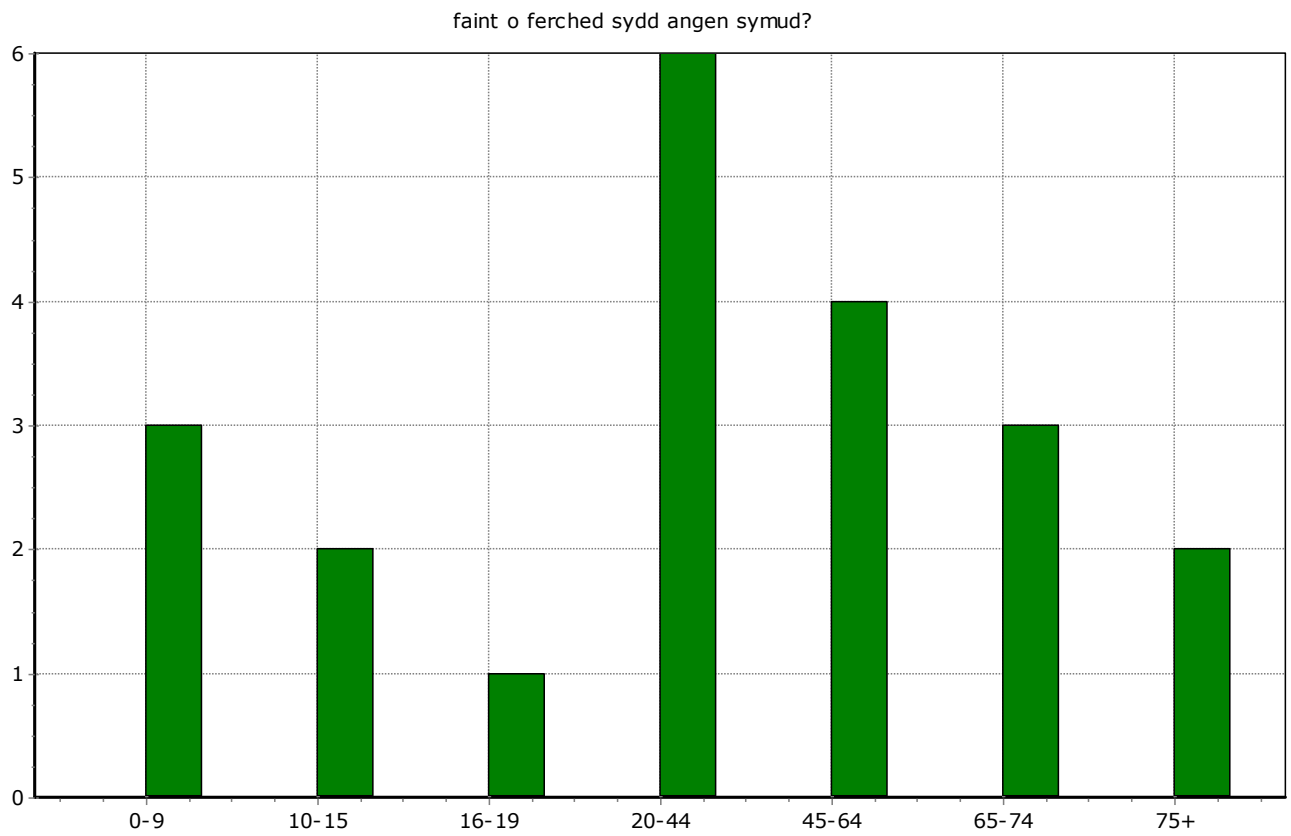
13(Chwilog)	(3 llofft)				
Cyfanswm	9		2	2	

Y cartref sydd am symud a pha ardal y byddent yn ystyried byw/ (cyfeiriad presennol mewn cromfachau)

Nifer a lle mae nhw'n byw ar hyn o bryd	Llanystumdwy	Chwilog
1	1	
2(Llanystumdwy)	1	
3	1	
4	1	
5(Llanystumdwy)	1	
6	1	1
7		1
8(Chwilog)		1
9 (Llangybi)	arall	arall
10(Chwilog)		1
11(Chwilog)	1	1
12(Chwilog)	1	1
13(Chwilog)		1
Cyfanswm	8	7

Sut fydddech chi'n disgrifio'r cartref / a Phryd da chi angen symud

	Yn syth	O fewn blwyddyn	Mwy na blwyddyn ond o fewn 3 3	Rhwng 3 – 5 blynedd	Cyfanswm
Person sengl	0	0	1	2	3
Cwpl	0	1	1	3	5
Teulu	0	3	0	0	3
Arall	1	0	1	0	2
Cyfanswm	1	4	3	5	13

Faint y gall y cartref ei dalu os am rentu a math o gartref a ffurfir	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Hyd at £50/wythnos hyd at £220/mis	1	0	0	0	1
£51 i £70/wythnos £221 i £300/mis	1	0	0	0	1
£71 i £90/wythnos £301 i £390/mis	0	0	2	0	2
£91 i £120/wythnos £391 i £520/mis	1	0	1	0	2
£121 i £150/wythnos £521 i £650/mis	0	0	1	0	1
Mwy na £150/wythnos Mwy na £650/mis	0	0	0	0	0
Dim am rentu	0	4	0	2	6
Cyfanswm	3	4	4	2	13

Faint y gall y cartref ei fenthg i brynu a math o gartref a ffurfir	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Hyd at £40,000	0	0	0	0	0
£40,001 - £60,000	0	0	0	0	0
£60,001 i £80,000	1	2	0	0	3
£80,001 i £100,000	0	0	1	0	1
£100,001 i £120,000	0	0	0	0	0
£120,001 i £140,000	0	0	0	0	0
£140,001 i £160,000	0	0	0	1	1
£160,001 i £180,000	0	0	1	0	1
Mwy na £180,000	0	3	1	1	5
Dim am brynu	1	0	1	0	2
Cyfanswm	2	5	4	2	13

Sut fyddai'r cartref yn talu am eu llety a math o gartref a ffurfir?						
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm	Prif ddewis /
Prynu ar y farchnad agored	2	5(1)	1	2	10	1
Rhentu gan y sector preifat	2	0	2	0	4	
Rhentu gan y Cyngor neu Gymdeithas Dai	1(1)	1	2	0	4	1
Prynu'n rhannol gyda'r Cyngor neu Gymdeithas dai	2	1	0	0	3	
Rhan o gynllun rhatach gydag amodaua chyfyngiad ar ail werthu	2(1)	0	0	0	2	1
Hunan adeiladu	1	3(1)	1(1)	1(1)	6	3
Arall	0	1	0	0	1	
Cyfanswm	3	5	4	2	14	

Sut fydddech chi'n disgrifio'r cartref / a Pham da chi angen symud?					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Rhy fach			2	1	3
Rhy fawr		3		1	4
Angen gwaith trwsio		1		1	2
Anaddas ar gyfer anghenion corfforol		2		1	3
Llety dros dro			1		1
Angen byw yn agos i'r gwaith					
Angen byw yn agos i berthynas		1			1
Angen byw yn agosach i ofalwr neu i roi gofal				1	1
Angen byw yn annibynnol	3				3
Cael fy aflonyddu			1	0	1
Arall			1	0	1
Cyfanswm	3	4	4	2	13

Y cartref sydd am symud a pha ardal y byddent yn ystyried byw/					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Llanystumdwy	3	2	1	2	8
Chwillog	1	3	3	0	7
Arall	1	2	0	0	2
Cyfanswm	3	4	4	2	13

Y cartref sydd am symud ac os ydynt ar restr aros /					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Rhestr aros y Cyngor	0	0	2	0	2
Tai Teg i brynu	0	0	0	0	0
Na	3	4	4	2	13

Y cartref sydd am symud ac os fyddent â diddordeb mewn plot hunan adeiladu neu adeilad gwag i'w adnewyddu /					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Ydw	3	3	2	0	8
Nacydw	0	1	1	0	2
Hwyrach	0	0	1	1	2
Cyfanswm	0	0	0	0	12

Y cartref sydd am symud ac a oes angen ty o fath penodol arnynt /						
Oes angen ty o fath penodol arnoch?	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm	
Na	3	3	4	1	11	
Oes, llety ar y llawr gwaेलod	0	1	0	1	2	
Oes, tŷ lloches gyda gwasanaethau cynorthwyol	0	0	0	0	0	
Oes, llety arall gyda gwasanaethau cynorthwyol	0	0	0	0	0	
Oes, gofal preswyl	0	0	0	0	0	
Arall	0	1	0	0	1	
Cyfanswm	3	5	4	2	14	

Y cartref sydd am symud ac a fyddent a diddordeb byw yn Chwilog/					
Mae cyfle i godi tai yn Chwilog a fyddde gennych ddiddordeb byw yma?	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Byddwn	1	1	3	0	5
Na fyddwn	1	0	1	2	4
Efallai	1	1	0	0	2

Y cartref sydd am symud ac yn credu bod angen YmTiC/					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Ydw	2	2	1	0	5
Nacydw	1	1	1	2	5
Dim yn siŵr	0	2	2	0	4
11 o blaid bod angen YmTiC o'r holl ymatebwyr					

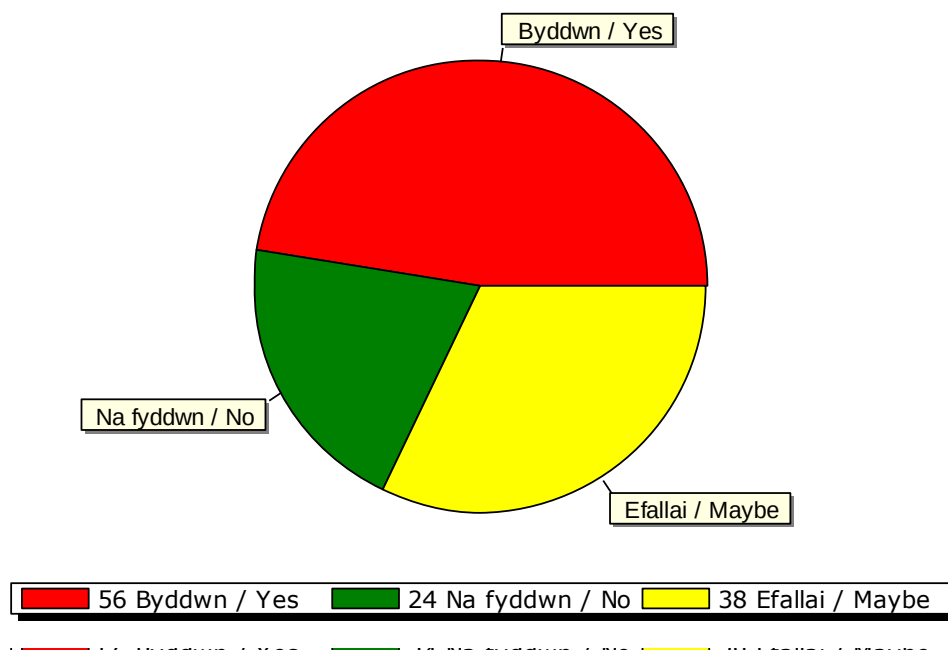
Mae 50 o ymatebwyr wedi dweud 'Dim yn siŵr / efallai' i'r cwestiwn gyda 38 o'r rhain wedi llenwi yn Gymraeg a 12 yn Saesneg.

Pobl sydd am ddychwelyd i'r ardal

Ar wahân i chi eich hun neu unrhyw un arall yn eich cartref, a ydych chi'n gwybod am unrhyw un â 'chysylltiad lleol' nad yw'n byw yn ardal Llanystumdwy ar hyn o bryd ond a hoffai symud i fyw yn ôl i'r ardal? Ystyr 'cysylltiad lleol' yw "pobl sydd wedi byw neu weithio yn ardal y Cyngor Cymuned, neu ardal Cyngor Cymuned cysylltiol, am bum mlynedd neu fwy". = 5 oedd y nifer gyda 2 gyfeiriad yn nodi rhai am ddychwelyd o Bontarddulais a Phenrhyndeudraeth.

Os oes angen yn cael ei ganfod, a fydddech chi'n hapus i weld ac yn gefnogol i ddatblygiad bychan o dai fforddiadwy ar gyfer pobl a chysylltiad lleol yn eich cymuned?

If a need is identified, would you be happy to see and support a small development of affordable housing for local people in your community?

	Os oes angen yn cael ei ganfod, a fydddech chi'n gefnogol o ddatblygiad bychan o dai ar gyfer pobl a <u>chysylltiad lleol</u> yn eich cymuned? Rhwch resymau dros hyn, os hoffech chi wneud hynny.	Byddwn	Na fyddwn	Efallai
1	Pwysigrwydd tai 'fforddiadwy' i bobl ifanc sydd eisiau byw o fewn ardal eu magwraeth	1		
2	Mae gennyf blant na allai fforddio tŷ fel arall	1		
3	datblygiad bychan i Gymry lleol	1		
4	Er mwyn rhoi cyfleoedd teg i bobl ifanc yr ardal fyw/dychwelyd i fyw i'r ardal mewn ffurf fforddiadwy.	1		
5	CARTREF I BOBL LLEOL	1		
6	ER MWYN HELPU TEULUOEDD IFANC I YMGARTREFU YN YR ARDAL	1		
7	Mae'n bentref gyda cymysg eang o wahanol dai yn barod, bysai lleihau yr ardaloedd gwyrdd o fewn ac o gwmpas y pentref yn ei ddinistrio i drigolion presennol		1	
8	Mwy o blant i gadw'r ysgolion a'r cylchoedd ar agor.	1		
9	Mae'r diffyg tai 'teulu' yn broblem yma ond mae hwn yn bentref unigryw ac mae'n hanfodol gwarchod ei naws a'i dreftadaeth.		1	
10	Dibynnu faint o dai a phwy fuasai'n dod yno i fyw			1
11	Mae tai ar werth yn y pentref ers 3/4 mlynedd a neb eu hangen er gwahanol brisiau. Mae yna ddigon o fewnfudwyr yma'n barod sydd ddim yn cymysgu na chefnogi'r gymuned.		1	
12	Ofn i bobl di-gymraeg symud i mewn a seisnigeiddio mwy ar yr ardal. Eto os yw Cymry ifanc lleol angen yna o blaid. Angen rhoi amodau llym i reoli mewnlifiad di-angen.			1
13	This is a rural village that benifits from green spaces making it a pleasant place to live. Any further development would ruin it.		1	
14	Hefyd rhentu	1		
15	Os bydd y datblygiad yn cael ei gefnogi mi fuaswn yn gobeithio fod o leia mwyafrif o'r tai yn caei ei gwerthu fel tai fforddiadwy i bobl yr ardal yn unig ac nid jesd 1 neu 2 o dai allan o'r stad gyfan. Mae'n bwysig codi tal fforddiadwy mewn pentrefi fel Chwilog er mwyn sicrhau fod pobl ifanc a'u teuluoedd yn cael y cyfle i fyw o fewn eu cynefin.	1		
16	There is no local work to support new housing and no public transport.		1	
17	I gael pobl leol yn ol i'r gymuned	1		
18	I roi gwaed newydd yn y gymuned			1
19	Support local business and school	1		
20	To provide large families with bigger houses	1		
21	Mae oleiaf 13 o dai ar werth ar hyn o bryd yn y pentref Chwilog, a rhai eraill ar y cyrion. Dim angen adeiladu mwy o dai.			1
22	Angen ar gyfer bobl ifanc	1		
23	Os oes angen gan rhywun a methu cael tŷ yn yr ardal mae'r ysgol, y siop a'r post yn dioddef	1		
24	Cefnogol iawn i ddatblygiad at anghenion LLEOL yn unig	1		
25	Mae digon o dai ar werth yn yr ardal yn barod. Mi fuasem yn cefnogi meibion fferm iddynt gael adeiladu cartref ar dir y fferm ond dim adeiladu stad o dai mwy o bobl a dim cysylltiad ar ardal ddoith yma i fyw		1	
26	Er mwyn cael tai modern hwylus ac o safon uwch na rhai o'r stoc bresenol	1		
27	***CYSYLLTIAD LLEOL*** Credaf mai dyma fyddai dymuniad fy mam ynghyfraith oedrannus pe gallai ymresymu fel yn y gorffennol!	1		
28	Os canfyddir angen ar gyfer pobl a chysylltiad lleol yna dylid adeiladu nifer	1		

	cymhedrol.Er lles y gymdeithas gynhenid a'i datblygiad a chael mwy o blant i'r ysgol.			
29	Mae nifer o dai ar werth yn yr ardal yn barod rhai ers dros flwyddyn a rhaid ystyried yr IAITH		1	
30	Does dim angen- digon o dai ar werth yn y pentref		1	
31	***cysylltiad lleol***			1
32	Ydi'r FFYLIAD yn y brif ddinas yn deallt fod unrhyw fewnlifiant yn debygol o ddinistro ein cymuned GYMRAEG????		1	
33	Byddai pobl sydd a chysylltiad a'r ardal yn fwy parod i gyfrannu eto i fywyd yr ardal	1		
34	Ar yr amod bod yr iaith Gymraeg yn cael blaenoriaeth			1
35	Cael cartrefi hwylus i'r henoed	1		
36	Byddai datblygiad bychan fforddiadwy yn iawn ar gyfer bobl ifanc neu henoed- eiddo llai yn brin ar gyfer henoed h.y. 1 stafell wely	1		
37	Mae angen mwy o dai i bobl lleol OND angen datblygiadau BYCHAN mewn pentrefi	1		
38	Angen mwy o dai un llawr i hen bobl agos i siop a bysiau ag sydd bosib iw rhentu			1
39	Mae hyd yn oed 'ychydig o dai/datblygiad bach' yn denu 'Tai Eryri' a'i math i fachu rhai tai ac yna bydd pob math o rybish yn dod i'r ardal!!			1
40	Mae caniatad i 50 uned yn barod. Ma hyn yn fwy na digon!!!		1	
41	Cefnogi busnesau lleol fel y Siop, Cigydd, Ysgol, Neuadd ayyb	1		
42	Mae llawer o dai ar werth yn y pentref yn barod		1	
43	Dim rhesymau efallai yn posib ond ddim yn siwr eto (?)			1
44	Yn bryderus am y nifer o dai mae y cyngor /llywodraeth yn tanlinellu iw adeiladu yn Chwillog yn y blynyddoedd nesaf yn barod.			1
45	Mae'n bwysig cadw pobl ifanc yma	1		
46	Os yw'r iaith yn cael ystyriaeth, yn gefnogol cryfhau yr ysgol er budd teuluoedd Cymraeg	1		
47	There are quite a few houses on sale in Chwillog already, so there is no need to build more houses			1
48	It would ensure future of the village. Also village businesses and school	1		
49	Depends on what and where and how affordable			1
50	Define small			1
51	There isn't enough housing for everyone in this area	1		
52	Cherish your heritage. Cadw Cymru. Cymru am byth	1		
53	More work and lot of people need good housing	1		
54	Seem to be many houses on the market available at the moment why need more?		1	
55	Why discriminate		1	
56	I think the housing market is stagnant and there are already many houses of different types for sale without the need of new builds	1		
57	Need the community to be kept strong and house prices to be affordable to locals	1		
58	WHAT OTHER CONDITIONS QUALIFY AS 'LOCAL' OTHER THAN 5 YEAR RESIDENCY	1		
59	Nid oes angen adeiladu rhagor o dai yn yr ardal gan fod yn bresennol 13 o dai gwag ac ar werth yn y pentref a'i cyrion gyda prisiau amrywiol. e.g 3 ty gwag, 6 t? ar werth, 4 ty yn cynnwys 1 tyddyn bychan ag angen eu hadnewydd. Mae 2 o'r tai hyn yng nghanol y pentref sydd yn ddolur i'r llygaid. Un ers oddeutu 6 mlynedd ag 1 arall ers oddeutu 15 mlynedd. Dylid rhoi dewis i'r perchnogion hyn unai i orffen y gwaith ar y tai , eu hail werthu i rhywun arall cymwys, neu eu tynnu i lawr a twtio'r man lle maent. Rwy'n methu a deall sut fod y Cyngor yn caniatáu hyn gan ei bod yn golled ariannol sylweddol mewn trethi.		1	

	Nodwch a ydych chi'n gwybod am unrhyw safleoedd, tir, adeiladau diwydiannol neu adeiladau gweigion sydd ar gael yn ardal yr arolwg y gellir eu hystyried ar gyfer cynllun tai ar gyfer pobl lleol arwahan i safleoedd wedi eu dynodi? Rhwng fanylion yma ac enw cyswllt.	Ymateb yn Gymraeg	Ymateb yn Saesneg
1	Cae drws nesa i ty'n ddol a cae peldroed top	1	
2	Mae yna ddarn o dir tu ol i dafarn y plu fuasai'n addas ar gyfer nifer o dai i'w gosod ar rent yn unig i drigolion lleol.	1	
3	Cae drws nesaf i 'Ael y Bryn' yn ganol y pentref. Cae tu ol i Tafarn Madryn Chwilog. Bryn Hyfryd.	1	
4	Pwllheli		1
5	Hen safle golchdy afonwen	1	
6	Land between chwilog and lon goed		1
7	Cae gyferbyn a dolydd Chwilog 01766.....	1	
8	Byngalo gwag ers 2003 yn stad cae capel sef garth 3 cae capel chwilog.	1	
9	Tir o bobtu'r ffordd ger plas ewig a dolydd	1	
10	Mae tri safle ond digon o dai yn barod	1	
11	Gerddi Buckingham Palace, Gardd Carwyn Jones, Parc Carafannau lleol	1	
12	Gwybod am 3 safle ond digon o dai yn Chwilog yn barod	1	
13	Afonwen- adeilad wedi ei adael i ddirywio ers blynnyddoedd	1	
14	Mae digon wedi eu clustnodi	1	
15	I know there is one bungalow empty in cae capel estate, and has been for a long time		1
16	HafonWen?????		1

Mae cymunedau cynaliadwy angen gwaith yn ogystal â lle i fyw. Oes angen gwaith neu le i weithio arnoch? Os oes pa fath?	
Oes	Nac oes
3	7
Dim atebion arwahan i waith gweinyddol yn y diwydiant twristiaeth	

	Unrhyw sylw arall? ac A fydddech chi'n gefnogol o ddatblygiad bychan o dai ar gyfer pobl a chysylltiad lleol yn eich cymuned	Byddwn	Na fyddwn	Efallai
1	Mae Llanystumdwy yn le braf a distaw i fyw ohewrydd yr ardaloedd gwyrdd a'r coed ymysg y tai. Ddylai hyn barhau. Os fuasai newid mawr a datblygiad o fwy o dai, fyfsw yn ystyried symud o'r pentref.	0	1	0
2	Mae fy ngwr wedi bod yn byw yn ein heiddo am dros 10 mlynedd bellach ac mae wedi bod yn talu cyfraddau ar gyfer yr eiddo fel adeilad ar wahan nid anecs. Pan fyddwn yn gwneud cais i'r adran gynllunio am estyniad maent yn gyntaf yn dweud ein bod yn ei wneud er mwyn gwerthu'r eiddo. Mae'n ymddangos nad oeddynt yn cymryd bod 4 o bobl yn byw mewn eiddo un stafell wely i ystyriaeth. Yna, fe ddywedon nhw nad oedd modd i ni oherwydd bod ganddynt yr adeilad i lawr fel anecs (er ein bod ni'n talu cyfrandau ac mae fy ngwr wedi bod yn byw ynddo am dros 10 mlynedd. Nawr rydym yn gorfod talu cost ar ôl cost i'w datrys y cyfan, yn y cyfamser	1	0	0

	rydym fel teulu o 4 (merch 8 mlwydd oed a mab 10 mis oed) yn parhau i fyw mewn eiddo un stafell wely.			
3	Mae gwir angen man fel lle bwyta (caffi) bychan a siop yn y pentref yn arbennig yn ystod tymor yr ymwelwyr, gan fod cymaint o lwybrau yn dod trwy'r pentref e.g gwneud defnydd o'r neuadd gan i benwythnosau gwyl y banc fod yn llwyddianus iawn flwyddyn yn ol. Nid yw'r Plu'n agored ond ar y gyda'r nosau.	0	1	0
4	Nifer o dai ar werth yn Llan yn amrywio o ran pris o £70,000 i £260,000. Wedi bod ar y farchnad am gyfnod hir iawn. Llawer o'r gweithwyr yn dweud nad oes diddordeb – dim hyd yn oed 'viewings'.	0	0	1
5	The village is already a mix of oddly placed development it doesnt need more.	0	1	0
6	Mae angen lle parcio ceir i dai y pentref, dim ond cael parcio ar un ochr ond tai ar y ddwy ochr. Beth am gefn madryn fel maes parcio.	0	0	1
7	Rhentaf un ty a cheisio gwneud hynny i deulu ifanc lleol. Mae Eglwys Siloh hefyd yn ceisio rhentu i drigolion lleol am bris teg.	1	0	0
8	Teimlaf fod digon o dai ar werth yn Chwillog yn barod. Oes angen mwy?	0	0	1
9	Mae nifer fawr o dai ar werth yn Chwillog ar hyn o bryd.	0	1	0
10	DIM OND OS FUASAI'N GYMUNED GYMREIG. GWAITH I'R CYMRY!!!!	0	1	0
11	mae angen i unrhyw ddatblygiad fod yn fforddiadwy incwm/cyflogau yn isel yn yr ardal	1	0	0
12	Pam na chaiff ambell gais adeiladu unigol ei gymeradwyo. Petai Cyngor Gwynedd yn caniatáu ambell gais unigol ni fuasai cymaint o ofyn am stadau - bach neu beidio. Yn anffodus mae gormod o riff-raff di-waith yn cael tai neis, braf yn rhad. Pam na wnaiff y Cyngor brynu ambell dy teras sy'n bodoli yn barod a rhoi teuluoedd i fyw yn rhain? Pa hawl sydd gan ambell deulu i fagu fel cwningod ac wedyn swmian am dy 5 llofft? Mae llefydd fel Afonwen yn cael ei rhedeg gan nifer o bobl o Poland, Lithuania, Latvia, Romania. Pam? Does dim bai arnyn nhw, pobl di-waith ardal Pwllheli yn rhy fawreddog a diog i weithio yn Afonwen. Mae digonedd o waith yn yr ardal, ond mae'r bobl yn rhy fussy ac yn cael eu ffordd.	0	0	1
13	Ar hyn o bryd mae 15 o dai ar werth yn Chwillog am bris o £90,000-£450,000, rhai ohonynt ar y farchnad ers 2011. Oes angen 40 arall? Nagoes yw fy marn bendant i. Os yw'n rhaid i ddatblygiad o'r fath fynd ymlaen dylid sicrhau nad yw nawdd gymdeithasol a ieithyddol y pentref yn cael eu peryglu mewn unrhyw ffordd. Mae prinder meddygol yn broblem fawr yn yr ardal yma. A oes gwaith ar eu cyfer? Mae Ysgol Chwillog yn gymreigaidd iawn ar hyn o bryd – ofnaf yn fawr mai mewnfudwyr fyddai yn medru fforddio i brynu'r tai yma.	0	0	1
14	Digon o dai yn bresenol yn y pentref	0	0	1
15	Cefnogol yn ddibynnol fod ystyriaeth yn cael ei wneud i'r iaith	1	0	0
16	Second homes and an ageing population pose most problems. More sheltered housing needed to release more homes	0	0	1
17	Planning takes too long to pass.	1	0	0
18	IMPORTANT: How does shoreline management plan and housing insurance feed into your survey? If it doesn't then it should. works grant would change the outcomes but there isnt one.* 'the future' is all guess work. We could be dead in 5 years time but the council needs a plan. In 5 years we will not be able to care for or pay for large property. Do not know if social services input changes outcome.* We are pensioners not eligible for mortgage in future. * selfbuild-cost affects this* what is influence of 'shore' plan as insurance IS affected * better to live near a relative than spend lots of valuable time travelling. Better to know people. * What is survey area extent. Which housing areas. * CLT= very SMALL housing, needs some space for hobbies, storage, visitors. *The shoreline management plan and its influence on buildings insurance. LL53 (Chwillog) is considered a part of pwellheli flood plain by legal and general ins.co. Have you researched this consequence???	1	0	0
	Total	6	5	7

3. Stoc Tai

Tai / plotiau ar werth ac ar osod. Ionawr 2015

Mae 10 tŷ rhwng £90,000 a £200,000 ar werth yn Chwillog a dim tai i'w rhentu (rightmove)

Mae 4 tŷ rhwng £129,000 a £199,000 ar werth yn Llanystumdwy a dim tai i'w rhentu (rightmove)

4. Casgliad o'r Arolwg

Sylw cyffredinol: Siomedig oedd yr ymateb i'r arolwg. Disgwylir oddeutu 25% - 35% i ymateb i arolwg o'r fath. Sylwer nad yw pawb wedi llenwi pob cwestiwn pan ddarllenwch yr adroddiad.

1. Tystiolaeth o'r arolwg bod yna 14 (8 wedi cynnwys eu henwau a'u cyfeiriadau) yn dymuno symud yn ardal Chwillog a Llanystumdwy. Mae'r nifer yn dangos bod yna groestoriad o bobl sengl (4), a chyplau (5) a theuluoedd (4) ac arall (2) am symud.
2. Mae'r bobl sengl yn dymuno symud rhwng blwyddyn a 5 mlynedd tra bod y mwyafrif o'r cyplau (3) am symud rhwng 3- 5 mlynedd a'r teuluoedd (3) i gyd am symud o **fewn blwyddyn** ac arall un yn syth a'r llall mewn blwyddyn ond o fewn 3 blynedd.
3. Y rhesymau pennaf am y symud yw bod 3 (teulu ac arall) yn dweud bod eu cartref yn rhy fach, 4 (cwpl hŷn ac arall) yn dweud ei fod yn rhy fawr, 3 yn dweud bod eu cartref yn anaddas ar gyfer anghenion corfforol gyda 3 person sengl yn dweud eu bod angen byw yn annibynnol.
4. Y mwyafrif sydd am symud yw dynion a merched rhwng 20 -44 oed (6 bob un) gyda'r oedran nesaf fyny sef 45-64 (4 yr un) tra bod plant Ifanc 0-9 tair merch ac un bachgen gyda phobl hyn 65-74 oed (3 merch ac un dyn) am symud gyda 4 person (2 ddyn a 2 ddynes) dros 75 yn awyddus i symud.
5. Gellir ystyried ffigurau'r Llywodraeth isod bod yna ganran o dai sydd yn fach iawn o gymharu â'r nifer sydd yn byw ynddynt, ac mae'r ystadegau o'r cyfrifiad yn dangos bod 17 cartref yn ward Llanystumdwy
<https://neighbourhood.statistics.gov.uk/dissemination/LeadTableView.do?a=7&b=13696269&c=llanystumdwy&d=14&e=7&q=6489124&i=1001x1003x1004&m=0&r=1&s=1421247897609&enc=1&dsFamilyId=2557>
a gormod o bobl sef un yn fwy na ddylid ei ystyried yn byw mewn un llety. Tra bod 3 cartref a 2 aelod yn ormod yn byw yn y llety sef bod eu tŷ yn rhy fach.
6. Mae'r angen am wahanol fathau o dai gyda niferoedd llofftidd hefyd fel y gellir dychmygu bod cyplau(2) am lety 2 lofft a (3) am lety 3 lofft. Y teuluoedd yn dymuno symud i lety sydd a 3 neu 4 lofft a'r personau sengl yn edrych am 1 a 2 lofft .

7. Er mwyn fforddio llety tydy 4 cwpl ddim am rentu, sydd yn wahanol i'r personau sengl a'r teuluoedd gyda 3 person sengl a 4 teulu yn ystyried rhentu. Mae 2 or Arall hefyd ddim am rentu. Gellir tybied felly mai cyplau hyn ydy'r rhain sydd yn berchnogion.
8. O'r rhai sydd yn gallu cael morgais, mae yna fwyafrif (3) ond yn gallu fforddio hyd at £80,000 o forgais tra mae yna rai eraill (6) yn gallu fforddio hyd at £140,000 a rhai hyd at £180,000.
9. Mae'r nifer sydd yn gallu / dymuno Rhentu yn 7 tra mae'r rhai sydd yn gallu / dymuno prynu'n rhannol yn 11. (Rhaid cofio bod yr holiadur yn gofyn i'r ymatebwr am holl ffyrdd o dalu y medrent ei wneud ac nid un math). Rhaid edrych i mewn i hyn mewn mwy o fanylder os bydd cynllun datblygu o unrhyw fath yn debygol a gofyn am fwy o wybodaeth.
10. Mae mwyafrif yr ymatebwyr sydd am symud sydd am rentu yn methu gwneud hynny gan nad oes dim yn cael ei hysbysebu trwy'r asiantaethau tai ac mae rhai (3) yn methu prynu tŷ yn yr ardal ar y farchnad agored oherwydd eu bod yn rhy ddrud. Mae yna dai ar y farchnad o fewn cyrraedd 8 o'r ymatebwyr ar hyn o bryd yn yr ardal.
11. Ychydig o dystiolaeth sydd bod yna ddigonedd o dai ar gyfer rhent cyhoeddus yn ôl rhestr aros gyda 95 yn disgwyl cael eu cartrefu ond does dim sicrwydd bod y rhai hyn yn bobl lleol.
12. Fel sydd yn gyffredin mewn cymunedau ychydig sydd yn cofrestru am gael symud ty. Dim ond 2 deulu o'r 13 a ymatebodd sydd wedi nodi eu bod ar restr aros y Cyngor
13. Plot Hunan adeiladu neu adeilad gwag i'w adnewyddu - Gwelwyd bod yna ddiddordeb yn hyn gyda 8 o'r 12 a ymatebodd a diddordeb ynghyd â 2 arall yn fodlon ystyried gwneud.
14. O ran pa ardal yr hoffai'r rhai sydd am symud fyw - Ychydig o wahaniaeth oedd yna rhwng ardal Llanystumdwy (8) a Chwillog (7).
15. Gan ystyried bod yna safloedd wedi eu clustnodi yn y Cynllun Datblygu Unedol yn Chwillog i godi tai, dim pob un oedd yn gweld hyn fel ardal y b yddent am symud iddo i fyw gyda 5 yn dweud y byddent, 2 efallai ond 4 yn dweud na fyddent.
16. Pan ofynnwyd am ymateb i gwestiwn am Ymddiriedolaeth Tir Cymunedol ac a oedd angen un yn yr ardal; arwahan i'r rhai oedd wedi datgan diddordeb mewn angen am dy yn yr ardal, ychydig iawn oedd yn ystyried bod angen YmTiC. Ymatebodd 11 o'r holl ymatebwyr eu bod yn credu bod angen YMTIC a 50 yn dweud 'Dim yn siŵr / efallai', i'r cwestiwn gyda 38 o'r rhain wedi llenwi yn Gymraeg a 12 yn Saesneg. O bosib nad oes yna ddigon o drigolion lleol yn ymwybodol o beth yw hyn.
17. Pan holwyd am gyfleoedd gwaith. Ychydig oedd yr ymateb (10) gyda sylw unai eu bod yn 'rhy hen', 'lle mae'r gwaith' a'r unig sylw oedd angen am swydd gweinyddol maes twristiaeth. Doedd neb yn holi am unedau gwaith nac arall.
18. Hefyd ym Mawrth 2014 yn ôl Cyngor Gwynedd mae yna 20 o dai gweigion hir dymor wedi eu cofrestru felly yn ardal Cyngor Llanystumdwy.

5. Ffordd Posib Ymlaen

1. Dylid ystyried cynnal diwrnod agored ar gyfer y rheiny na wnaeth ymateb
2. Cofrestru'r rhai nad sydd ar restr aros er mwyn cadarnhau'r dystiolaeth ac i gadarnhau eu bod mewn angen, bydd rhaid cael mwy o fanylion gan unigolion er mwyn symud ymlaen.
3. Angen ystyried sut mae modd gwneud gwell defnydd o stoc tai presennol yr ardal gyda nifer o dai gweigion.
4. Os yn penderfynu ar ddatblygiad, mae angen canfod tiroedd addas / addasu hen adeiladau ar gyfer datblygiad bychan yn Chwillog a Llanystumdwy!
5. Gyda safleoedd a chynlluniau i ddatblygu tai wedi eu cymeradwyo yn y CDU beth yw'r ffordd ymlaen ynghylch datblygu'r safleoedd hyn os o gwbl ar raddfa dderbyniol gan bawb – bydd angen trafodaeth pellach ar hyn rhwng rhanddeiliaid sydd yn cynnwys datblygwr, tirlfeddiannwr, adran cynllunio a'r gymuned leol ac ati fydd yn lles i'r ardal gan gynnwys effaith ar wasanaethau presennol, addysg, diwylliant, economi ac isadeiladedd ac ati.
6. Nid oes grant tai cymdeithasol ar gael yn y tymor byr ond mae posibilrwydd edrych ar fenthg arian drwy Ymddiriedolaeth Tir Cymunedo i ddiwallu angen i dalu am hunan adeiladu neu adnewyddu a chael morgais i dalu hyn ar ddiwedd y gwaith. Bydd angen sefydlu grwp lleol i weithredu hyn mewn perthynas ag ymddiriedolaeth tir cymunedol sirol a chefnogaeth swyddog. (sydd yn cael ei wyntyllu ar hyn o bryd.)

Aseswyd gan
Hwylusydd Tai Gwledig Gwynedd
4 Stryd Fawr,
Blaenau Ffestiniog,
Gwynedd,
LL41 3ES
01766 831083

Arfon Hughes, Hwylusydd Tai Gwledig – Rural Housing Enabler
Ionawr 2015

Ffynonellau gwybodaeth/ Information sources:
Cyngor Gwynedd
NESS a NOMIS gwefannau'r Llywodraeth
Asiantaethau Tai Lleol.

Asesiad o sefyllfa'r Gymraeg yng Ngwynedd ar sail cyfrifiadau 2001 a 2011

Roedd union 77,000 o drigolion Gwynedd yn gallu siarad Cymraeg yn ôl Cyfrifiad 2011. Mae hyn yn cymharu â 77,841 yn 2001, sy'n golygu gostyngiad bach o ran niferoedd, ond gan fod poblogaeth y sir wedi cynyddu 5,000, mae'n golygu cwmp mwy sylweddol yn y ganran - o 69% i 65.4% mewn 10 mlynedd.

Cyn gwneud unrhyw ddadansoddiad pellach, y peth cyntaf i'w nodi yw nad yw'r sir yn unffurf yn ieithyddol nac o ran y newid sydd wedi digwydd rhwng 2001 a 2011. Fel anheddiad mwyaf y sir, mae'r ganran isel sy'n siarad Cymraeg ym Mangor yn dylanwadu'n ormodol ar ffigurau gweddill y sir, ac mae ffigurau Bangor eu hunain wedi cael eu hystumio'n sylweddol gan y niferoedd o fyfyrwyr yno. O'r cynnydd o 5,000 ym mhoblogaeth Gwynedd, roedd 2,500 ohono'n gynydd yn niferoedd pobl ifanc rhwng 16-24 oed ym Mangor yn unig – sy'n awgrymu cynnydd sylweddol iawn yn niferoedd y myfyrwyr rhwng 2001 a 2011. Nid oes ryfedd felly mai Bangor a welodd y gostyngiad mwyaf yn y ganran o siaradwyr Cymraeg drwy'r sir. Trefi a phentrefi glan-môr de Meirionnydd yw'r ardaloedd mwyaf Seisnig eraill yn y sir.

Er mwyn cael darlun cyflawn o sefyllfa'r Gymraeg yn y sir mae angen edrych ar wahanol ardaloedd yn unigol:

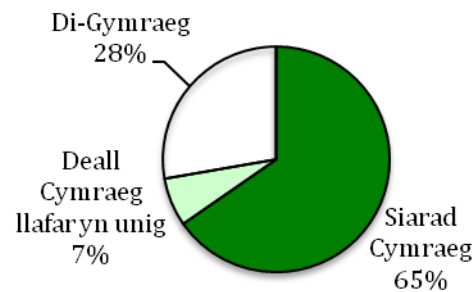
- i) Bangor, lle disgynnodd y gyfran sy'n siarad Cymraeg o 46.6% yn 2001 i 36.4% yn 2011. Er bod hyn i'w briodoli'n bennaf i'r cynnydd o dros 2,500 ym mhoblogaeth y dref, gwelwyd lleihad o 396 yn y niferoedd sy'n siarad Cymraeg hefyd, a hynny'n bennaf ymysg oedolion hŷn.

- ii) Gweddill Arfon, lle mae 77% yn siarad Cymraeg. Cafwyd cynnydd o 676 yn y niferoedd sy'n siarad Cymraeg yma rhwng 2001 a 2011, ond gan fod y boblogaeth gyffredinol wedi cynyddu 1456, cafwyd lleihad bychan yn y ganran – roedd 78.2% yn siarad Cymraeg yma yn 2001.
- iii) Llŷn ac Eifionydd, lle mae 71.2% yn siarad Cymraeg o gymharu â 73.3% yn 2001. Cafwyd gostyngiad o 370 yn y niferoedd sy'n siarad Cymraeg yma.
- iv) Gogledd Meirionnydd, lle mae 76.3% yn siarad Cymraeg o gymharu â 78.6% yn 2001. Cafwyd cwmp o 103 yn y niferoedd sy'n siarad Cymraeg yn ystod y 10 mlynedd.
- v) De Meirionnydd, ardal gymharol fach lle disgynnodd y ganran sy'n siarad Cymraeg o 67.1% yn 2001 i 62.1% yn 2011. Collwyd 130 o siaradwyr Cymraeg, tra bod y boblogaeth gyffredinol wedi cynyddu 203.
- vi) Arfordir Meirionnydd – dyma ardal fwyaf Seisnig y sir, ar ôl Bangor. Aeth y ganran sy'n siarad Cymraeg yma i lawr o 46.6% i 43.0% yn 2011, ac aeth y niferoedd i lawr o 6557 i 6139 – colled o 418.

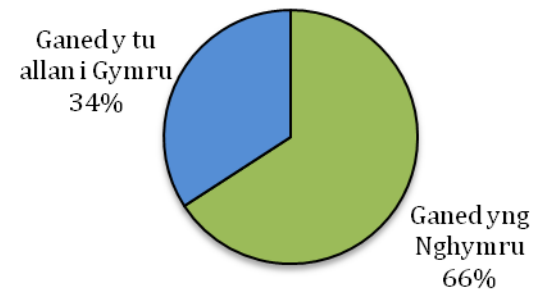
	2001			2011		
Ardal	Cyfanswm poblogaeth	Nifer siaradwyr Cymraeg	% siaradwyr Cymraeg	Cyfanswm poblogaeth	Nifer siaradwyr Cymraeg	% siaradwyr Cymraeg
Bangor	13298	6197	46.6	15928	5801	36.4
Gweddill Arfon	41997	32879	78.2	43453	33455	77.0
Llŷn ac Eifionydd	25626	18796	73.3	25879	18426	71.2
Gogledd Meirionnydd	12682	9972	78.6	12937	9869	76.3
De Meirionnydd	5123	3440	67.1	5326	3310	62.1
Arfordir Meirionnydd	14053	6557	46.6	14266	6139	43.0

Y peth arall amlwg a holl bwysig i'w nodi mewn unrhyw asesiad ieithyddol o Wynedd yw cymaint cryfach yw'r Gymraeg yma nag unrhyw un arall o siroedd Cymru. Mae'r pedwar graff ar y dudalen nesaf yn dangos y ganran o boblogaeth Gwynedd sy'n siarad Cymraeg, y ganran o'r boblogaeth a aned yng Nghymru, y ganran o'r rhai a aned yng Nghymru sy'n siarad Cymraeg, ac yn olaf y ganran o'r rhai a aned y tu allan i Gymru sy'n siarad Cymraeg.

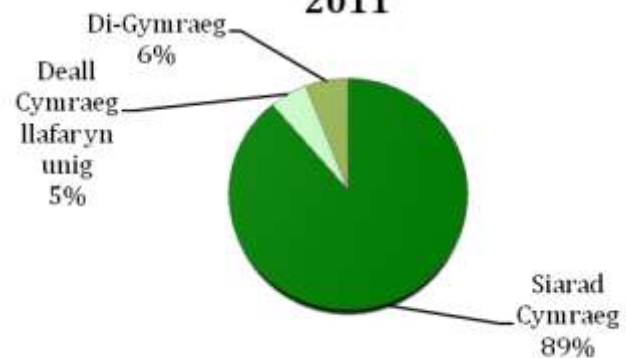
Gwynedd gyfan: Siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n deall Cymraeg llafar yn unig fel canran o'r boblogaeth, 2011

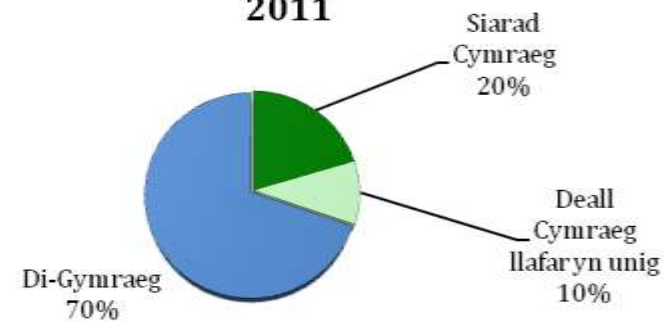
Gwynedd gyfan: Y ganran o'r boblogaeth a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg y bobl a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg y bobl a aned y tu allan i Gymru, 2011

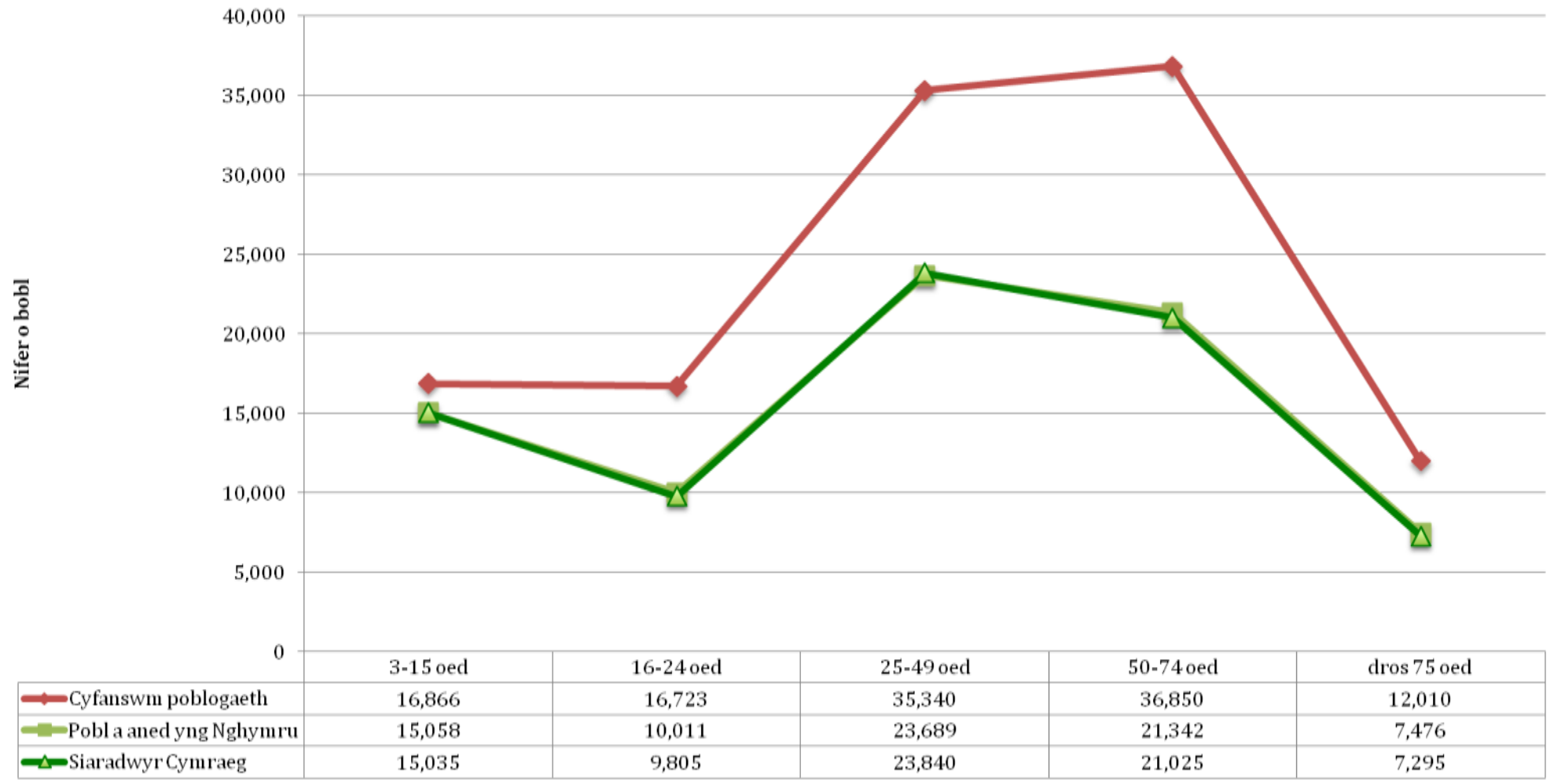
Gwelwn fod traean o boblogaeth y sir wedi eu geni'r tu allan i Gymru a bod mwyafrif llethol y rheini a aned yng Nghymru'n siarad Cymraeg. Mae'r ganran hon yn codi i tua 95% yn ardaloedd Cymreiciaf y sir. O gofio na fydd pawb o'r rheini a aned yng Nghymru o angenrheidrwydd wedi eu geni'n lleol, gellir tybio bod y ganran o'r boblogaeth frodorol sy'n siarad Cymraeg yn uwch fyth. Yr unig ardal lle nad yw'r mwyafrif llethol o'r boblogaeth Gymreig yn siarad Cymraeg yw Bangor.

Er mai dim ond 20% o'r rheini a aned y tu allan i Gymru sy'n gallu siarad Cymraeg, mae'n werth nodi bod y gyfran hon hefyd yn sylweddol uwch na'r ganran gyfatebol mewn mannau eraill yng Nghymru.

Mae'r ystadegau hyn sy'n dangos y berthynas rhwng mannau geni a'r gallu i siarad Cymraeg yn neilltuol o arwyddocaol gan eu bod yn awgrymu i ba raddau y mae'r boblogaeth leol yn dal gafael ar yr iaith, ac i ba raddau hefyd y mae mewnfudwyr yn cael eu cymhathu. Mae'r ganran o 89% o'r boblogaeth a aned yng Nghymru sy'n siarad Cymraeg yn arbennig o uchel o'i gymharu â'r hyn yw mewn siroedd eraill – y ganran gyfatebol yn sir Gaerfyrddin yw 54%.

Mae'r graff canlynol yn edrych ar y berthynas rhwng iaith a grwpiau oedran, lle mae'r bwlch rhwng y llinell goch a'r llinell wyrdd tywyll yn cynrychioli'r boblogaeth ddi-Gymraeg, a'r bwlch rhwng y llinell goch a'r llinell wyrdd golau yn cynrychioli'r boblogaeth a aned y tu allan i Gymru:

Poblogaeth fesul grwp oedran, 2011

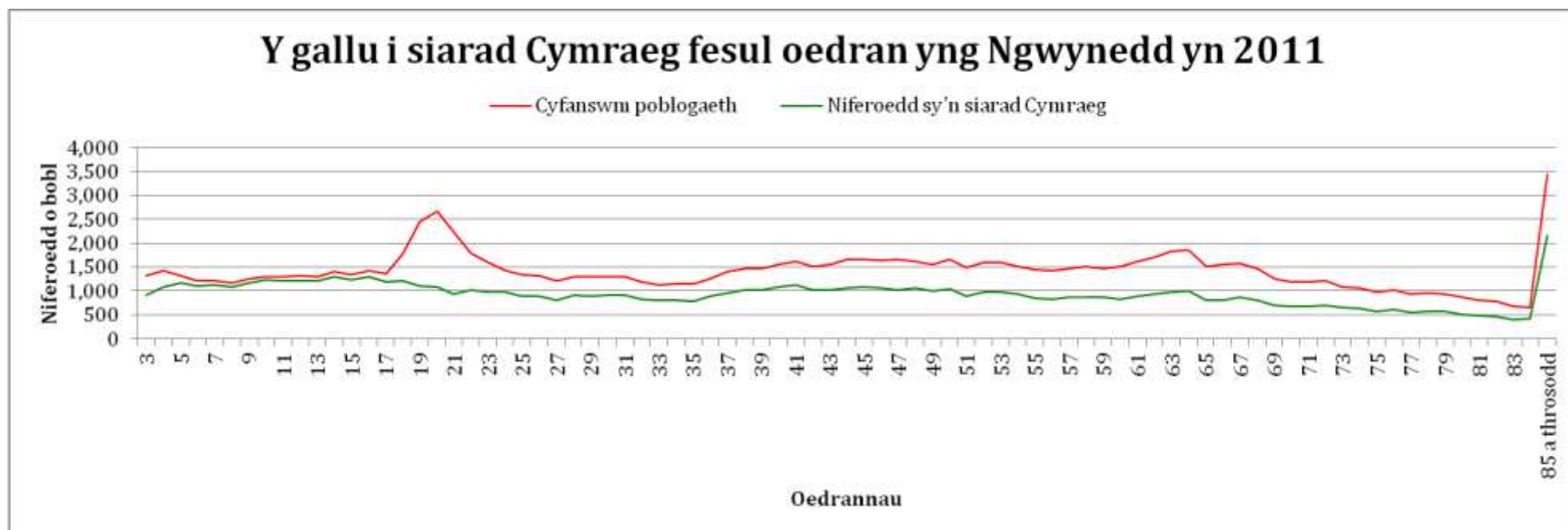
Gwelwn oddi wrth y ddwy linell werdd mor agos yw'r niferoedd a aned yng Nghymru a'r niferoedd sy'n siarad Cymraeg. Mae'n bwysig nodi fodd bynnag yr ymdrinir â mannau geni ac iaith fel dau fater cwbl ar wahân yn y graff uchod – oherwydd mae'r niferoedd a aned yng Nghymru'n cynnwys rhai pobl ddi-Gymraeg, ac mae'r niferoedd sy'n siarad Cymraeg yn cynnwys pobl a aned y tu allan i Gymru.

Mae'r graff nesaf yn dangos dadansoddiad fesul oedrannau manwl – a dim ond am y sir gyfan y mae'r ffigurau hyn ar gael. Unwaith eto, mae'r bwlch rhwng y llinell goch a'r llinell wyrdd yn cynrychioli'r boblogaeth ddi-Gymraeg.

Yr oedran ieuengaf a ddefnyddir wrth fesur y gallu i siarad Cymraeg yw 3 oed, ac mae 69.2% o blant 3 oed y sir yn siarad Cymraeg. Gan nad yw cymaint o blant sydd o gartrefi di-Gymraeg wedi dysgu'r iaith yn yr oedran yma, mae'n sylweddol is na'r hyn yw am iaith plant oedran ysgol, ac yn rhoi rhyw awgrym o faint o blant sy'n clywed y Gymraeg ar yr aelwyd. Unwaith eto, mae Gwynedd yn sefyll allan gyda chyfran llawer uwch nag mewn siroedd eraill ymhlith y gyfran o'r plant ieuengaf sy'n gallu'r Gymraeg. Y canrannau cyfatebol am rai o'r siroedd Cymreiciaf eraill yw: Ceredigion – 51%; Sir Fôn – 49%; Sir Gaerfyrddin – 39%; Conwy – 25% a Sir Ddinbych – 22%.

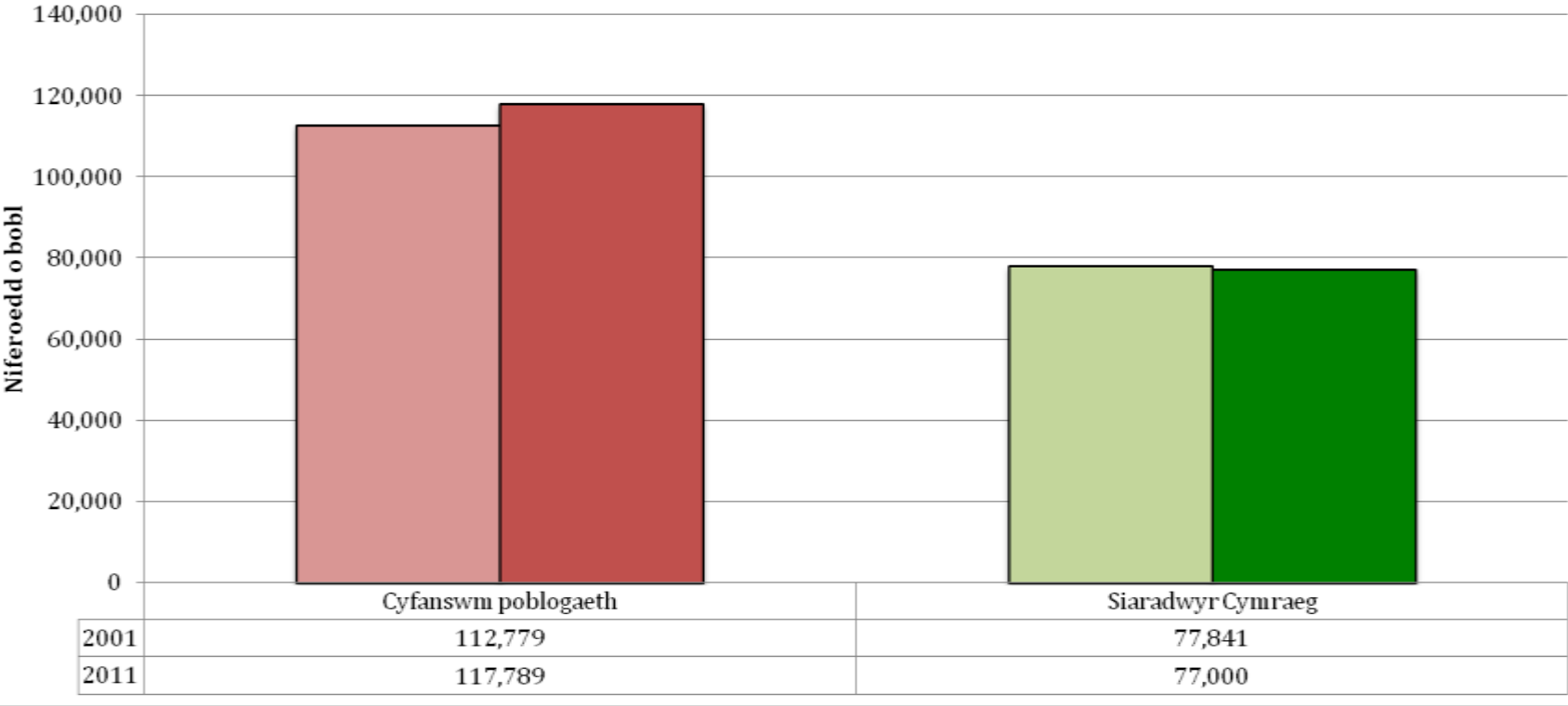
Gwelwn fod canrannau uchel iawn o blant oedran ysgol yn gallu siarad Cymraeg, ac mae'r cynnydd anferth yn y bobl ifanc ddi-Gymraeg rhwng tua 18 a 23 oed yn dangos effaith niferoedd myfyrwyr ar y ffigurau. Mae'r ddwy linell yn dod yn nes at ei gilydd wedyn ymysg oedolion iau ond yn dechrau dechrau lledu ymysg oedolion hŷn, o tua 57 oed ymlaen. Y rheswm fod y ddwy linell yn dringo ar y diwedd yw ei bod yn dynodi pawb dros 85 oed.

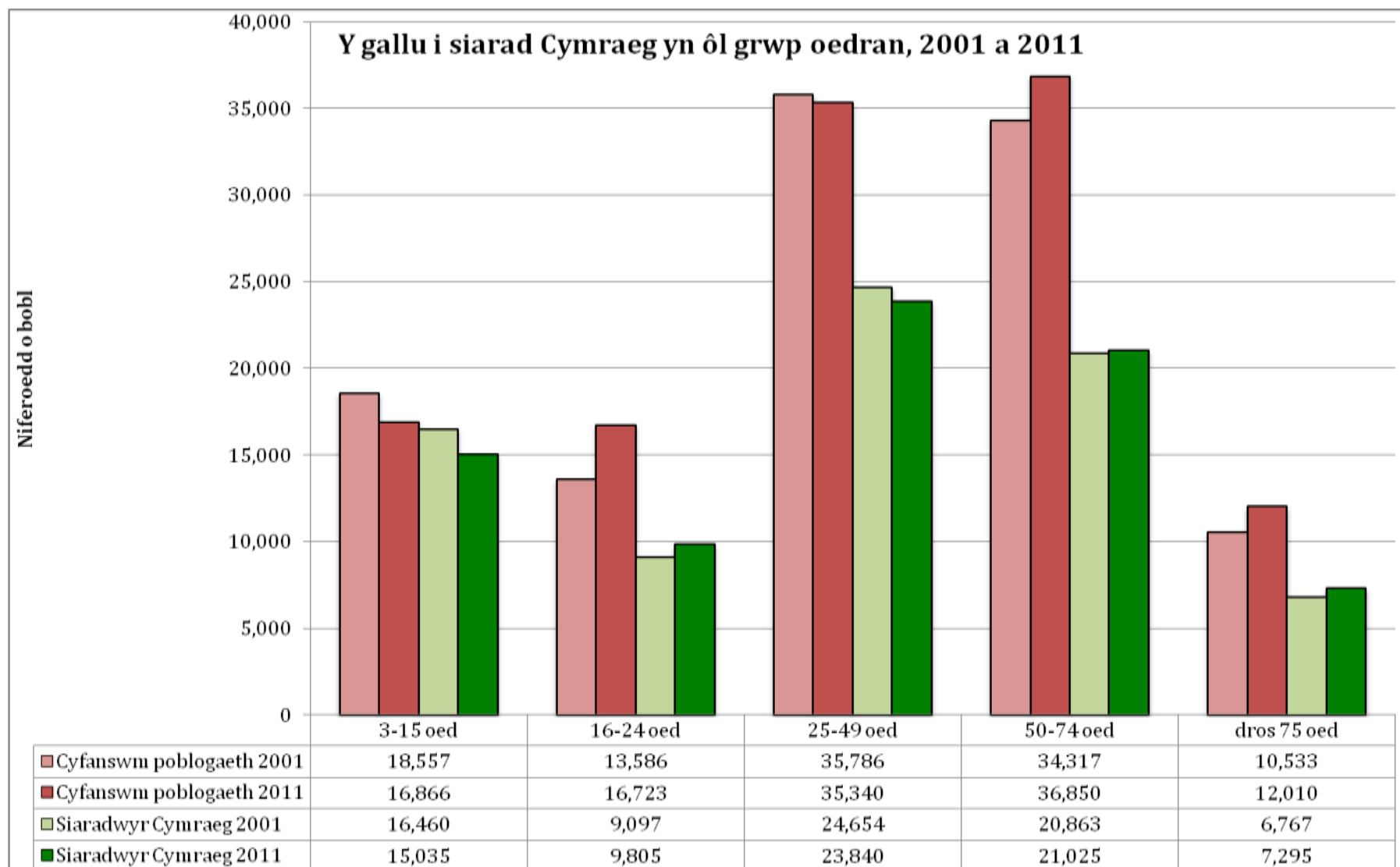
Y gallu i siarad Cymraeg fesul oedran yng Ngwynedd yn 2011

Mae'r graffiau nesaf yn dangos y newidiadau rhwng 2001 a 2011. Gwelwn fod y cynnydd yn y boblogaeth i'w briodoli i dri grŵp oedran, sef pobl ifanc 16-24 oed, oedolion 50 i 74 oed, ac i raddau llai, oedolion dros 75 oed. Mae gostyngiad gweddol sylweddol ar y llaw arall yn niferoedd y plant, a gostyngiad bach hefyd ymysg oedolion rhwng 25 a 49 oed. Mae'r ganran o blant sy'n siarad Cymraeg wedi mwy na dal ei ei thir, ond tra cafwyd cynnydd o 2,533 yn y boblogaeth gyffredinol rhwng 50 a 74 oed, cynnydd o 162 yn unig a gafwyd yn y niferoedd sy'n siarad Cymraeg.

Cyfanswm poblogaeth a niferoedd siaradwyr Cymraeg, 2001 a 2011

Cyn troi i fanylu ar yr ardaloedd unigol, mae angen pwysleisio unwaith eto pa mor gwbl allweddol a chreiddiol yw Gwynedd i ddyfodol y Gymraeg fel iaith sy'n cael ei siarad yn naturiol yn y gymdeithas. Nodwyd eisoes mor gryf yw gafael y Gymraeg ymysg trigolion brodorol, a hefyd o ran y gyfran o blant 3 oed sy'n siarad Cymraeg.

Ar ben hyn, y darn o dir sy'n cynnwys y cyfan o Arfon heblaw Bangor, Llŷn ac Eifionydd a gogledd Meirionnydd yw'r talp mwyaf o ddigon o brif ardal graidd y Gymraeg yn y gogledd-orllewin.

Mae mymryn dros 75% o'r 82,000 o drigolion y rhan hon o Wynedd yn siarad Cymraeg, a'r unig ardaloedd eraill lle ceir canrannau tebyg yw canolbarth sir Fôn mewn ardal sy'n canoli'n bennaf o amgylch tref Llangefni, ac ardal wledig a thenau ei phoblogaeth yn ne-orllewin sir Conwy sy'n ffinio â hi. O'r bobl a aned yng Nghymru, mae rhwng 92% a 94% o bob grŵp oedran yn siarad Cymraeg. Mae 27% o'r rhai a aned y tu allan i Gymru'n siarad Cymraeg, a'r gyfran yn codi i 75% ymhlith plant 3-15 oed a 48% ymhlith pobl ifanc 16-24 oed.

Mae'r adrannau nesaf yn ymdrin â'r gwahanol ardaloedd unigol yn eu tro, gan ddechrau gyda Bangor.

Bangor

Mae'r graffiau a'r tablau canlynol yn ymwneud ag wyth ward y ddinas – Menai, Deiniol, Garth, Dewi, Hendre, Marchog, Glyder a Hiracl.

Yr hyn sy'n amlwg yw cymaint y mae niferoedd myfyrwyr yn effeithio ar y ffigurau; ac mae hyn yn amlycach fyth wrth edrych ar rai wardiau ar wahân.

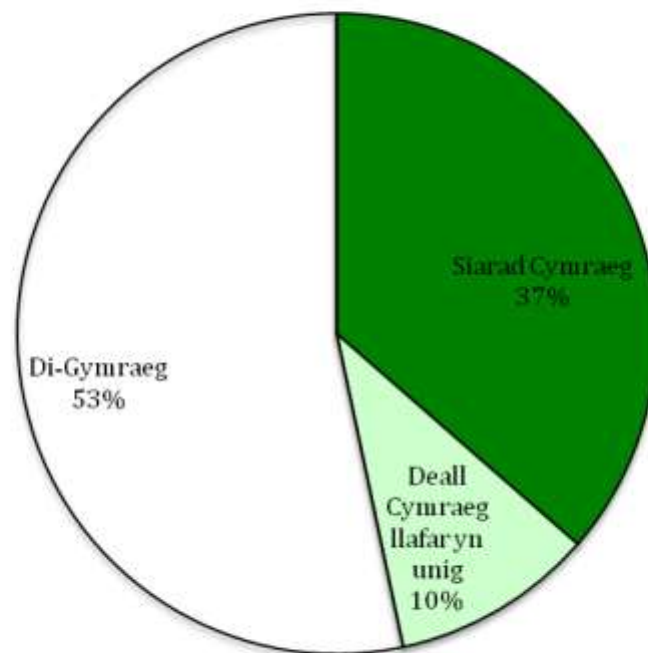
Ar yr un pryd mae yma arwyddion o ddirywiad cynhenid hefyd, gyda chanrannau uwch o'r bobl hŷn sydd wedi eu geni yng Nghymru yn siarad Cymraeg o gymharu â grwpiau cyfatebol o oedolion iau.

Y ffigur mwyaf trawiadol yma, ac efallai'r un mwyaf arwyddocaol, yw mai dim ond 20.1% o'r boblogaeth rhwng 16 a 24 oed sy'n siarad Cymraeg, ffigur y gellir yn sicr ei briodoli i fyfyrwyr, yn enwedig o weld nifer mor anghyffredin o uchel o bobl yn yr oedran yma sydd yn y ddinas. Mae 4776 allan o'r 6664 (dros 70%) o'r bobl ifanc hyn wedi eu geni'r tu allan i Gymru.

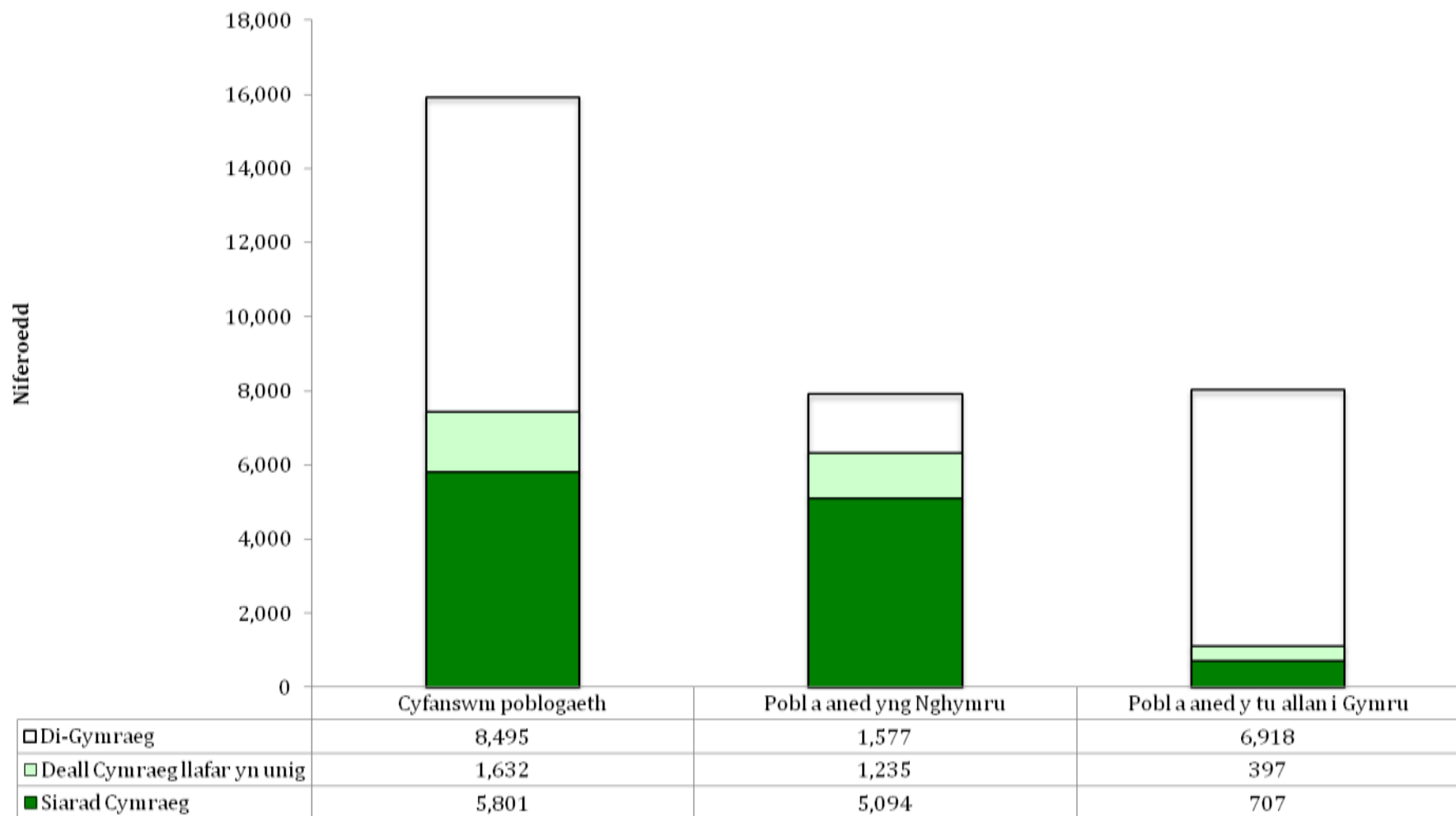
Ar y llaw arall, mae'r gyfran o'r bobl a aned yng Nghymru sy'n siarad Cymraeg yn llawer iawn is nag yng ngweddill Gwynedd – 64.4%. Fe welwn hefyd ei fod yn uwch ymhlith y bobl dros 65 oed, yn enwedig ymysg y rhai sydd wedi eu geni yng Nghymru.

Ar ben hyn, mae nifer y siaradwyr Cymraeg yn gyffredinol yn 400 yn is na'r hyn oeddent 10 mlynedd ynghynt. Mae hyn yn cynnwys lleihad o dros 300 yn y grwp oedran 50-74 a thros 50 yn y grwp dros 75.

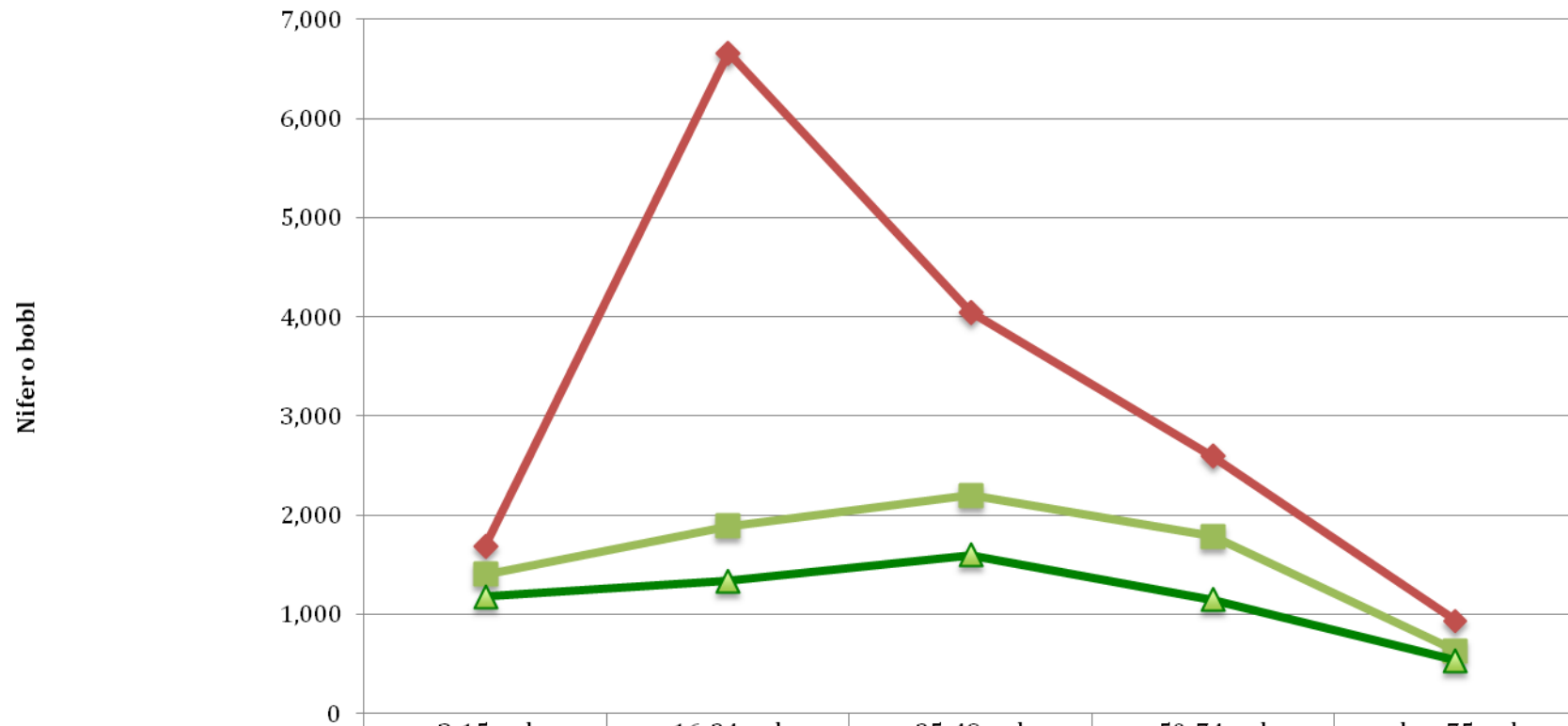
**Siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n deall Cymraeg llafar yn unig fel canran
o'r boblogaeth, 2011**

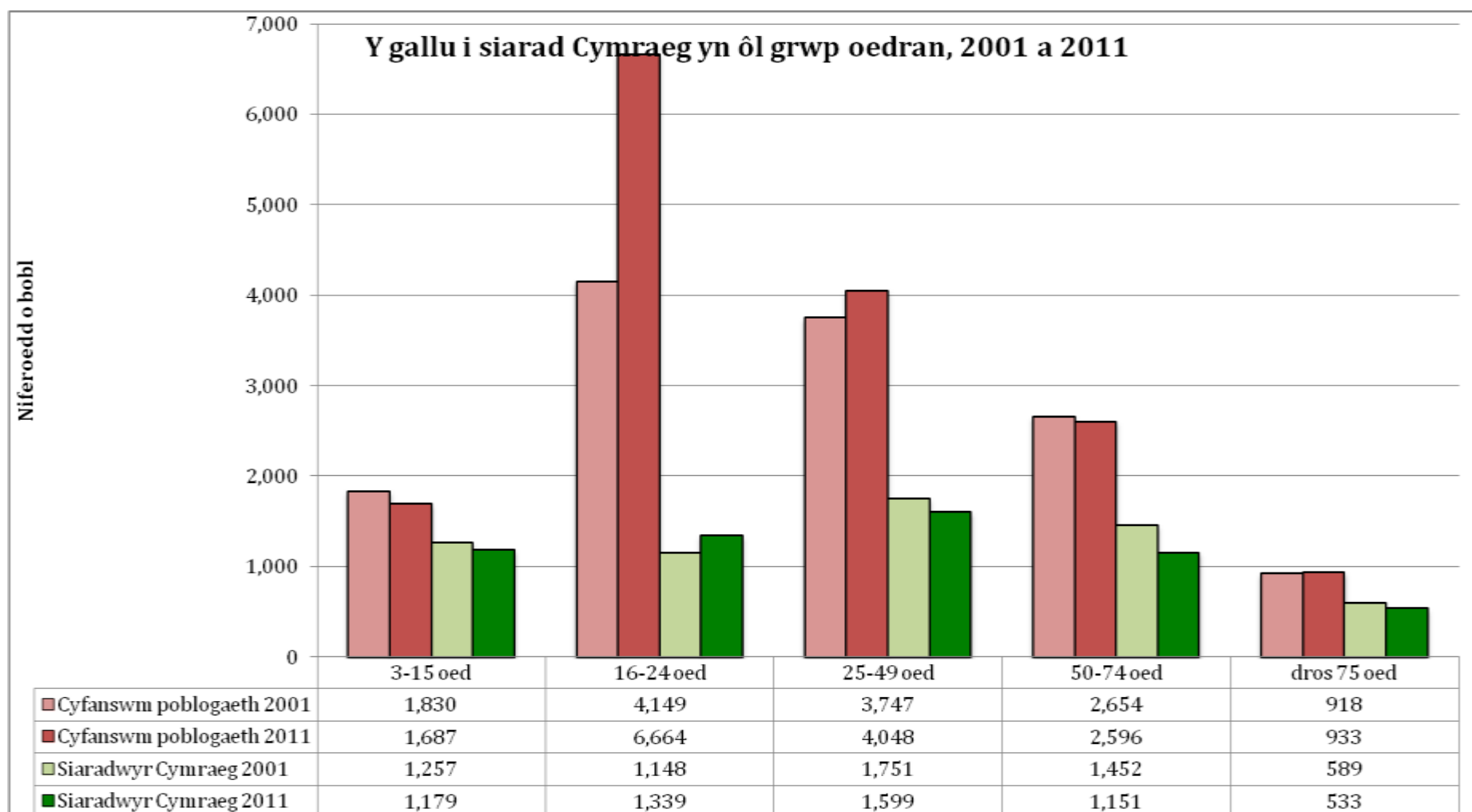
Y gallu i siarad Cymraeg, a deall Cymraeg llafar yn unig, yn ôl mannau geni, 2011

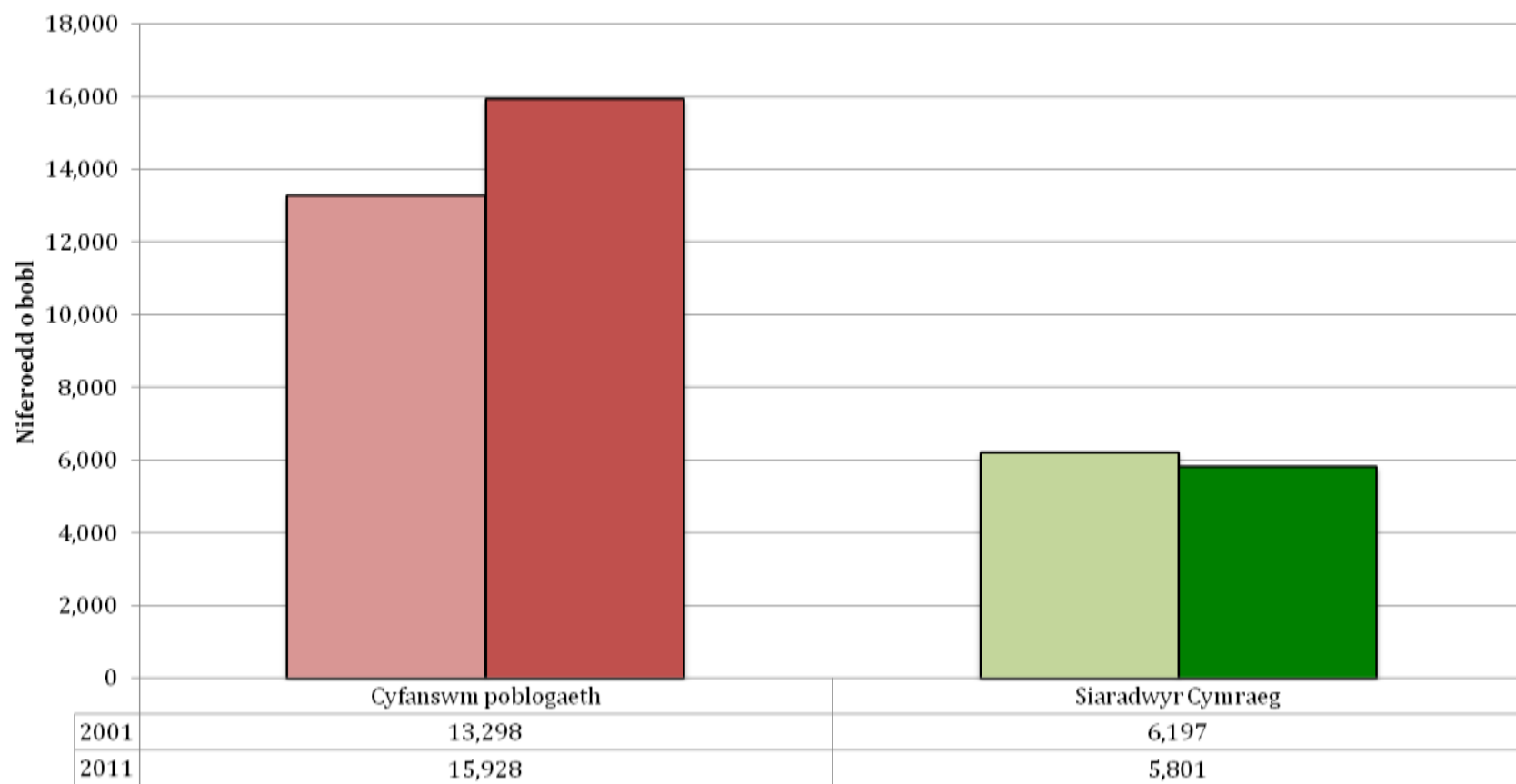
Poblogaeth fesul grwp oedran, 2011

	3-15 oed	16-24 oed	25-49 oed	50-74 oed	dros 75 oed
—◆— Cyfanswm poblogaeth	1,687	6,664	4,048	2,596	933
—■— Pobl a aned yng Nghymru	1,404	1,888	2,198	1,786	630
—▲— Siaradwyr Cymraeg	1,179	1,339	1,599	1,151	533

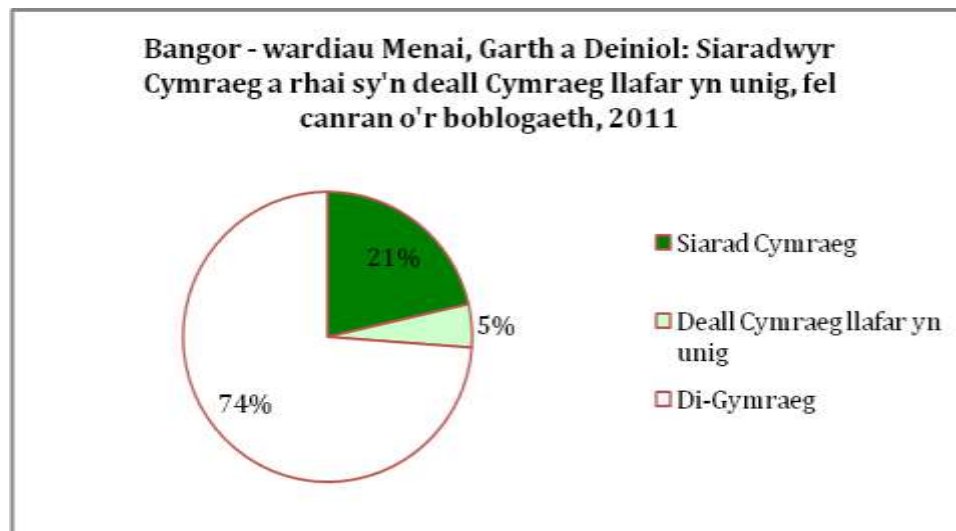
Cyfanswm poblogaeth a niferoedd siaradwyr Cymraeg, 2001 a 2011

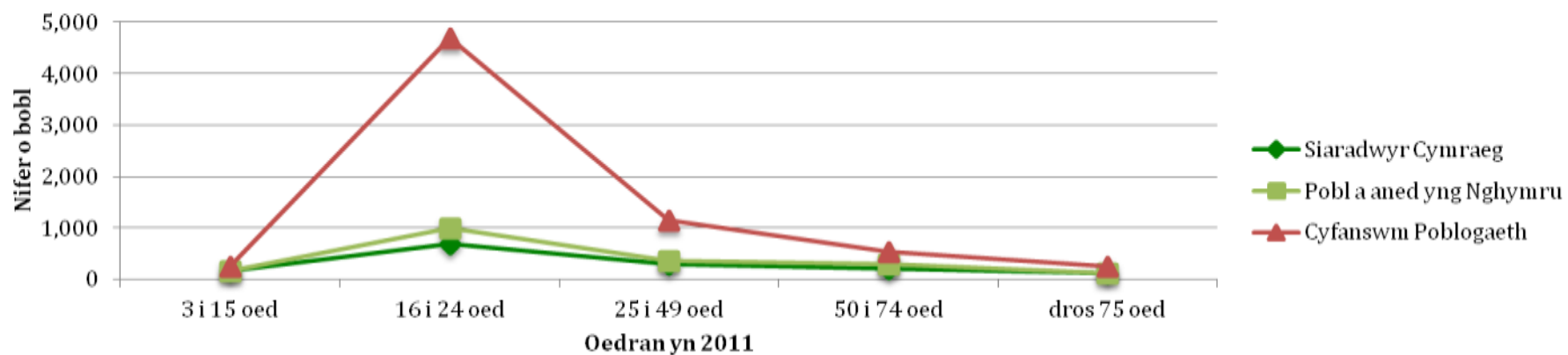
Wardiau Menai, Garth a Deiniol

Mae dylanwad myfyrwyr i'w weld yn gliriach fyth os edrychwn ar rannau o'r ddinas ar wahân, lle gwelwn fod 2,055 yn fwy o bobl ifanc 16-24 yn wardiau Menai, Garth a Deiniol yn 2011 nag oedd yn 2001.

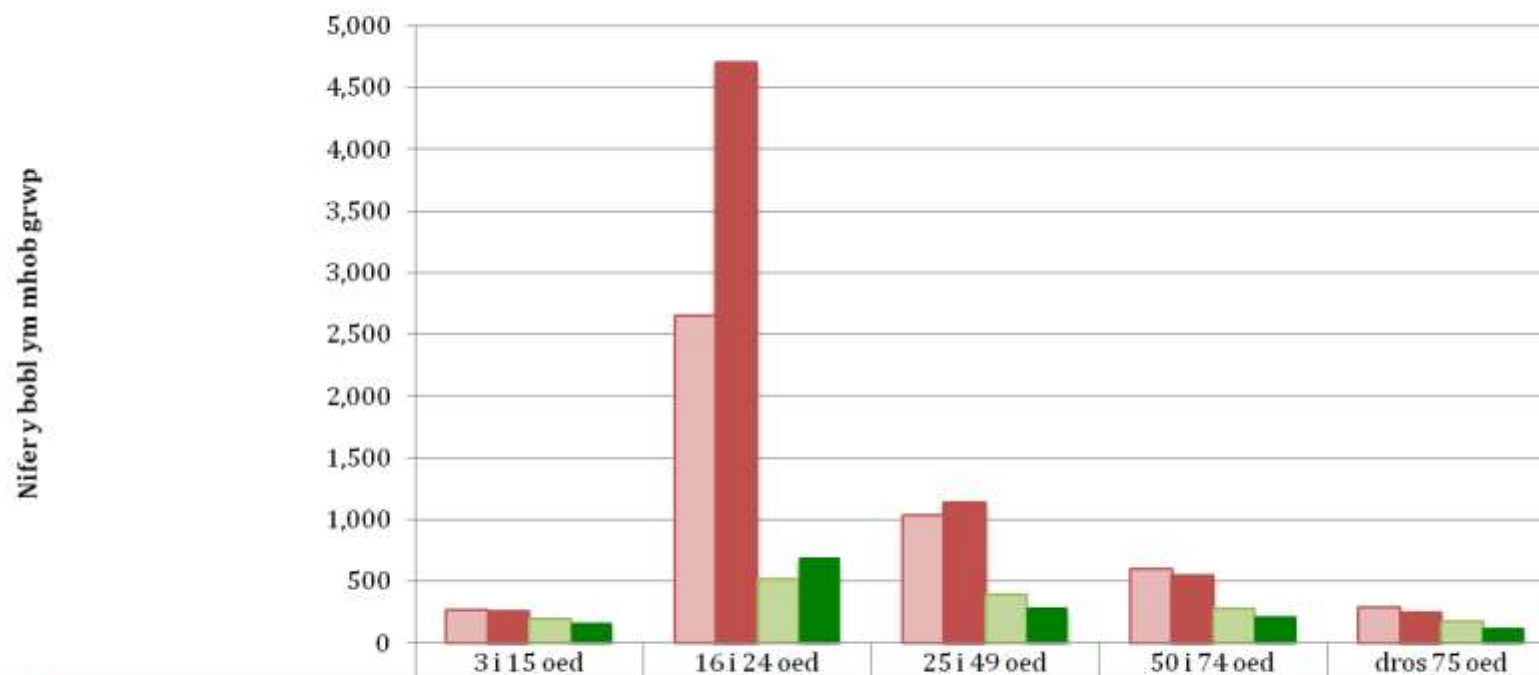
Dyma'r ffigurau am y wardiau hyn:

Bangor - wardiau Menai, Garth a Deiniol: Poblogaeth fesul oedran, 2011

Bangor - wardiau Menai, Garth a Deiniol: Y gallu i siarad Cymraeg yn ôl oedran, 2001 a 2011

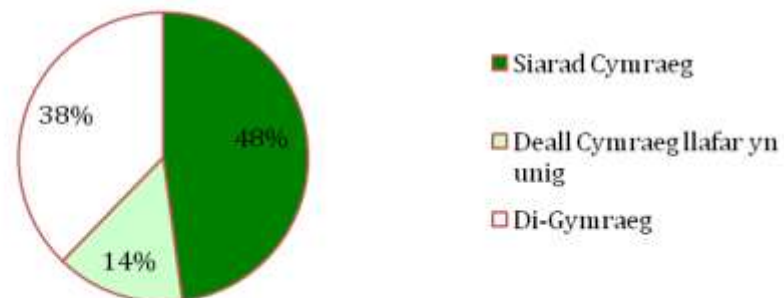

Cyfanswm poblogaeth 2001	272	2,648	1,032	599	287
Cyfanswm poblogaeth 2011	255	4,703	1,139	541	247
Nifer siaradwyr Cymraeg, 2001	199	521	394	273	169
Nifer siaradwyr Cymraeg, 2011	162	693	285	210	121

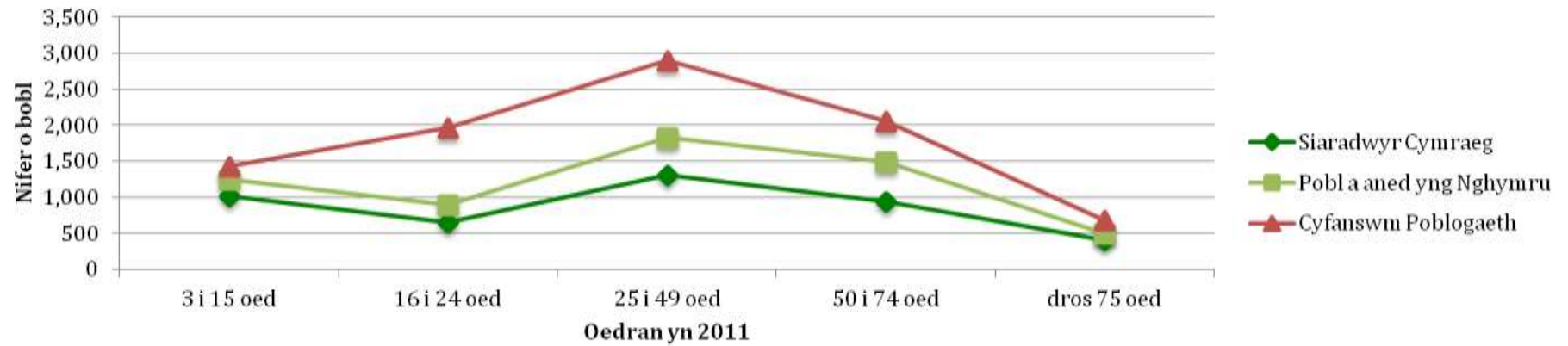
Bangor: Gweddill y ddinas (wardiau Marchog, Glyder, Dewi, Hiracl, Hendre)

Mae dylanwad myfyrwyr yn llawer llai amlwg yma, a chwymp yn niferoedd y bobl hŷn sy'n siarad Cymraeg yw'r hyn sy'n bennaf gyfrifol am y dirywiad.

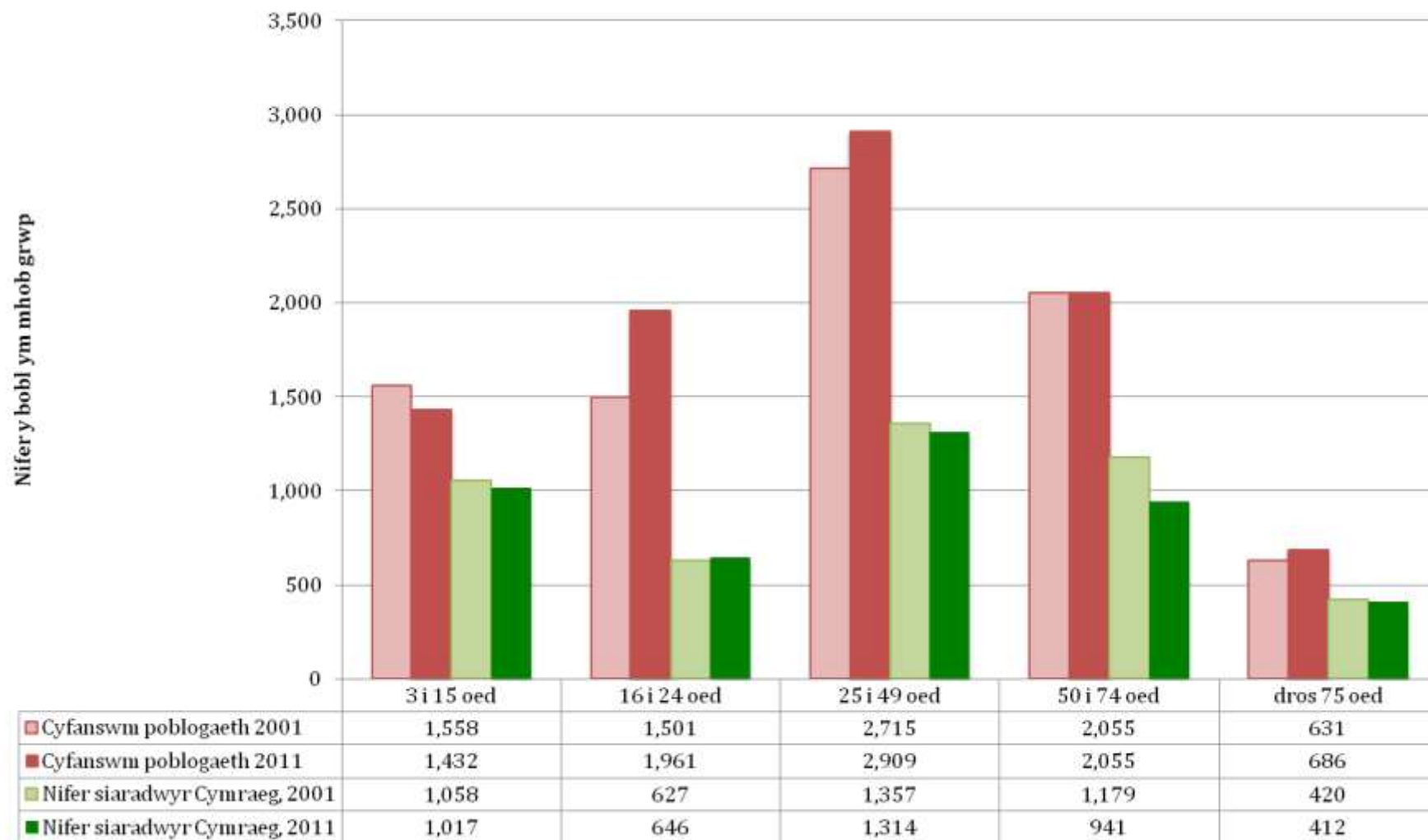
Bangor - gweddill y ddinas: Siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n deall Cymraeg llafar yn unig, fel canran o'r boblogaeth, 2011

Bangor - gweddill y ddinas: Poblogaeth fesul oedran, 2011

Bangor - gweddill y ddinas: Y gallu i siarad Cymraeg yn ôl oedran, 2001 a 2011

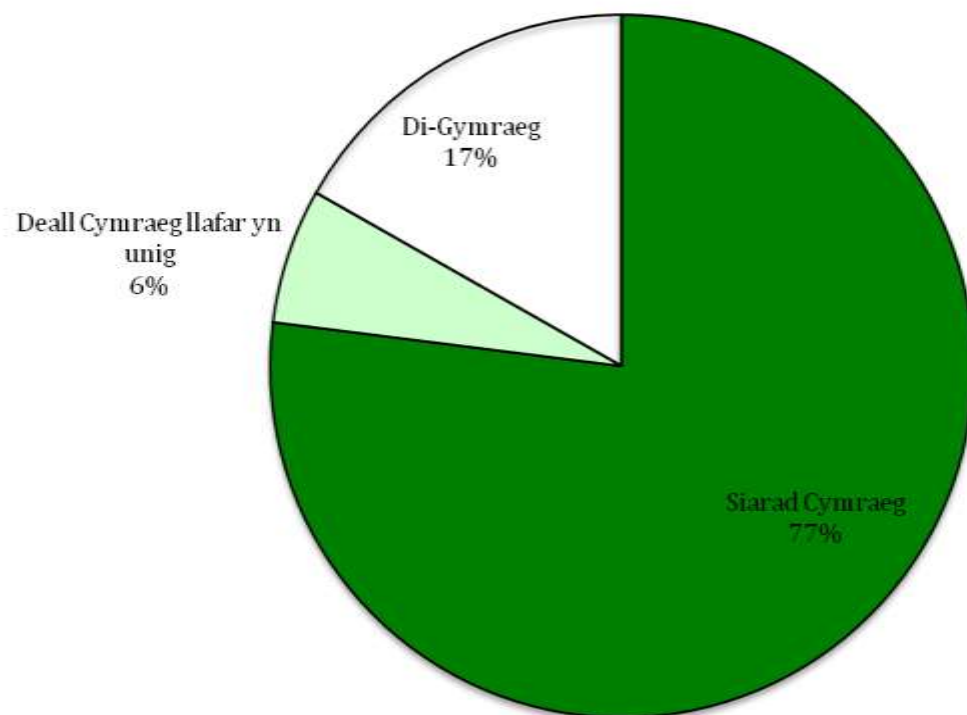

Arfon (heblaw Bangor)

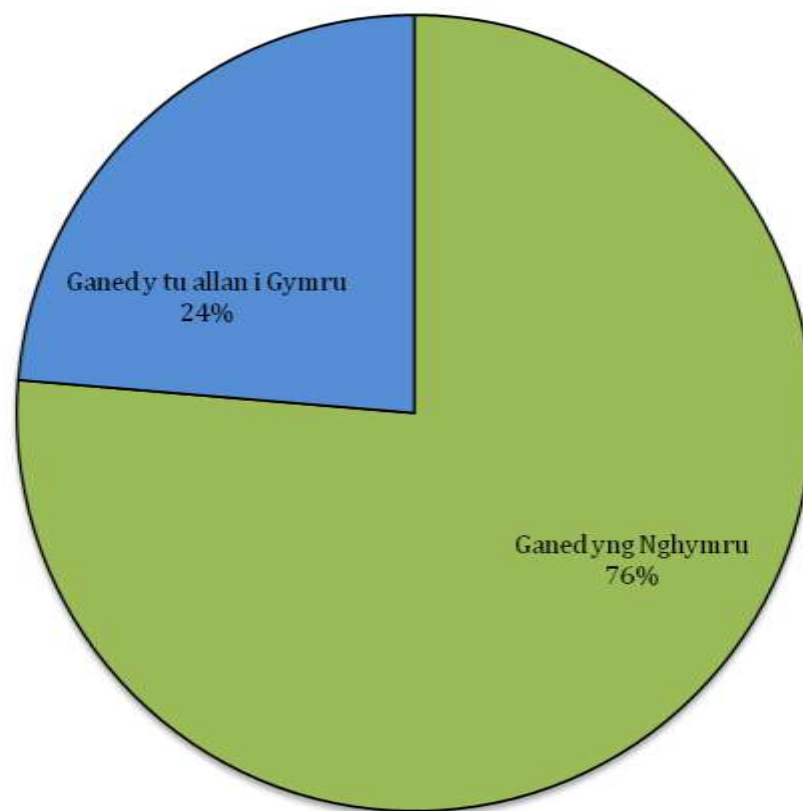
Pe bai rhywun yn edrych ar Arfon gyfan fel un rhanbarth, byddai'r gyfran sy'n siarad Cymraeg yno – 66% - yn ddigon tebyg i gyfartaledd Gwynedd. Mae'r ffigur hwn yn gymharol ddiystyr fodd bynnag gan fod y gyfran isel ym Mangor yn effeithio'n ormodol ar y gyfran gyffredinol gan roi darlun camarweiniol.

Os tynnwn ni ddinas Bangor allan ac edrych ar weddill Arfon gyda'i gilydd, cawn ardal lle mae 77% o'r trigolion yn siarad Cymraeg. Mae patrwm daearyddol pendant o fewn yr ardal, gyda'r canrannau uchaf o ddigon i'w gweld yn nhref Caernarfon a'r canolfannau lled-drefol cyfagos lle mae dros 80% yn siarad Cymraeg. Mae dros 77% yn siarad Cymraeg ym Methesda hefyd. Mae'r canrannau'n tueddu i ostwng yn nes at tua 70% yn y pentrefi mwy ucheldirol. Yr ardal lle mae'r Gymraeg wanaf a'r unig leoedd lle mae'r canrannau'n gostwng o dan 70% yw'r pedair ward ar gyrion Bangor: Y Felinheli, Arllechwedd, Tregarth a Pentir.

Siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n deall Cymraeg llafar yn unig fel canran o'r boblogaeth, 2011

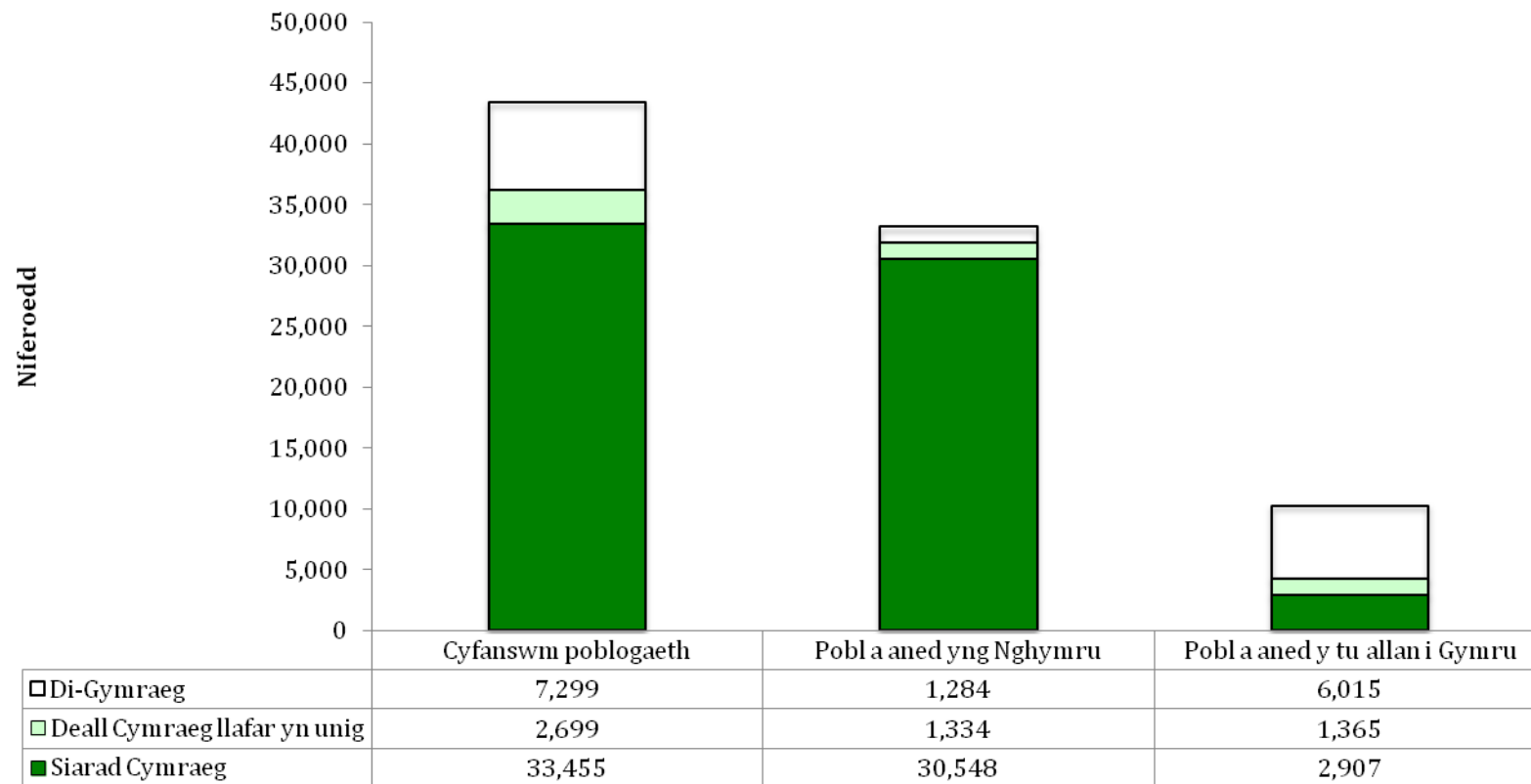
Y ganran o'r boblogaeth a aned yng Nghymru, 2011

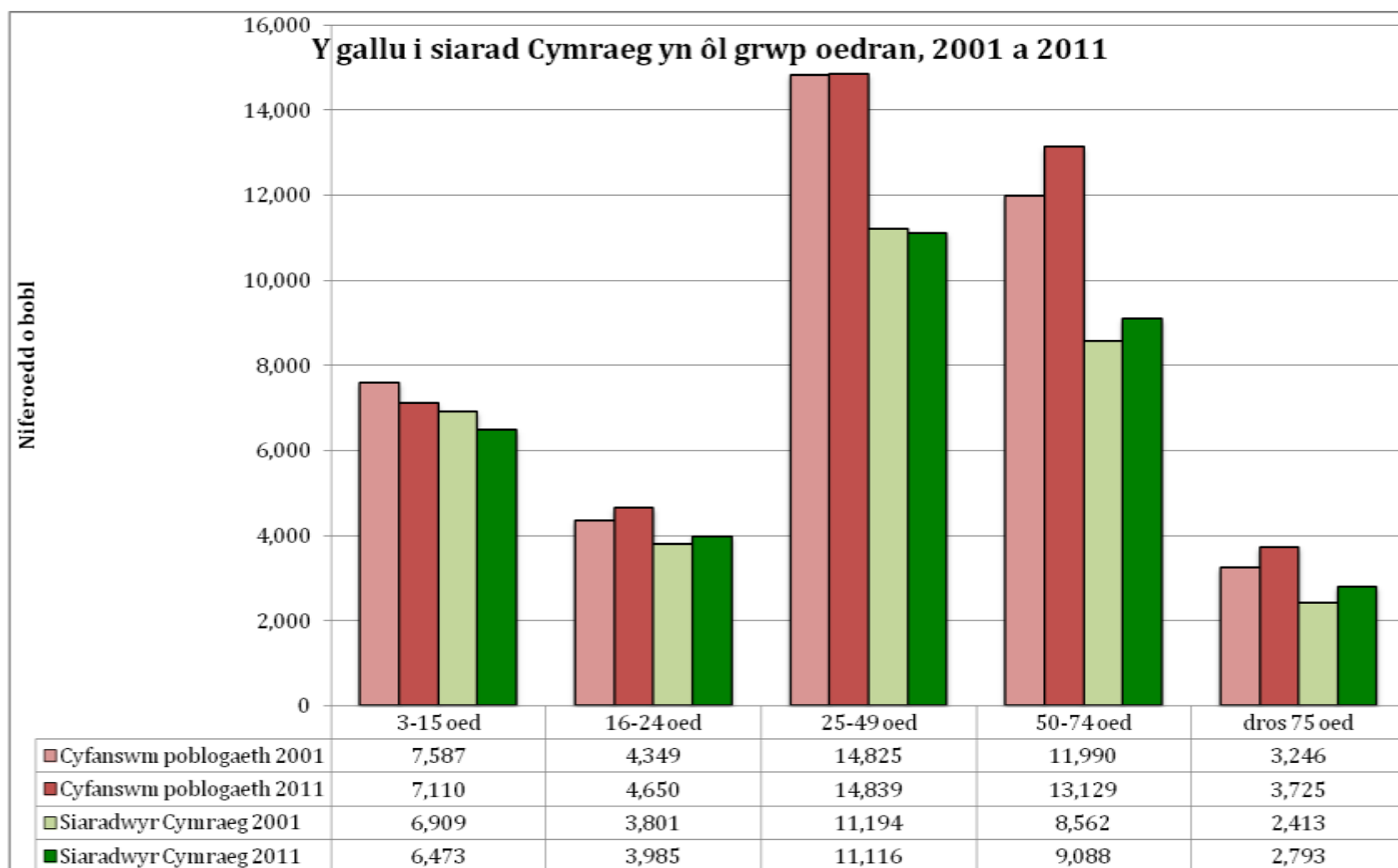

Poblogaeth fesul grwp oedran, 2011

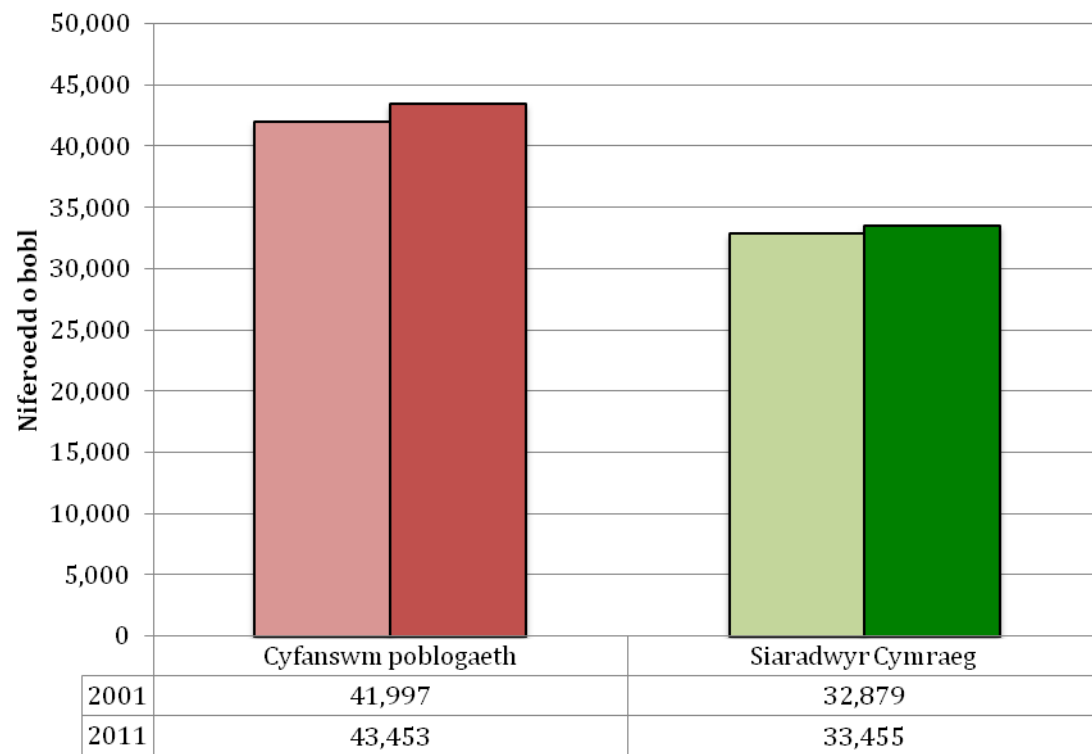

Y gallu i siarad Cymraeg, a deall Cymraeg llafar yn unig, yn ôl mannau geni, 2011

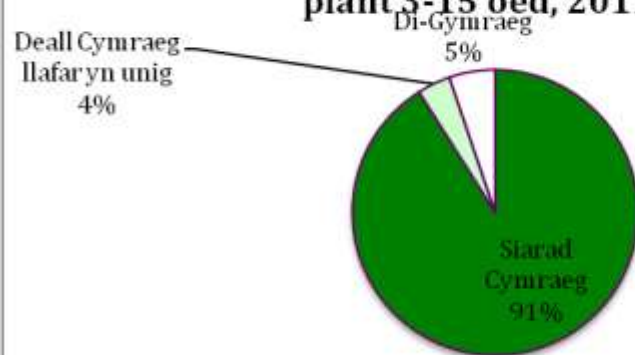

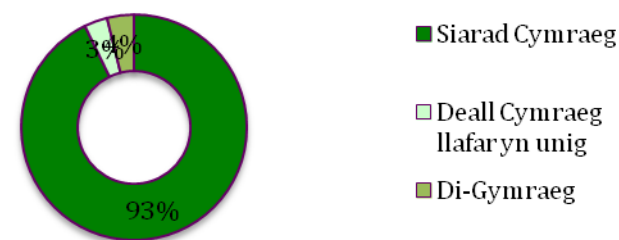
Cyfanswm poblogaeth a niferoedd siaradwyr Cymraeg, 2001 a 2011

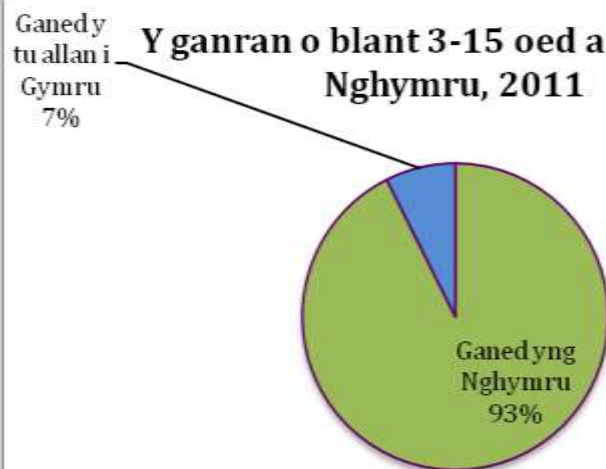
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed, 2011

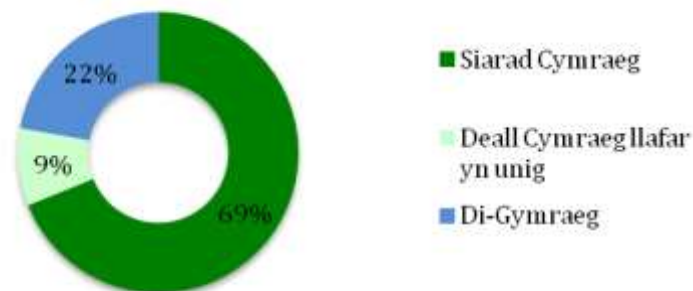
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed a aned yng Nghymru, 2011

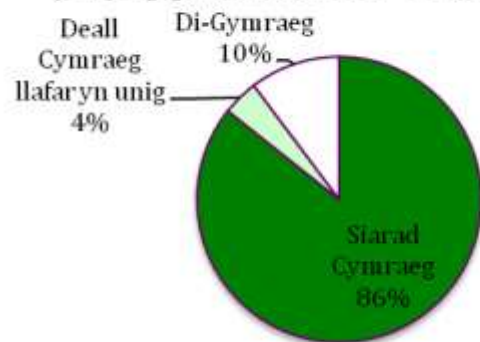
Y ganran o blant 3-15 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

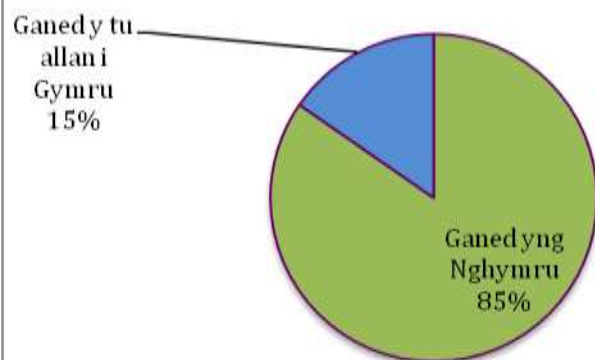
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg pobl ifanc 16-24 oed, 2011

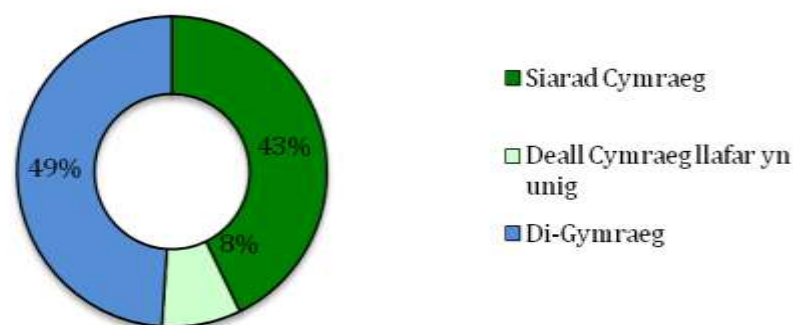
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg pobl ifanc 16-24 oed a aned yng Nghymru, 2011

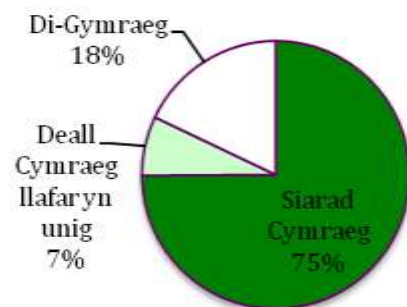
Y ganran o bobl ifanc 16-24 oed a aned yng Nghymru, 2011

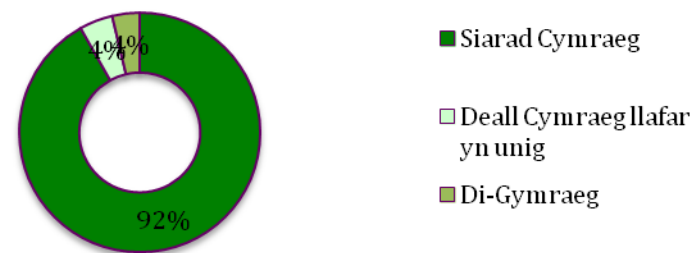
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg pobl ifanc 16-24 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

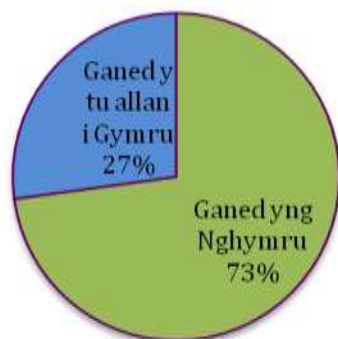
**Y gallu i siarad Cymraeg neu ddeall
Cymraeg ymysg oedolion 25-49 oed,
2011**

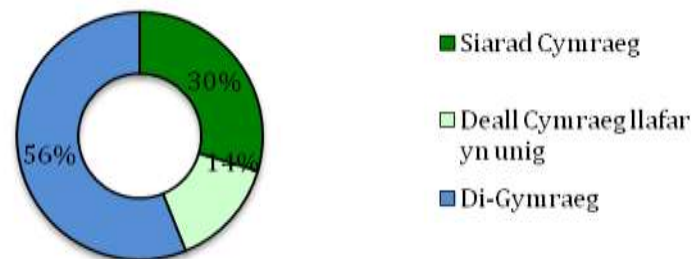
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 25-49 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

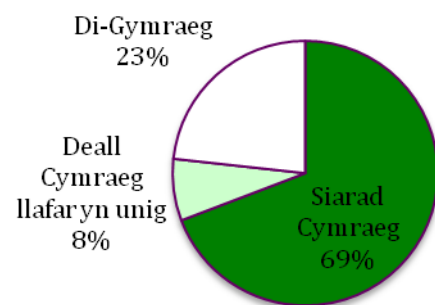
**Y ganran o oedolion 25-49 oed a aned
yng Nghymru, 2011**

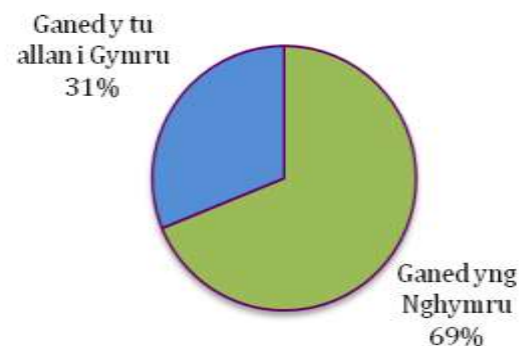
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 25-49 oed a aned y tu
allan i Gymru, 2011**

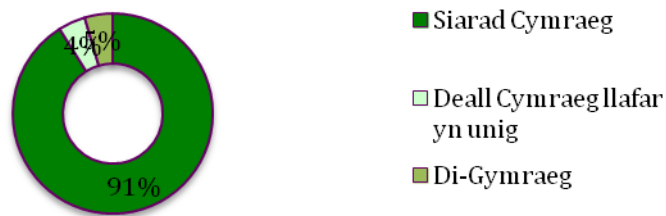
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 50-74 oed, 2011**

**Y ganran o oedolion 50-74 oed a aned
yng Nghymru, 2011**

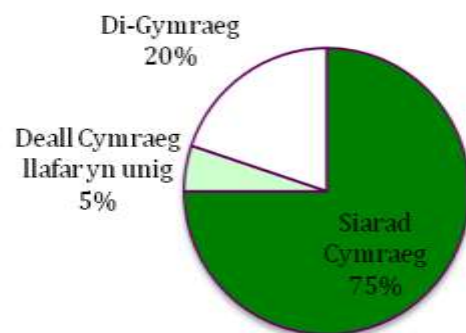
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 50-74 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

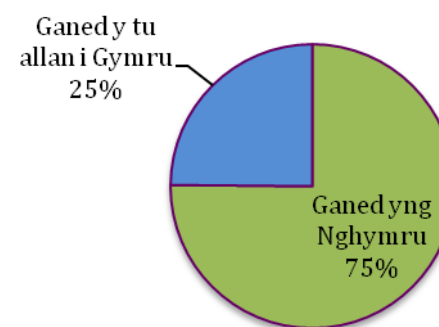
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 50-74 oed a aned y tu
allan i Gymru, 2011**

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed, 2011

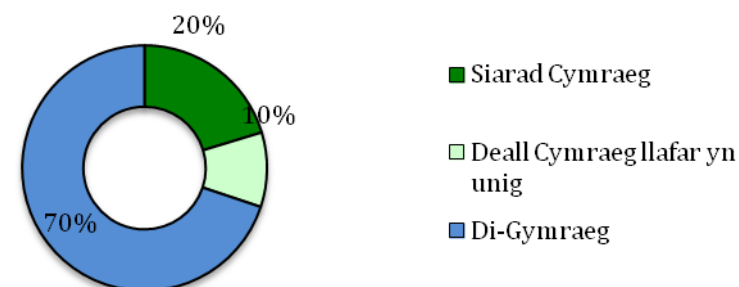
Y ganran o oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned y tu allan i Gymru

Llŷn ac Eifionydd

Roedd 71.2% o drigolion Llŷn ac Eifionydd yn siarad Cymraeg yn 2011. Mae'r canrannau yma'n is na'r hyn ydynt yn ardal Caernarfon, a mewnfudo sydd bron yn gyfan gwbl gyfrifol am hynny, gan fod gafael y Gymraeg yn ymddangos yn gadarn iawn ar y boblogaeth frodorol.

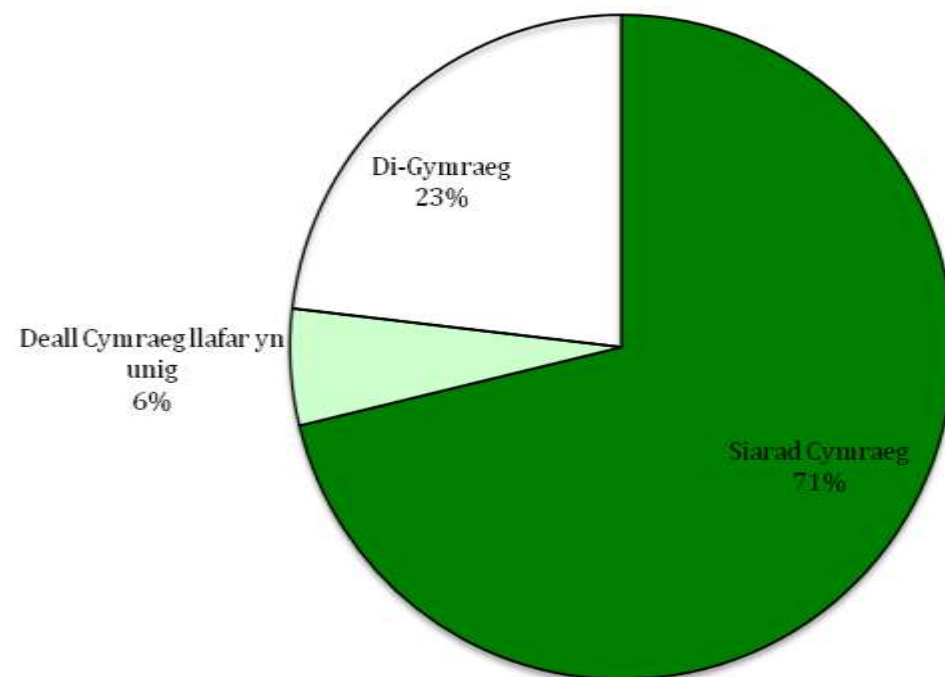
Mae gostyngiadau bach wedi bod yn niferoedd a chanrannau'r siaradwyr Cymraeg yma o gymharu â 2001. Mae cwmp o 370 wedi bod yn y niferoedd sy'n siarad Cymraeg yma yn ystod y 10 mlynedd. Gan fod y boblogaeth gyffredinol wedi cynyddu 253, mae'n golygu bod y ganran wedi gostwng 2.1% o 73.3% yn 2001 i 71.2%.

Mae mwyafrif llethol – 94% - o'r rhai sydd wedi eu geni yng Nghymru'n siarad Cymraeg. Mae hyn gyda'r ganran uchaf yng Nghymru. O gofio y gall y rhai a aned yng Nghymru gynnwys rhai a ymfudodd yma o rannau llai Cymraeg o Gymru, mae'n rhesymol tybio fod fwy neu lai bawb sydd wedi eu geni a'u magu o fewn yr ardal yn siarad Cymraeg.

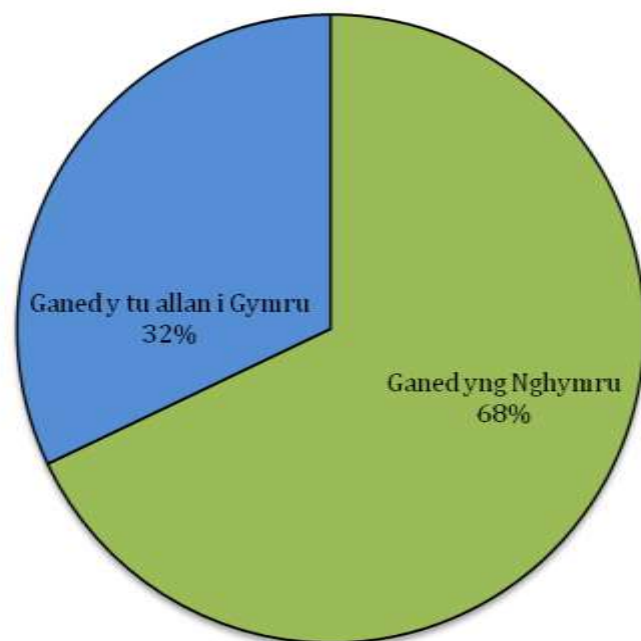
Mae'r gwahaniaeth rhwng y grwpiau oedran yn drawiadol iawn yma, gyda'r mewnfudwyr yn tueddu i fod yn bobl hŷn ar y cyfan ac yn llawer llai tebygol o fod yn gallu siarad Cymraeg na mewnfudwyr o grwpiau iau. Diddorol yw nodi bod cyfrannau helaeth o'r bobl ifanc a aned y tu allan i Gymru'n gallu siarad Cymraeg – canrannau sydd gyda'r uchaf yng Nghymru.

Ar y cyfan nid oes amrywiaeth mawr iawn o fewn yr ardal, ac eithrio'r ffaith fod rhai pentrefi glan môr fel Abersoch a Llanbedrog yn fwy Seisnig na'r gweddill, ac mae arwyddion o ddirywiad mwy na'r cyfartaledd i'w weld yn ardal Porthmadog ac ym Morfa Nefyn. Mae ffigurau eraill o'r cyfrifiad yn dangos bod 116 yn fwy o bobl a aned yn Lloegr ym Mhorthmadog a 80 yn fwy yn Nefyn yn 2011 nag yn 2001.

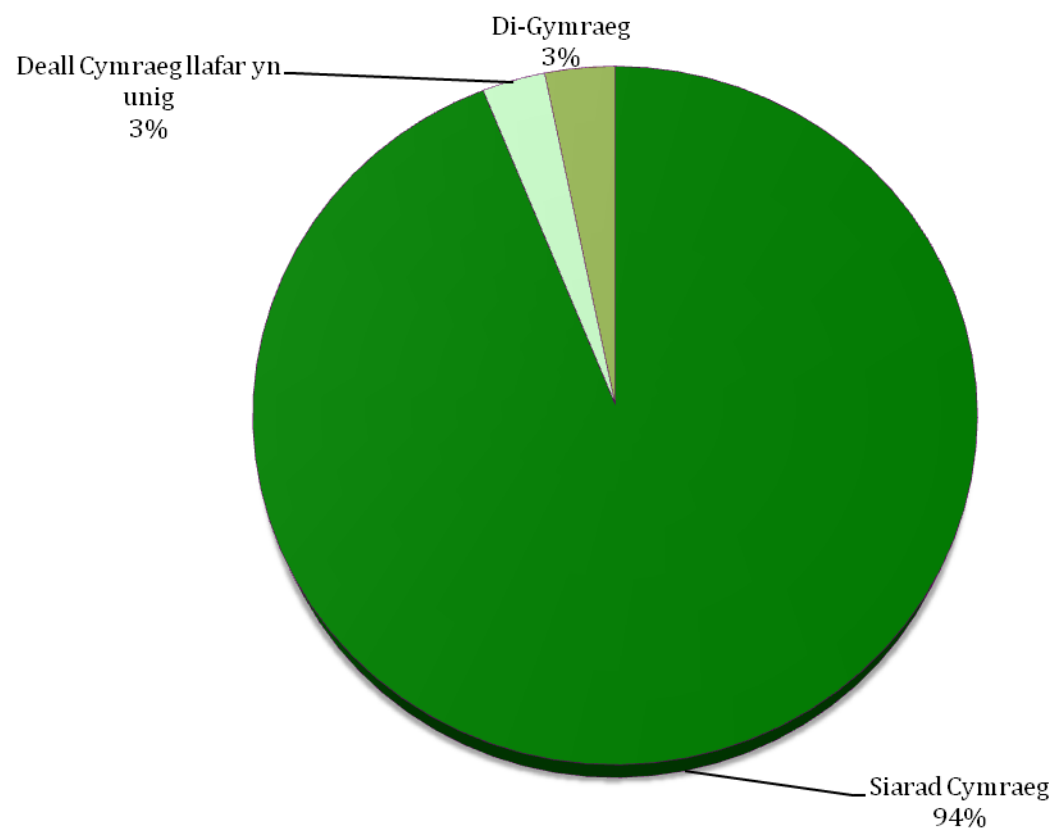
**Siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n deall Cymraeg llafar yn unig fel canran
o'r boblogaeth, 2011**

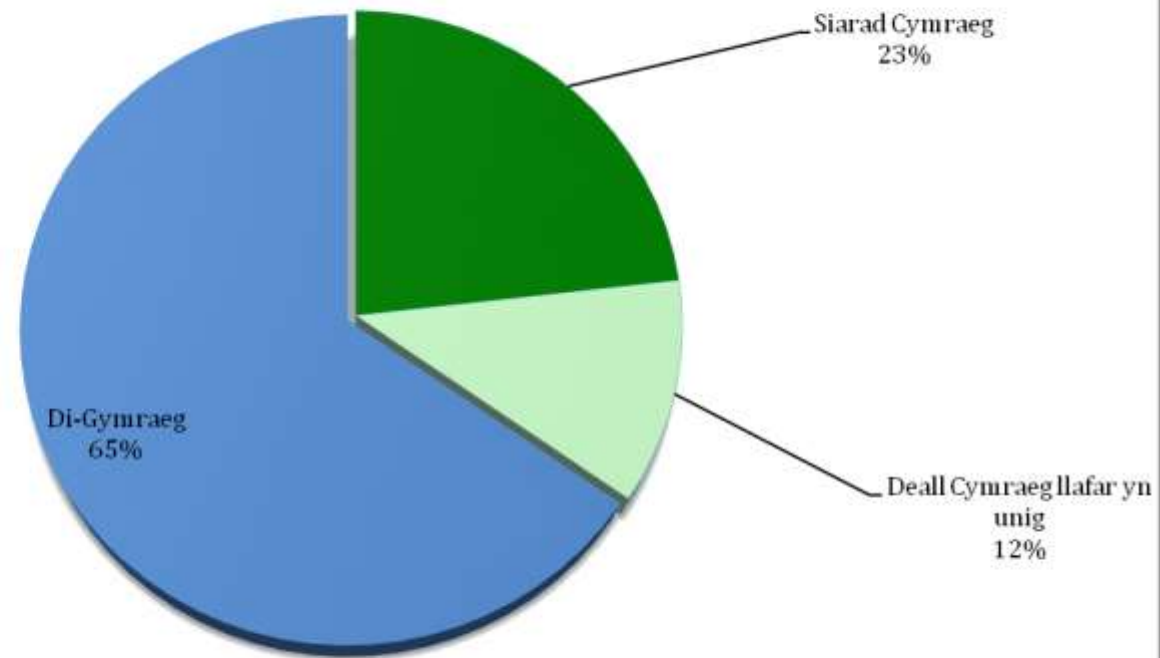
Y ganran o'r boblogaeth a aned yng Nghymru, 2011

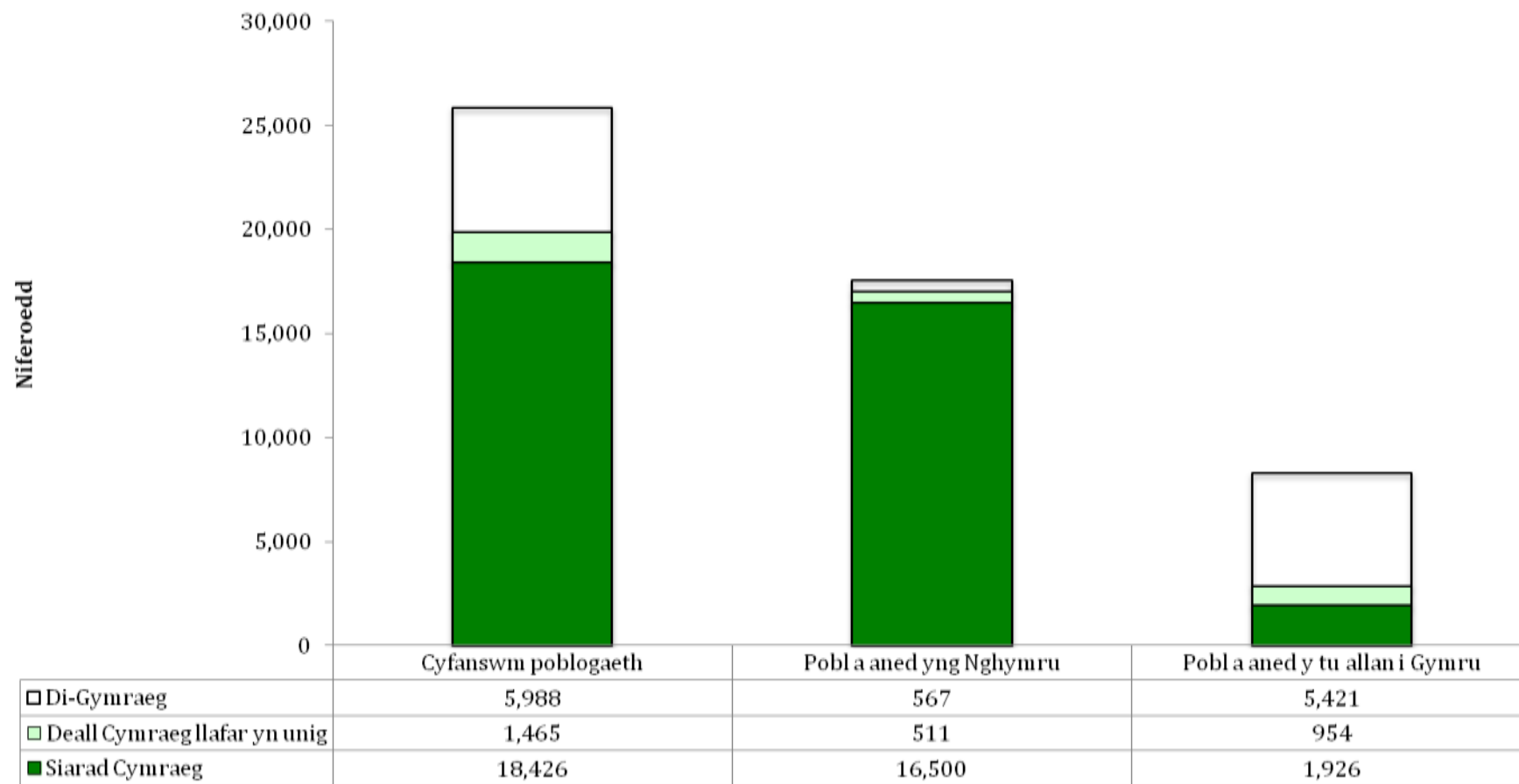
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg y bobl a aned yng
Nghymru, 2011**

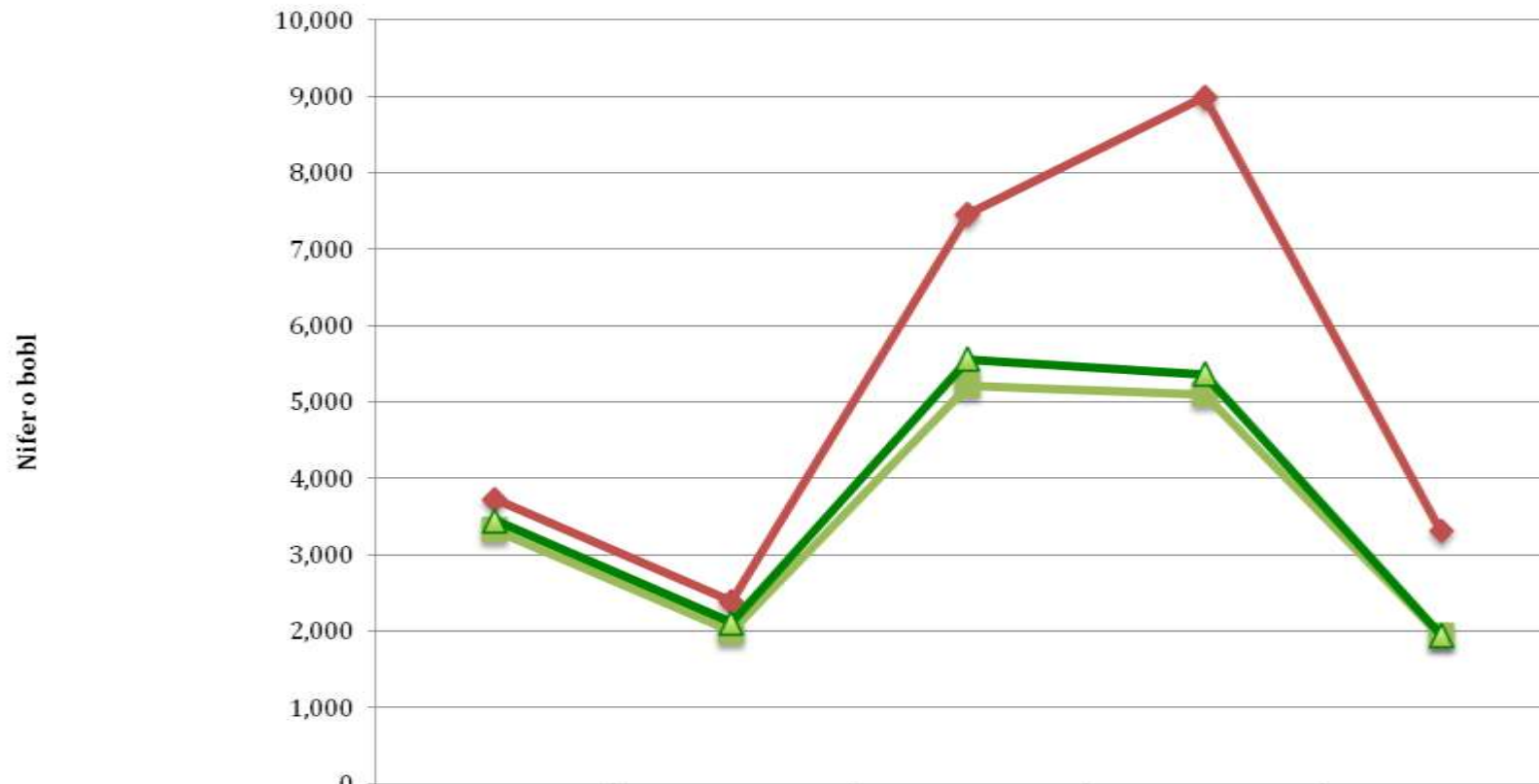
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg y bobl a aned y tu allan i Gymru,
2011**

Y gallu i siarad Cymraeg, a deall Cymraeg llafar yn unig, yn ôl manau geni, 2011

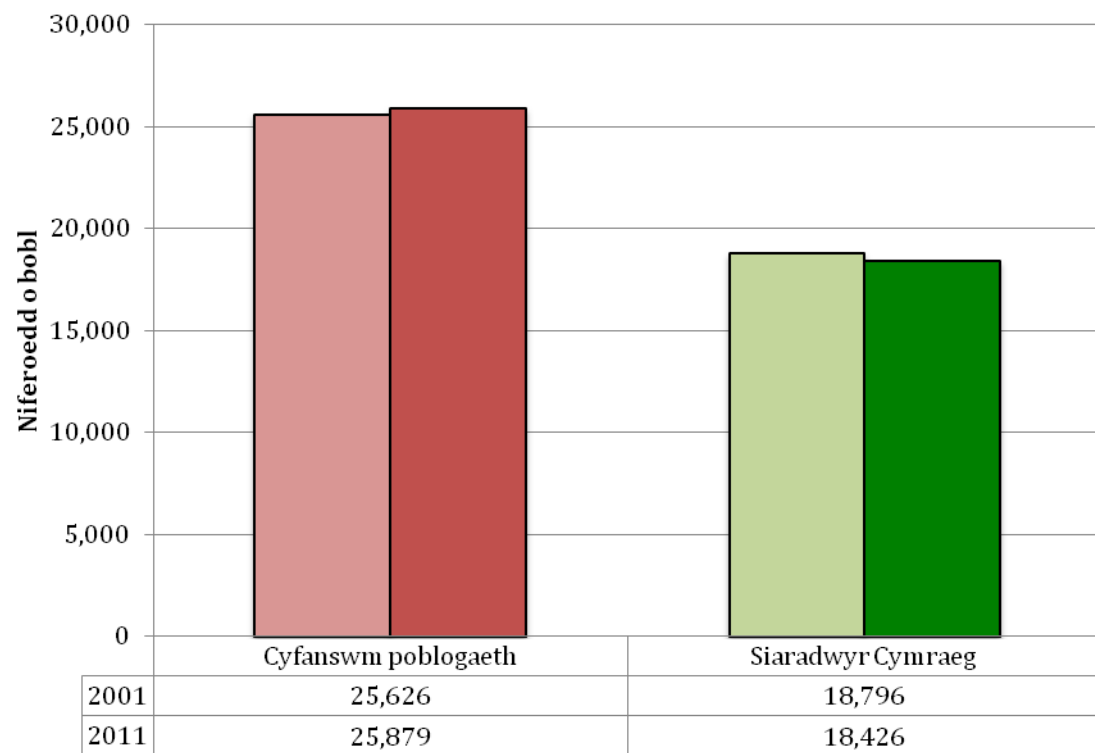

Poblogaeth fesul grwp oedran, 2011

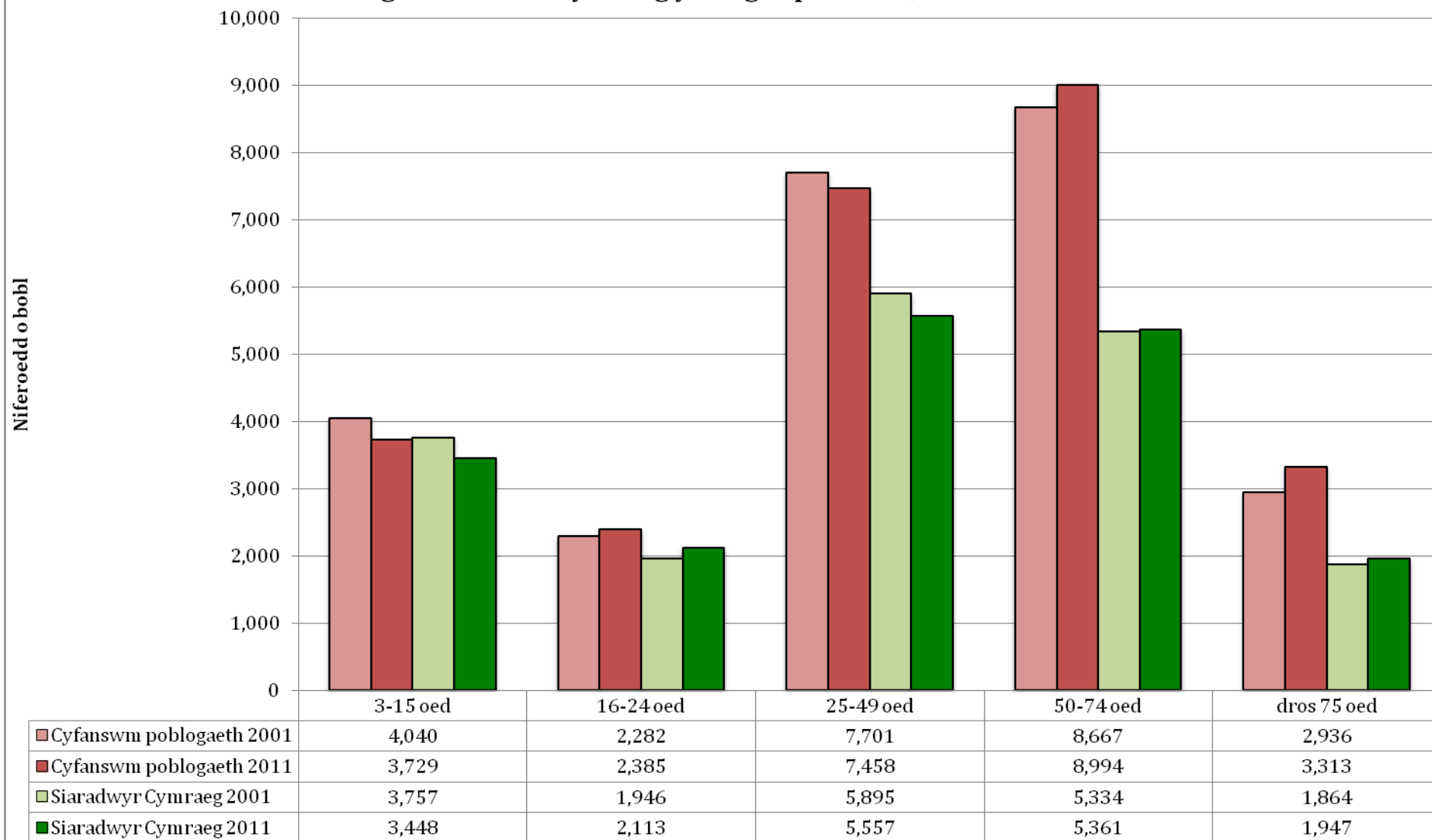

	3-15 oed	16-24 oed	25-49 oed	50-74 oed	dros 75 oed
Cyfanswm poblogaeth	3,729	2,385	7,458	8,994	3,313
Pobl a aned yng Nghymru	3,324	1,996	5,213	5,106	1,939
Siaradwyr Cymraeg	3,448	2,113	5,557	5,361	1,947

Cyfanswm poblogaeth a niferoedd siaradwyr Cymraeg, 2001 a 2011

Y gallu i siarad Cymraeg yn ôl grwp oedran, 2001 a 2011

Mae'r ddau graff uchod yn rhoi'r darlun cyffredinol o newid rhwng 2001 a 2011. Mae'r boblogaeth gyffredinol wedi cynyddu o 25,626 i 25,879, sef cynnydd o 253, tra bod y boblogaeth Gymraeg wedi gostwng o 18,796 i 18,426 sef gostyngiad o 370. Sy'n golygu bod y boblogaeth ddi-Gymraeg wedi cynyddu o 6,830 yn 2001 i 7,453 yn 2011 – cynnydd o 623.

Wrth edrych yn fanylach ar y grwpiau oedran, gwelwn gynnydd o 327 yn y boblogaeth 50-74 oed rhwng 2001 a 2011 a chynnydd o 377 yn y boblogaeth dros 75 oed. O ystyried y ffigurau cyfatebol am siaradwyr Cymraeg, mae modd gweld mai pobl ddi-Gymraeg sy'n cyfrif am 300 o'r cynnydd ymysg pobl 50-74 oed, ac am 287 o'r cynnydd ymysg pobl dros 75. O gofio bod o leiaf 92% o'r bobl sydd wedi eu geni yng Nghymru'n siarad Cymraeg, mae'n amlwg mai pobl o'r tu allan ydi mwyafrif llethol y rhain.

I grynhoi, y darlun o'r newid rhwng 2001 a 2011 yw:

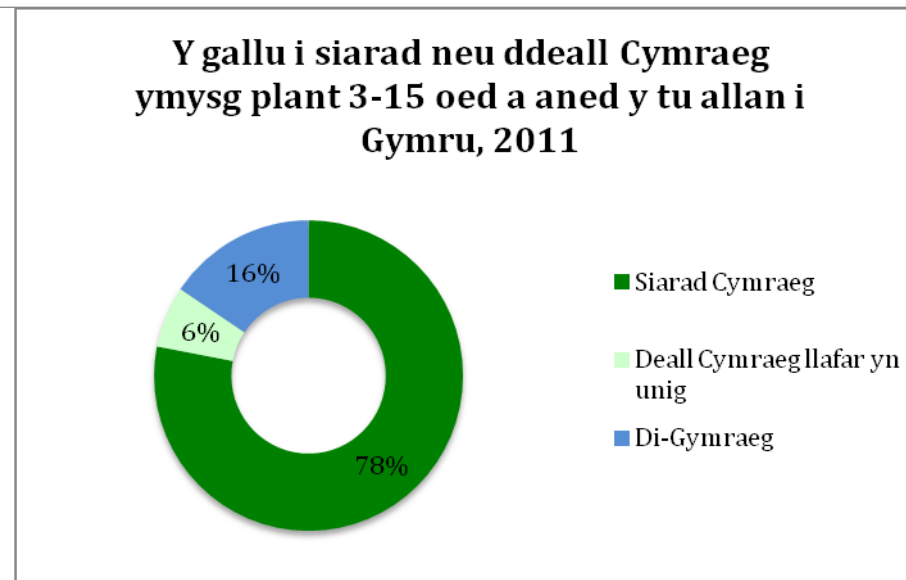
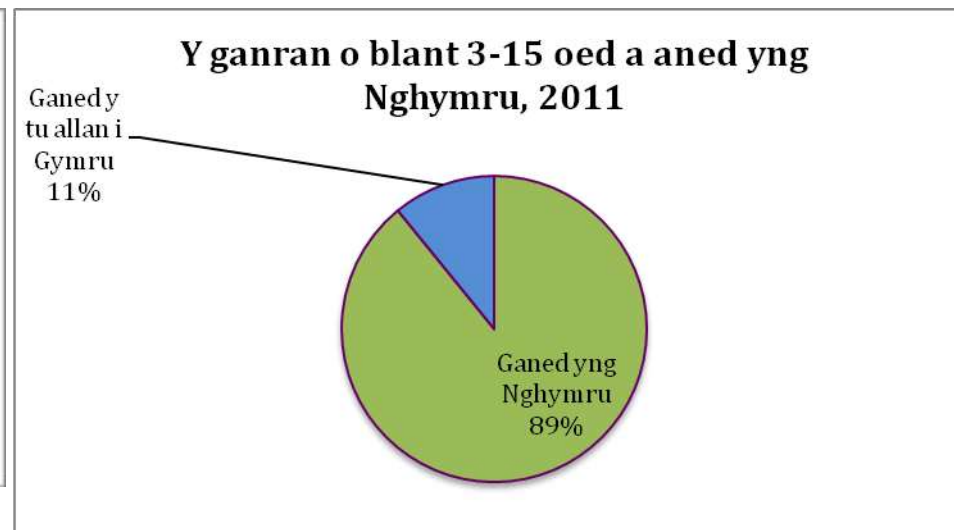
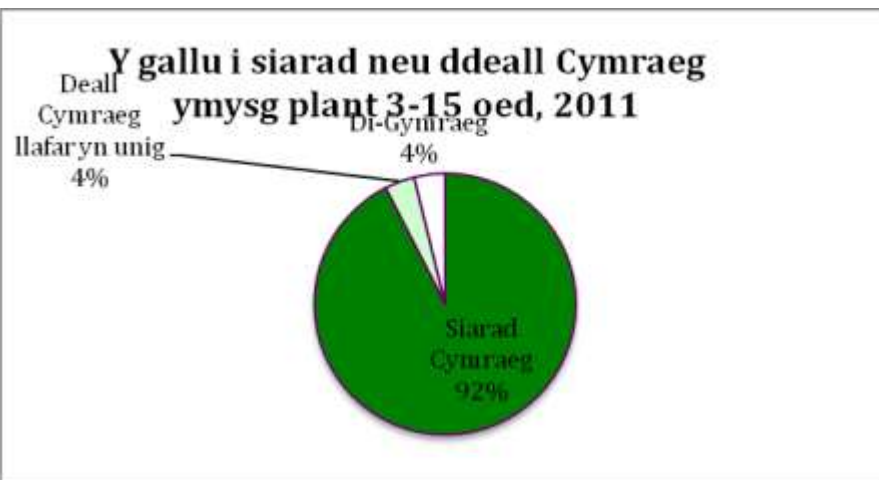
142 yn llai o siaradwyr Cymraeg o dan 50 oed
594 yn fwy o bobl di-Gymraeg dros 50 oed

Allan o'r 12,307 o bobl dros 50 oed, cafodd 7,045 eu geni yng Nghymru, a 6,512 ohonynt yn siarad Cymraeg (92.4%). Cafodd 5,262 eu geni y tu allan i Gymru, ac o'r rhain mae 796 (15%) yn siarad Cymraeg.

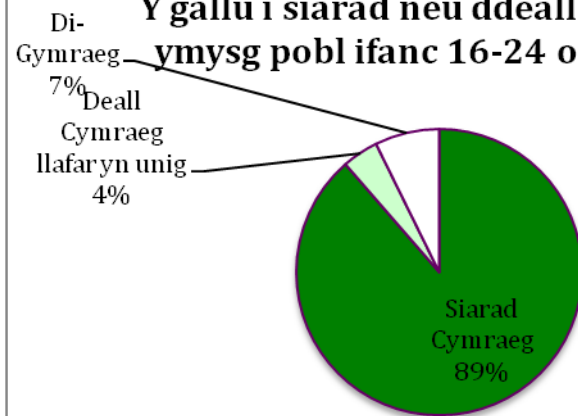
Mae'r graffiau canlynol yn dangos y gwahaniaethau o fewn y grwpiau oedran o ran y canrannau a aned yng Nghymru a'r canrannau sy'n siarad Cymraeg o fewn y grwpiau oedran.

Nid yw'n annisgwyl gweld mwyafrif llethol ar draws pob grwp oedran o'r rhai a aned yng Nghymru yn siarad Cymraeg, ond diddorol yw nodi'r gwahaniaethau rhwng grwpiau oedran ymysg y rhai a aned y tu allan i Gymru. Mae

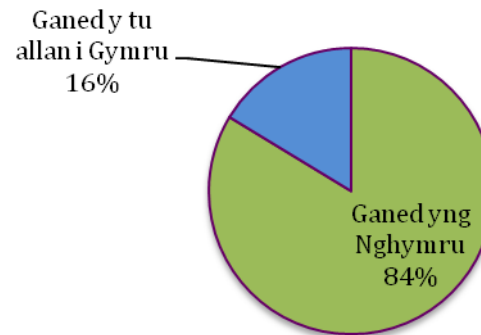
mwyafrif llethol y plant a thros hanner y bobl ifanc a aned y tu allan i Gymru'n siarad Cymraeg. Ar y llaw arall, rhaid cofio mai sôn am niferoedd bychain yr ydym yma, gan fod canrannau llawer uwch o bobl hŷn wedi eu geni'r tu allan i Gymru. Mae bron i 43% o bobl dros 50 oed Llyn ac Eifionydd wedi eu geni'r tu allan i Gymru o gymharu â 22% o'r bobl o dan 50.

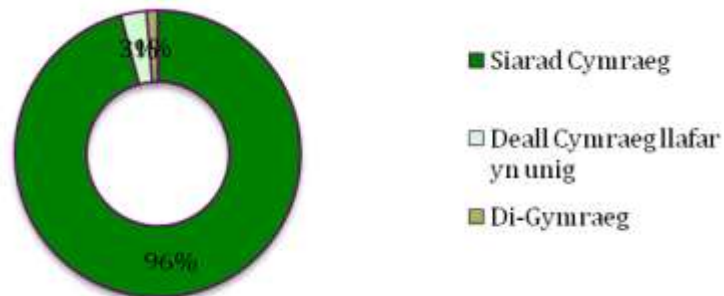
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg pobl ifanc 16-24 oed, 2011**

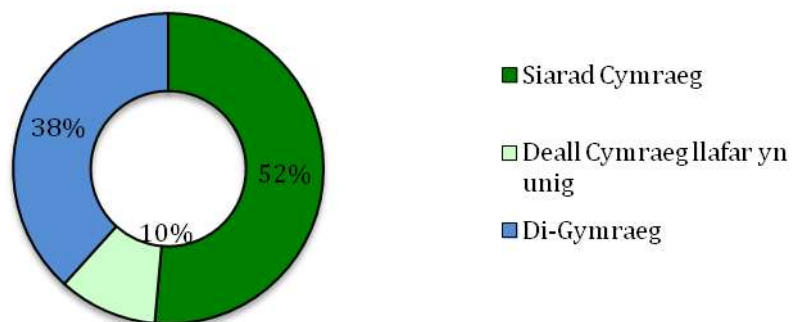
**Y ganran o bobl ifanc 16-24 oed a aned
yng Nghymru, 2011**

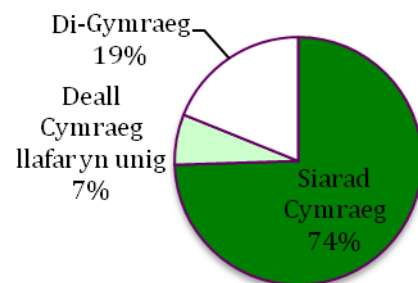
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg pobl ifanc 16-24 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

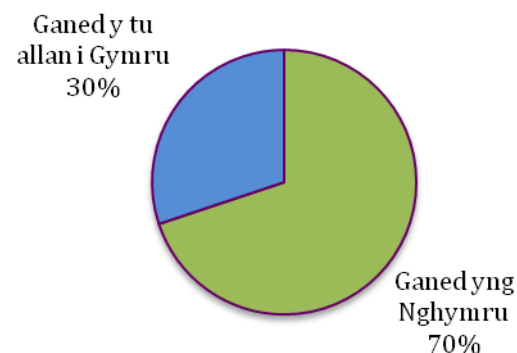
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg
pobl ifanc 16-24 oed a aned y tu allan i
Gymru, 2011**

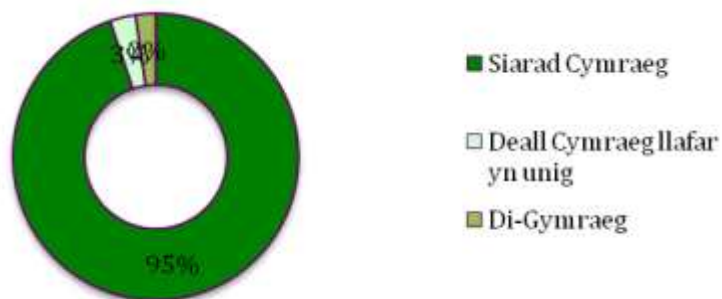
**Y gallu i siarad Cymraeg neu ddeall
Cymraeg ymysg oedolion 25-49 oed,
2011**

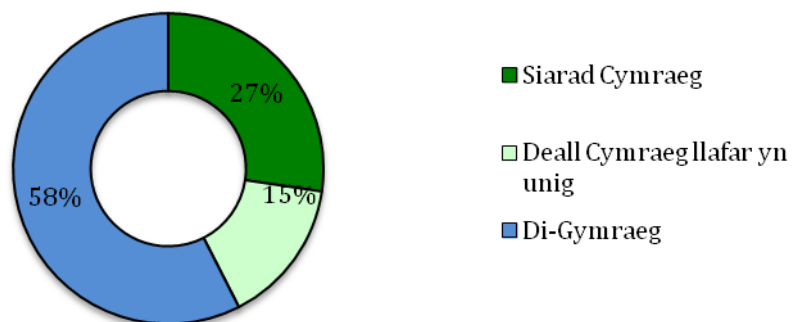
**Y ganran o oedolion 25-49 oed a aned
yng Nghymru, 2011**

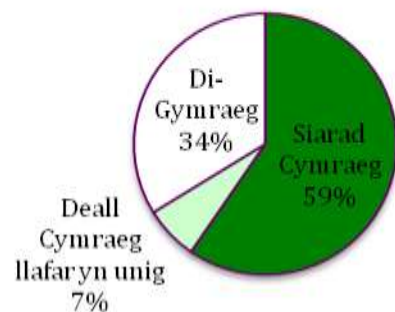
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 25-49 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

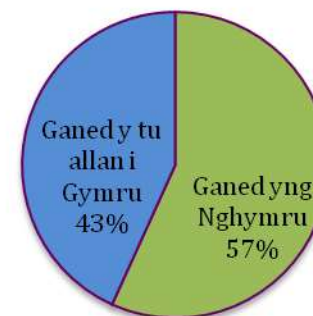
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg
oedolion 25-49 oed a aned y tu allan i
Gymru, 2011**

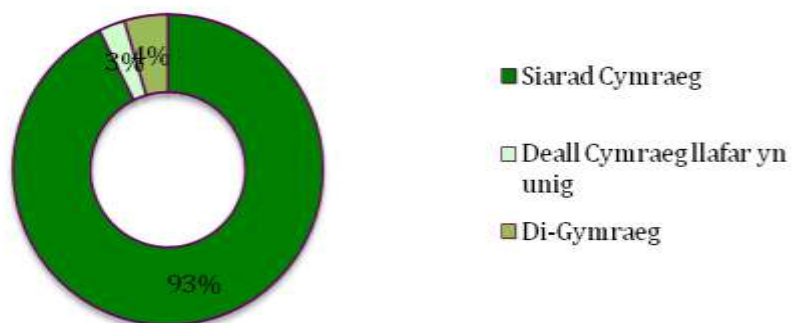
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed, 2011

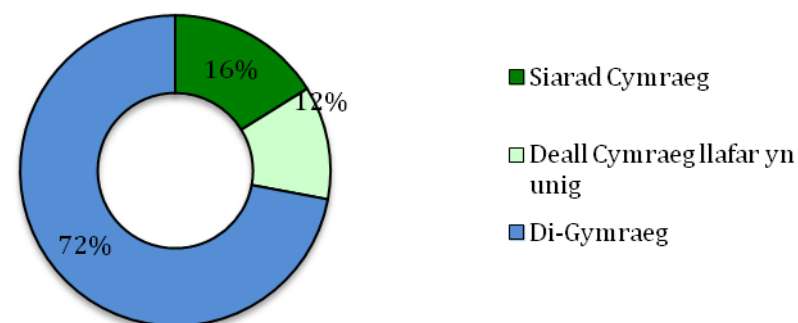
Y ganran o oedolion 50-74 oed a aned yng Nghymru, 2011

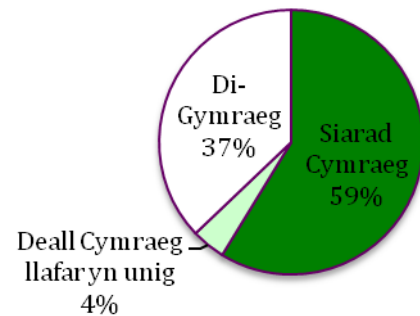
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed a aned yng Nghymru, 2011

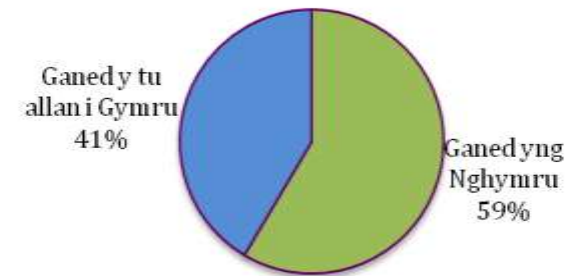
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

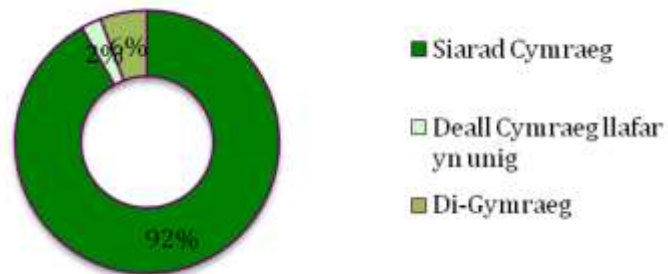
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed, 2011

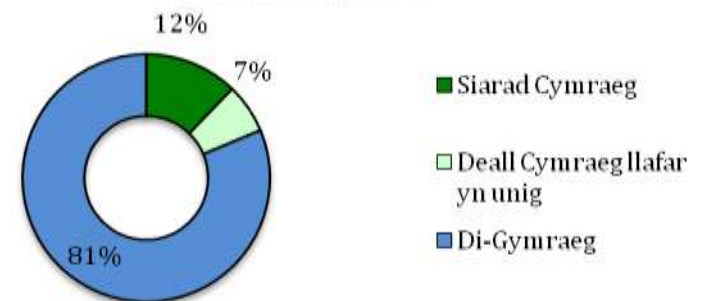
Y ganran o oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned y tu allan i Gymru

Gogledd Meirionnydd

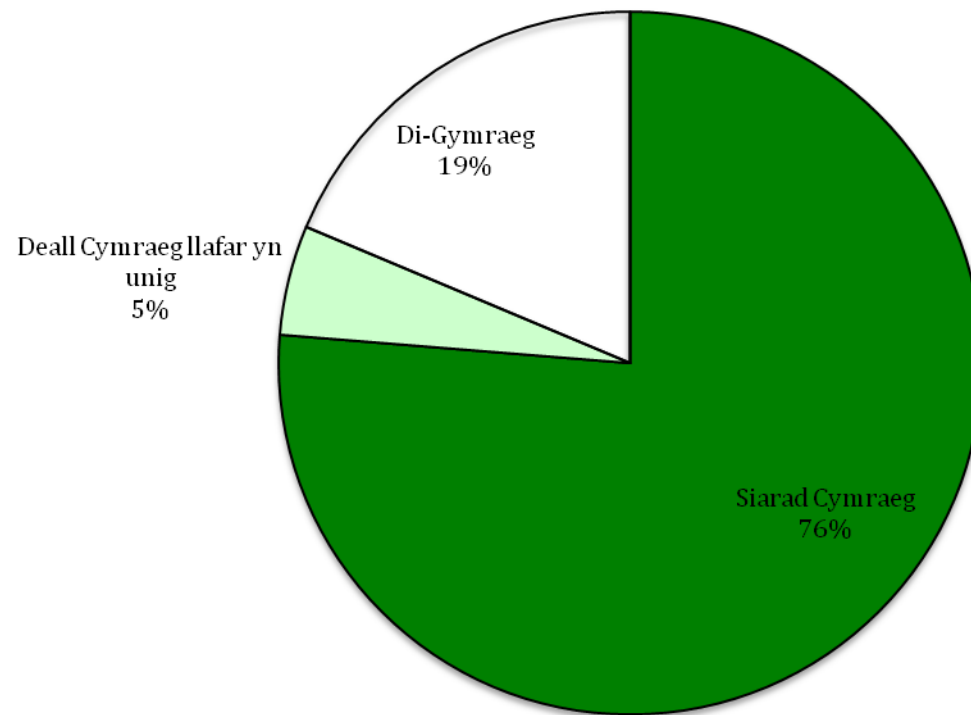
(wardiau Bala, Bowydd a Rhiw, Diffwys a Maenofferen, Llandderfel, Llanuwchllyn, Penrhyndeudraeth, Teigl a Trawsfynydd)

Pe bai rhywun yn edrych ar Feirionnydd gyfan, mae'r gyfran sy'n siarad Cymraeg yno yn 59%. Fel yn Arfon fodd bynnag, mae gormod o amrywiaeth rhwng rhanbarthau i wneud hwn yn ffigur ystyrlon.

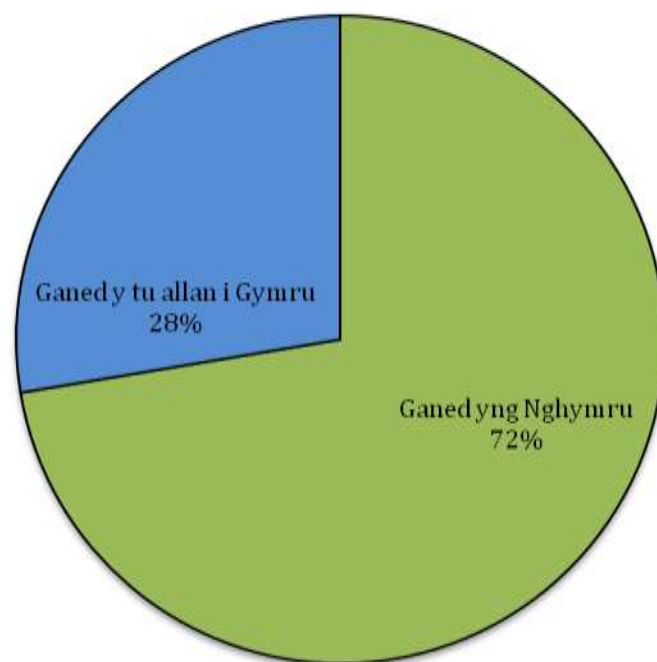
Mae gogledd Meirionnydd – sef Penrhyndeudraeth, Trawsfynydd, Ffestiniog, y Bala a Phenllyn yn llawer Cymreiciach na'r gweddill gyda dros dri chwarter y boblogaeth yn siarad Cymraeg.

Mae hyn yn cyferbynnu'n llwyr â threfi'r arfordir fel Tywyn, y Bermo ac Aberdyfi, lle mai lleiafrif o'r boblogaeth sydd wedi eu geni yng Nghymru, heb sôn am allu siarad Cymraeg.

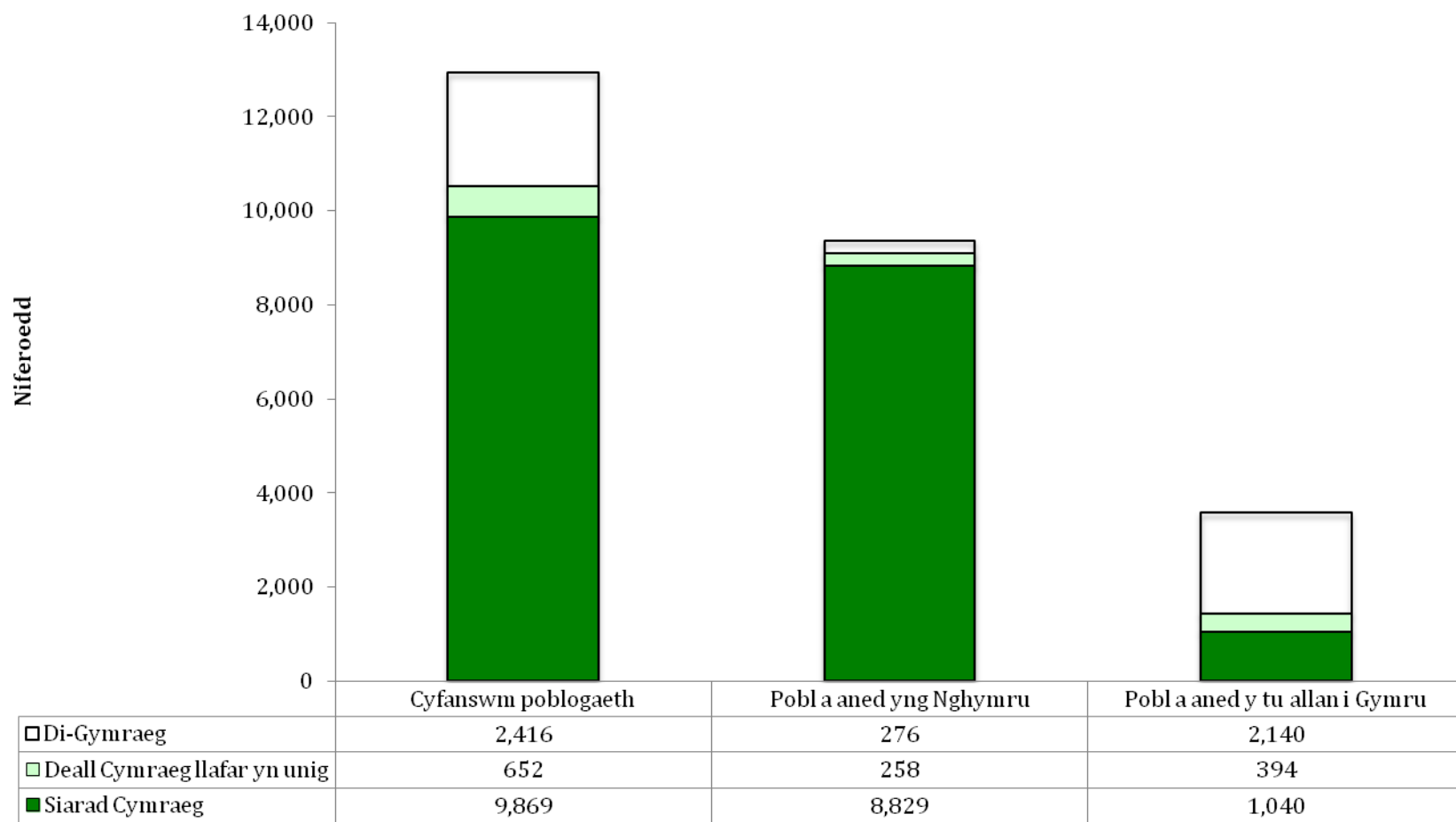
Siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n deall Cymraeg llafar yn unig fel canran o'r boblogaeth, 2011

Y ganran o'r boblogaeth a aned yng Nghymru, 2011

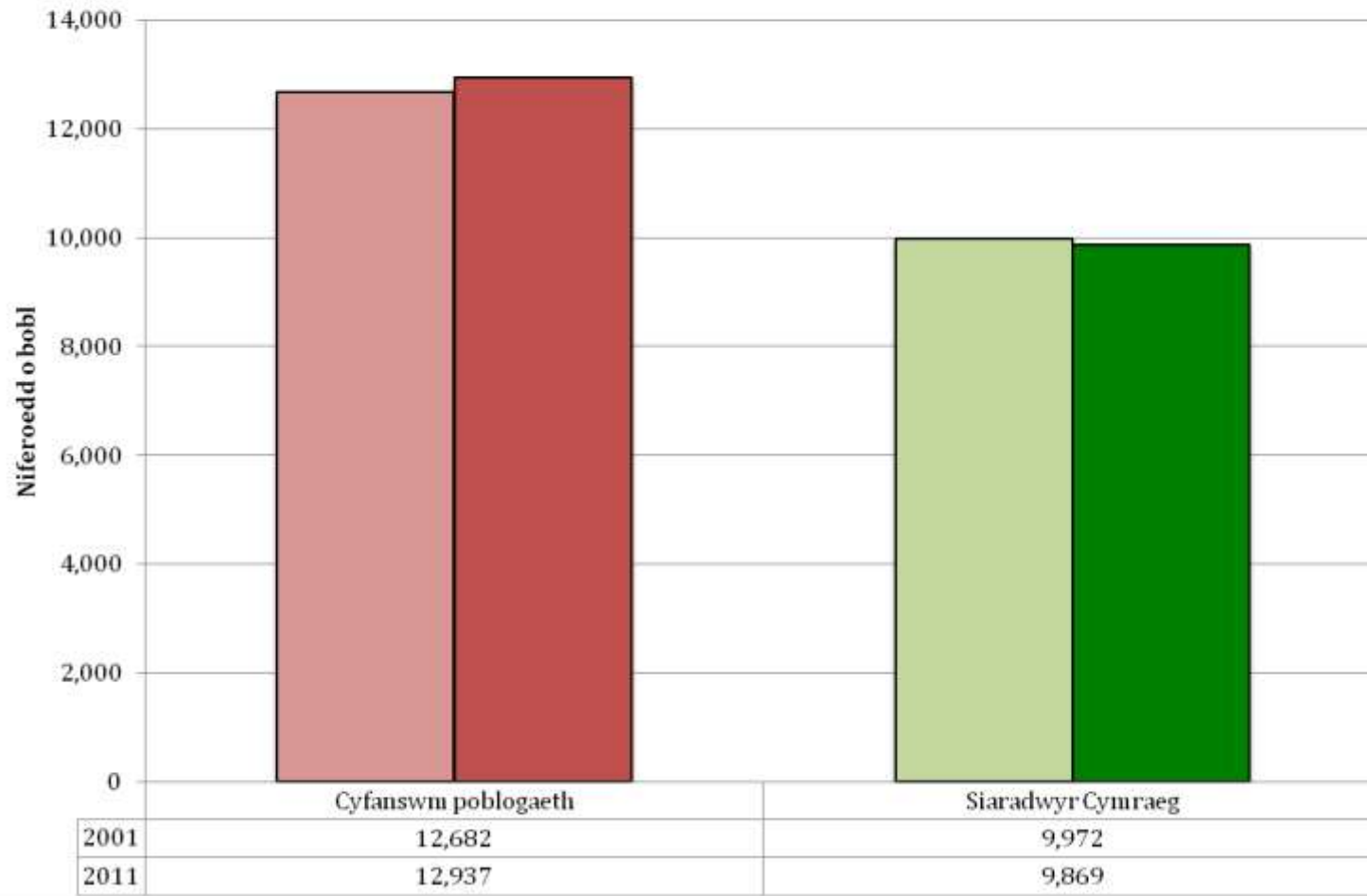
Y gallu i siarad Cymraeg, a deall Cymraeg llafar yn unig, yn ôl manau geni, 2011

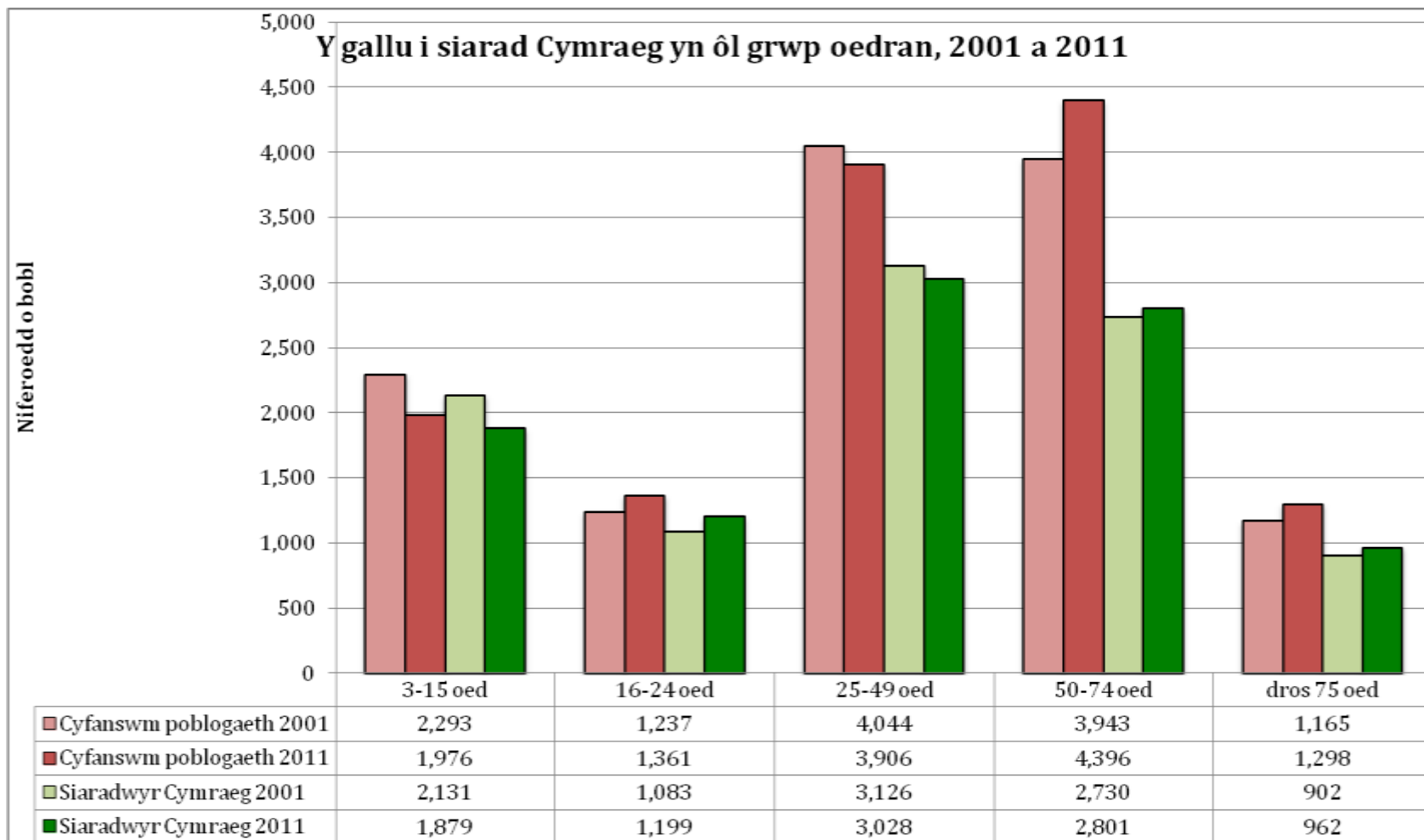

Poblogaeth fesul grwp oedran, 2011

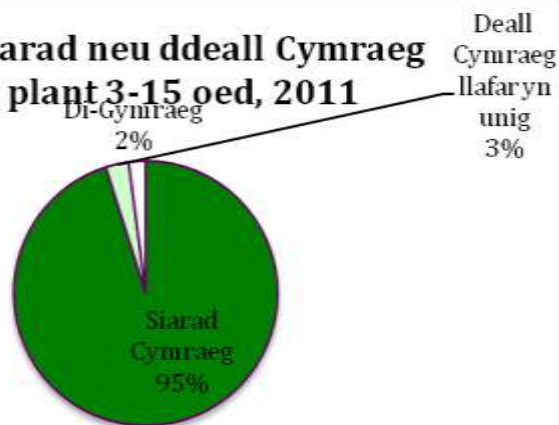

Cyfanswm poblogaeth a niferoedd siaradwyr Cymraeg, 2001 a 2011

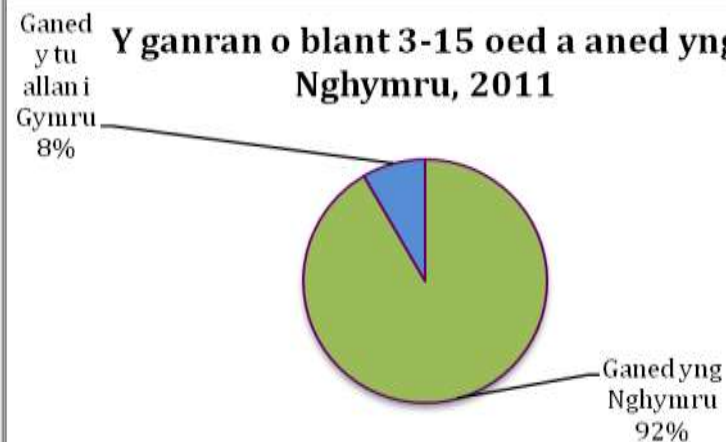

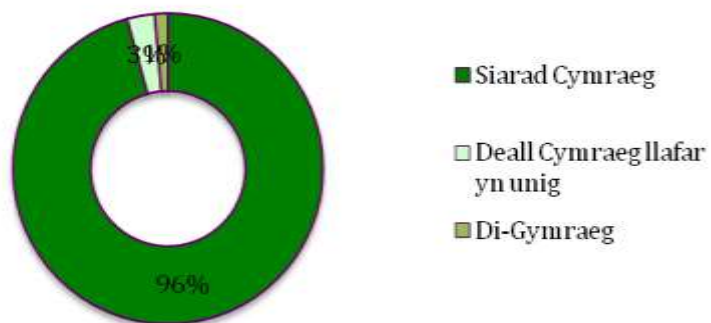
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed, 2011

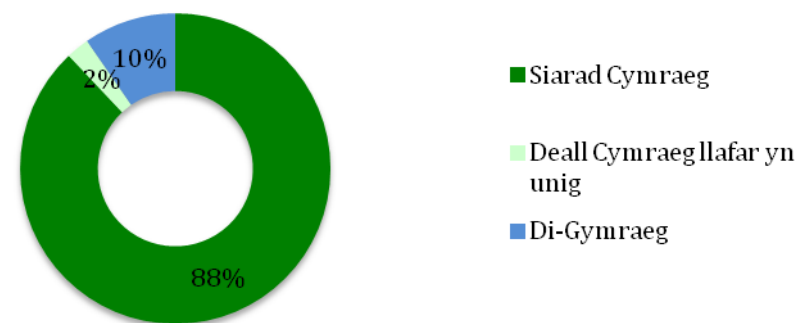
Y ganran o blant 3-15 oed a aned yng Nghymru, 2011

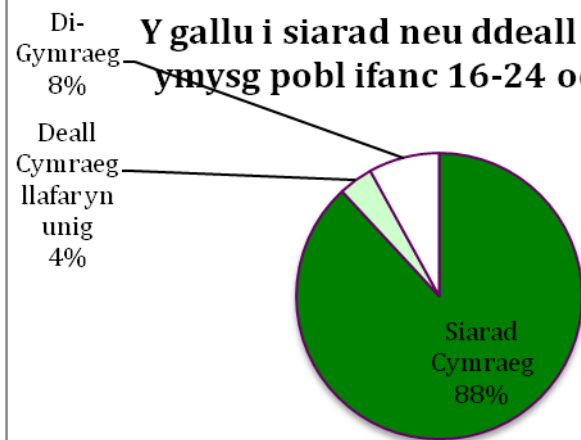
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed a aned yng Nghymru, 2011

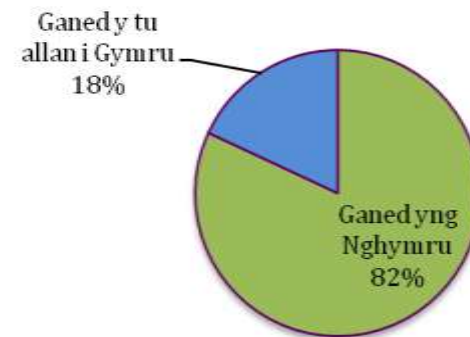
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg pobl ifanc 16-24 oed, 2011**

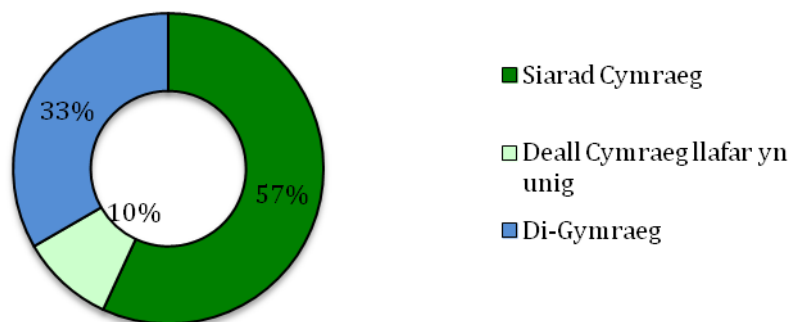
**Y ganran o bobl ifanc 16-24 oed a aned
yng Nghymru, 2011**

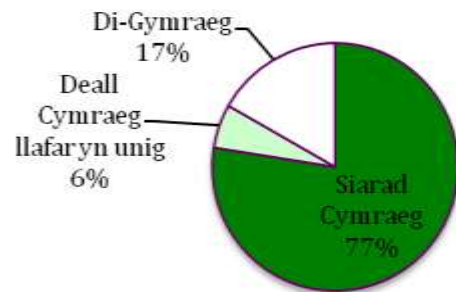
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg pobl ifanc 16-24 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

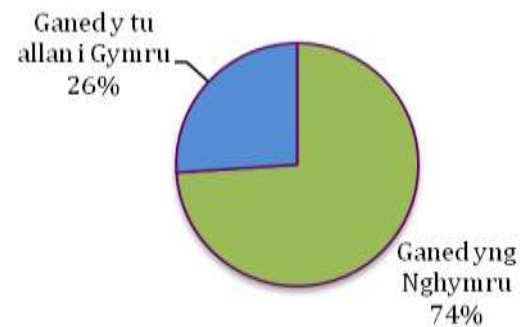
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg
pobl ifanc 16-24 oed a aned y tu allan i
Gymru, 2011**

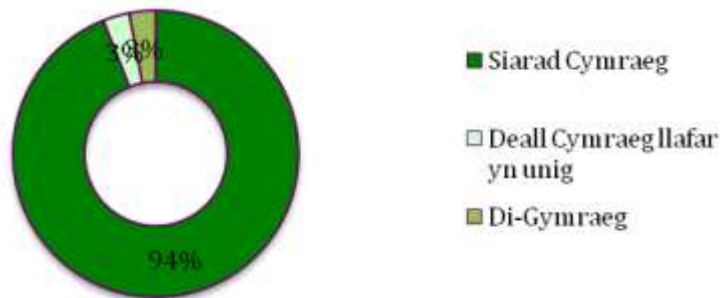
**Y gallu i siarad Cymraeg neu ddeall
Cymraeg ymysg oedolion 25-49 oed,
2011**

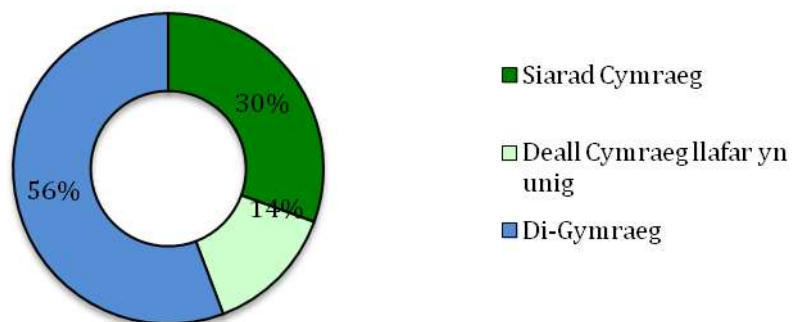
**Y ganran o oedolion 25-49 oed a aned
yng Nghymru, 2011**

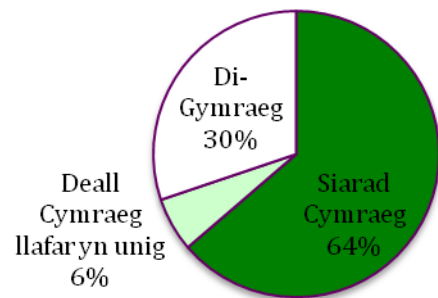
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 25-49 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

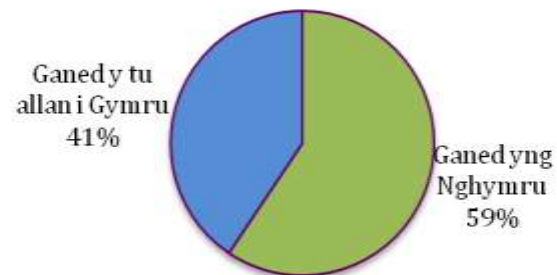
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg
oedolion 25-49 oed a aned y tu allan i
Gymru, 2011**

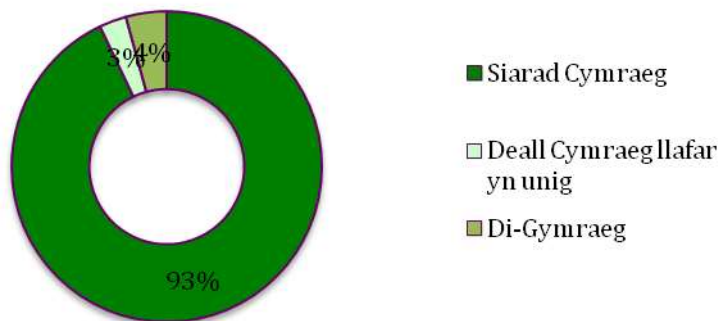
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed, 2011

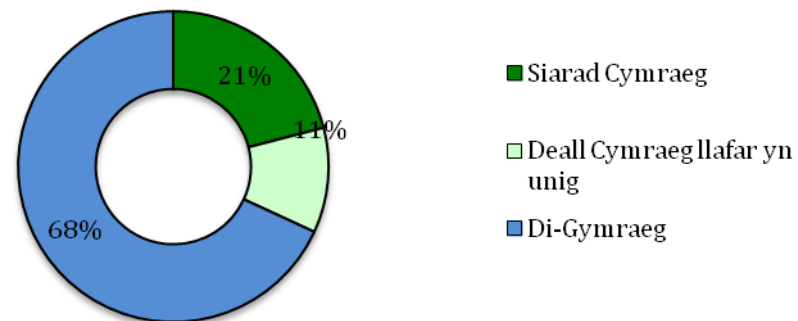
Y ganran o oedolion 50-74 oed a aned yng Nghymru, 2011

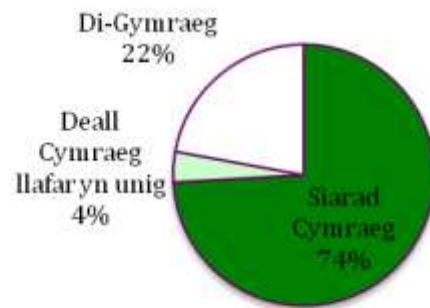
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed a aned yng Nghymru, 2011

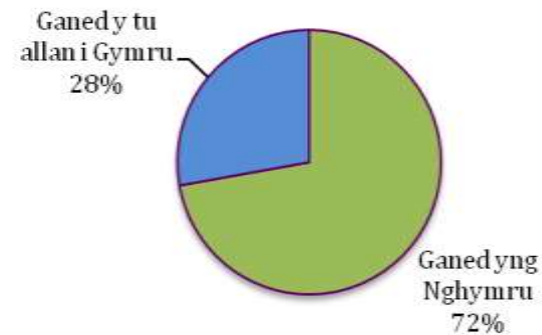
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

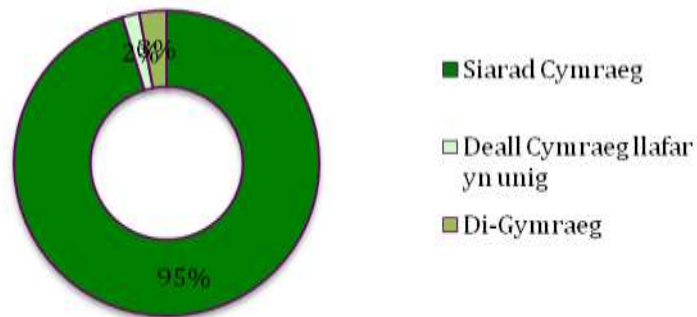
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed, 2011

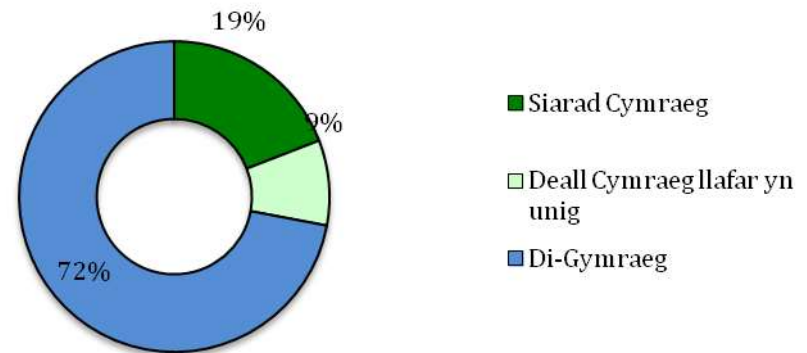
Y ganran o oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned y tu allan i Gymru

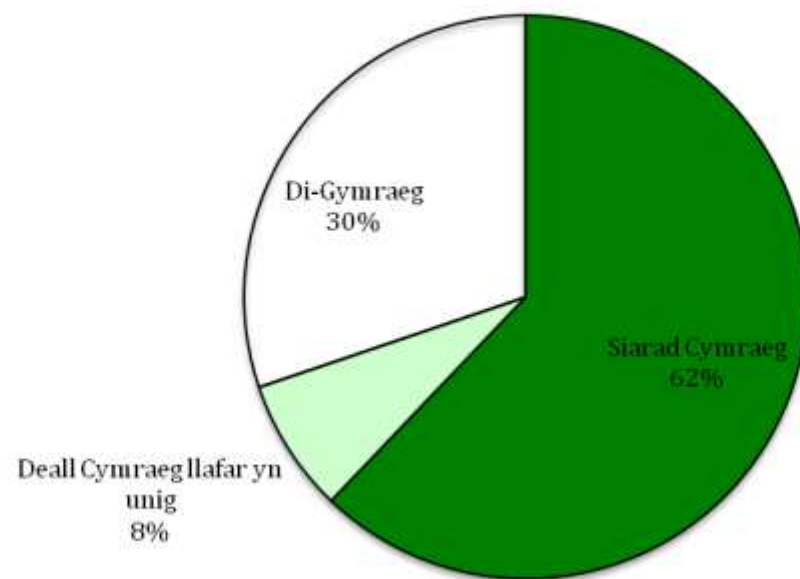

De Meirionnydd

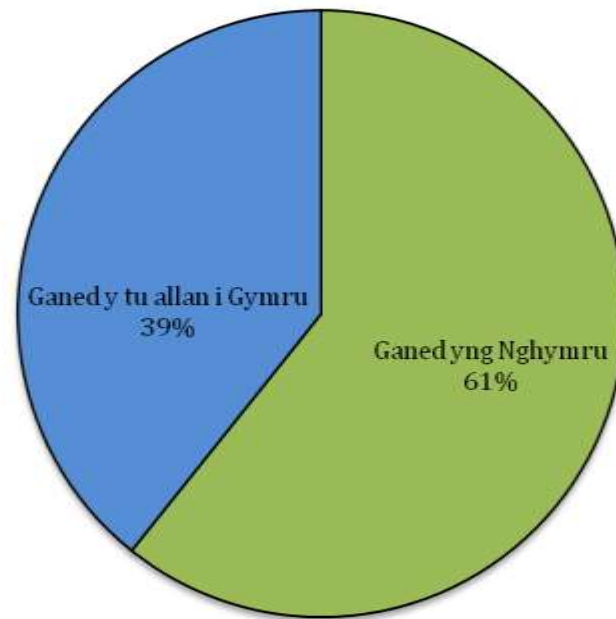
**Wardiau Brithdir, Llanfachreth, Ganllwyd a Llanelltyd; Corris a Mawddwy; De
Dolgellau; Gogledd Dolgellau)**

Er bod mwyafrif clir (62%) yn dal i siarad Cymraeg yn yr ardal hon o gwmpas tref Dolgellau, gwelwyd dirywiad pur sylweddol o gymharu â'r hyn oedd yn 2001 pryd roedd y ganran yn 67%.

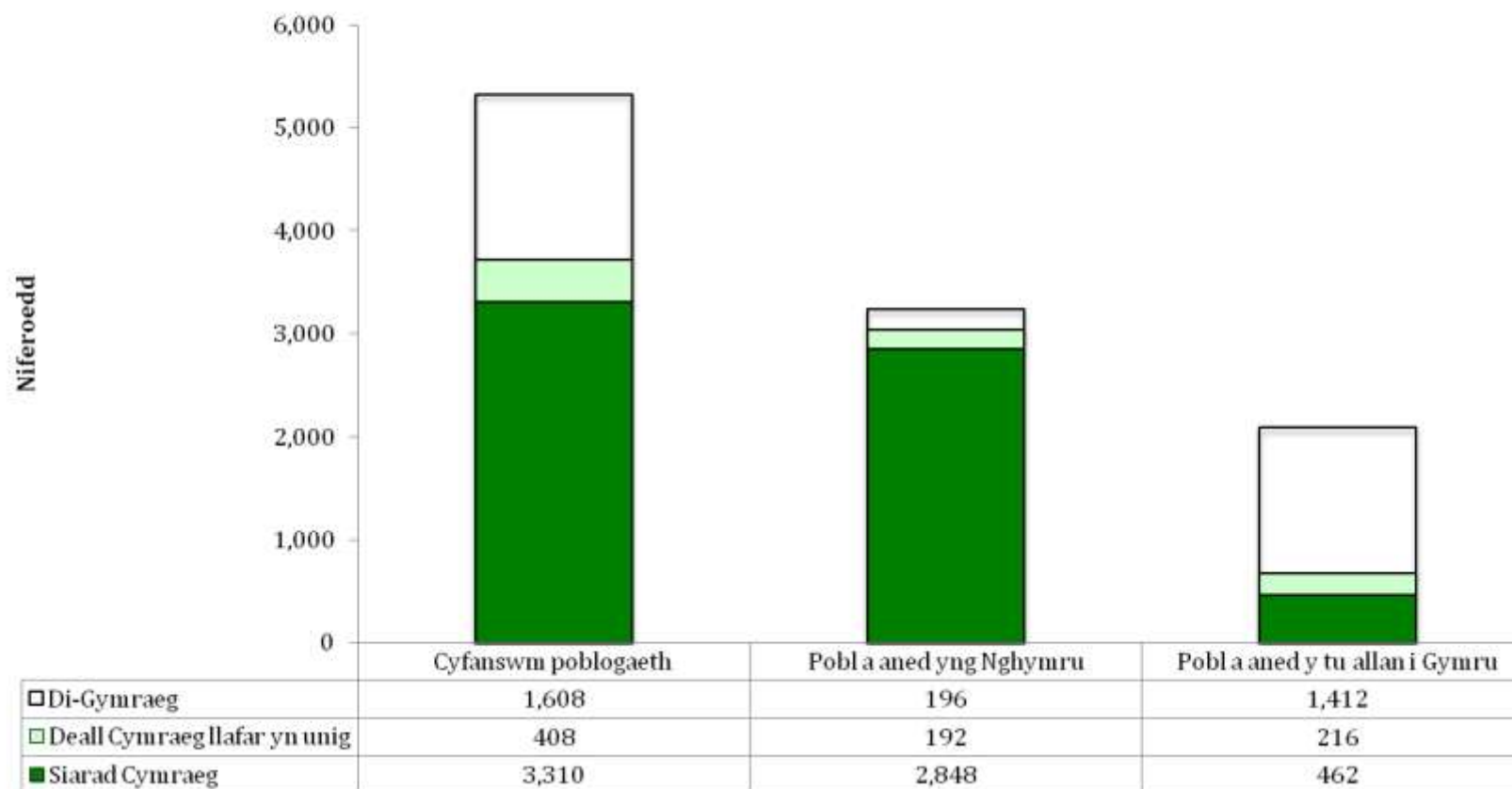
**Siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n deall Cymraeg llafar yn unig fel
canran o'r boblogaeth, 2011**

Y ganran o'r boblogaeth a aned yng Nghymru, 2011

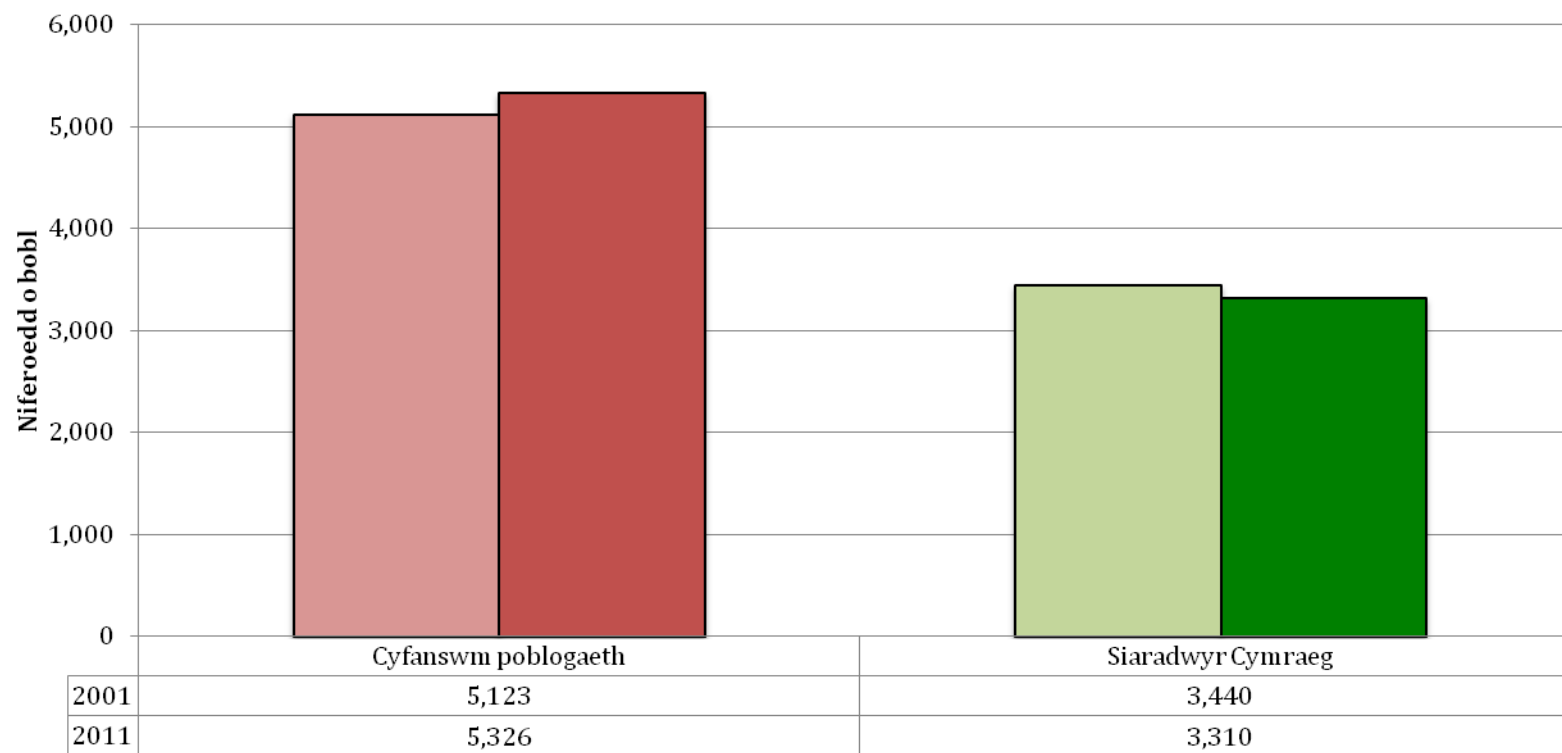
Y gallu i siarad Cymraeg, a deall Cymraeg llafar yn unig, yn ôl mannau geni, 2011

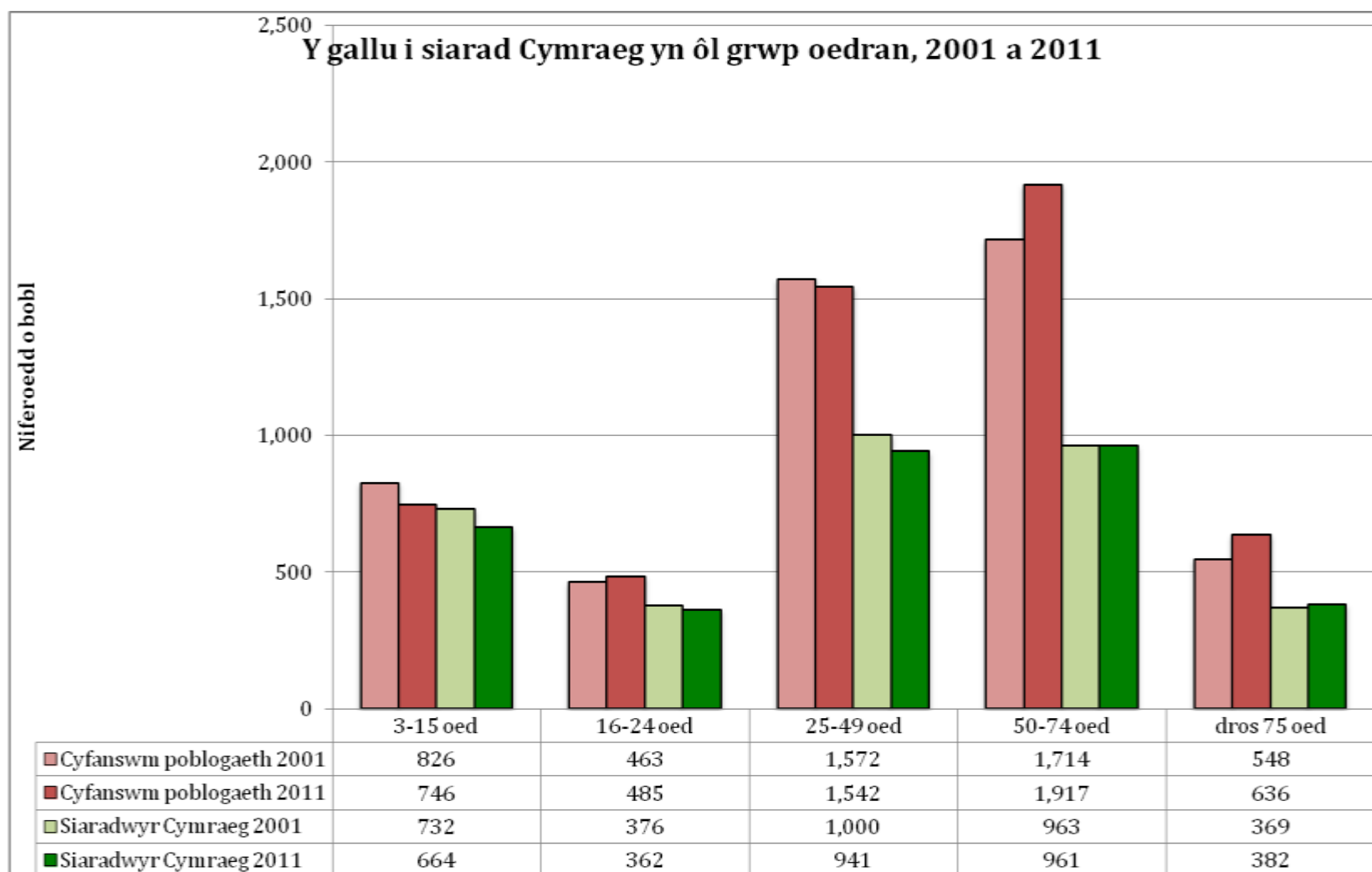

Poblogaeth fesul grwp oedran, 2011

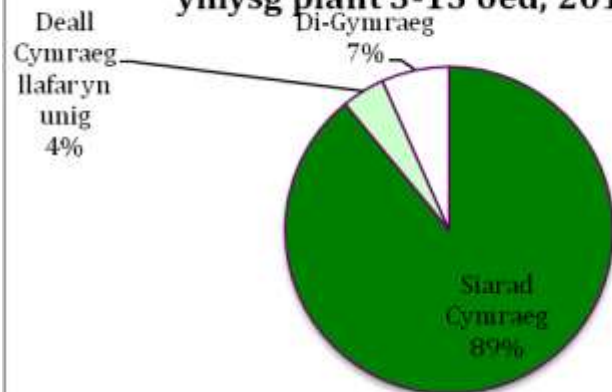

Cyfanswm poblogaeth a niferoedd siaradwyr Cymraeg, 2001 a 2011

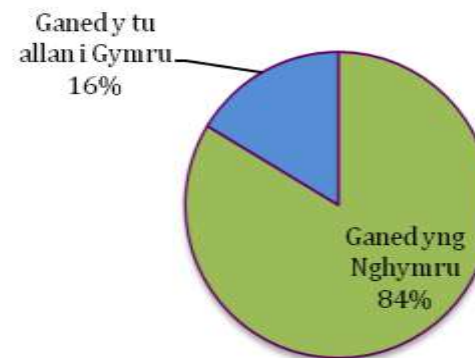

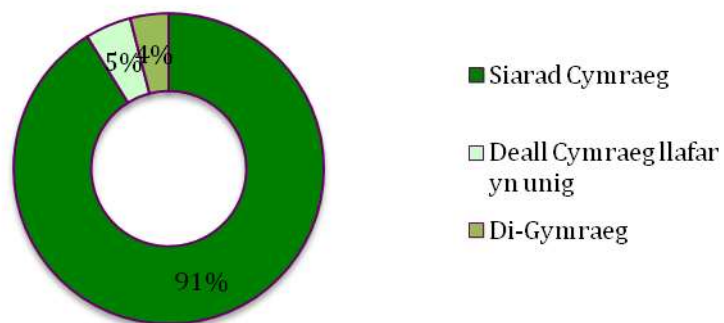
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed, 2011

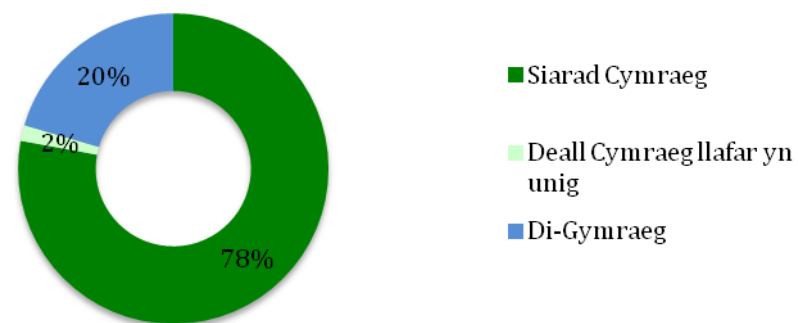
Y ganran o blant 3-15 oed a aned yng Nghymru, 2011

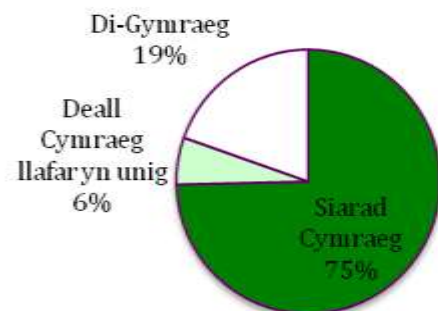
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed a aned yng Nghymru, 2011

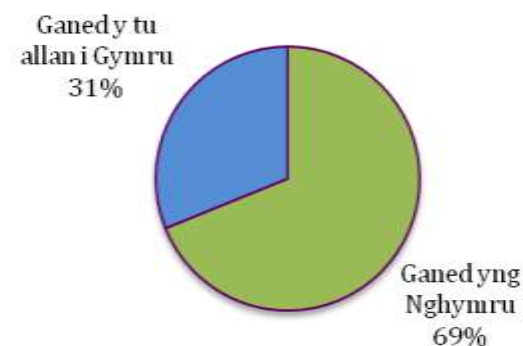
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

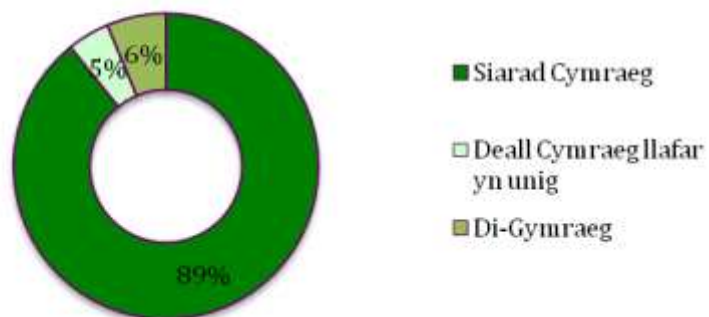
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg pobl ifanc 16-24 oed, 2011

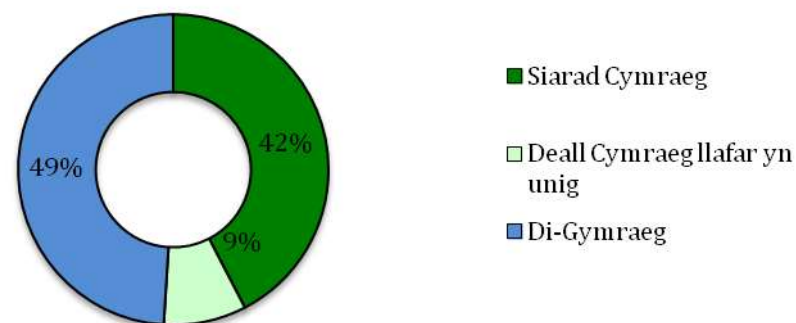
Y ganran o bobl ifanc 16-24 oed a aned yng Nghymru, 2011

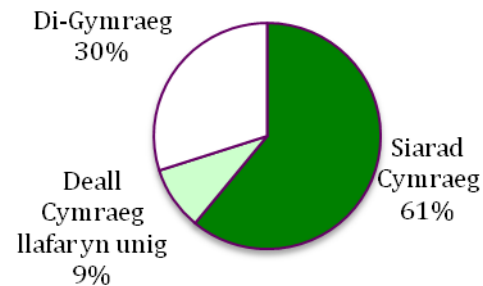
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg pobl ifanc 16-24 oed a aned yng Nghymru, 2011

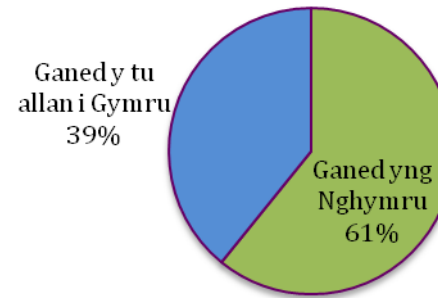
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg pobl ifanc 16-24 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

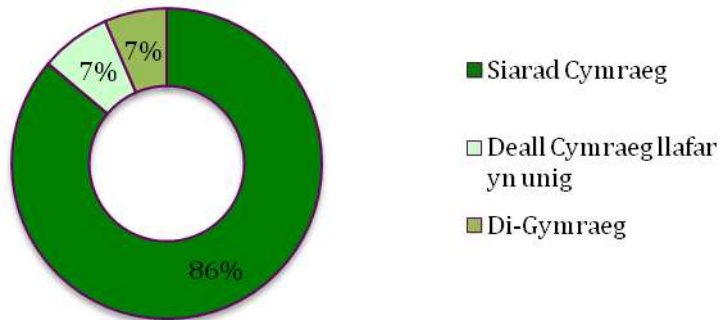
Y gallu i siarad Cymraeg neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 25-49 oed, 2011

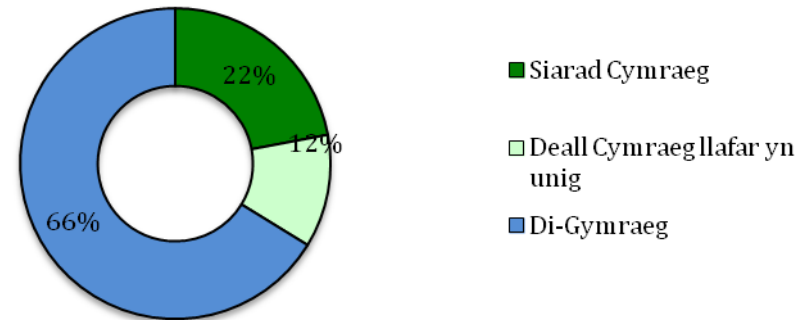
Y ganran o oedolion 25-49 oed a aned yng Nghymru, 2011

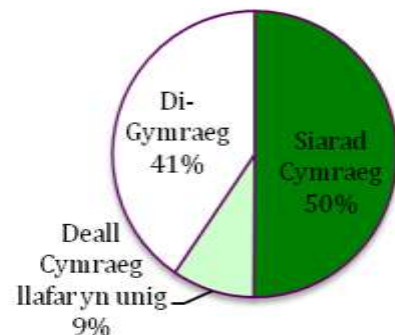
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 25-49 oed a aned yng Nghymru, 2011

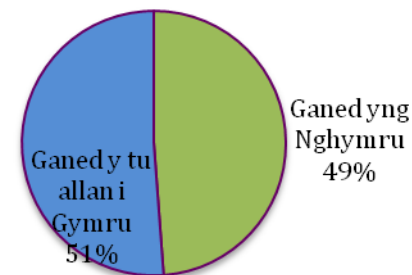
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 25-49 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

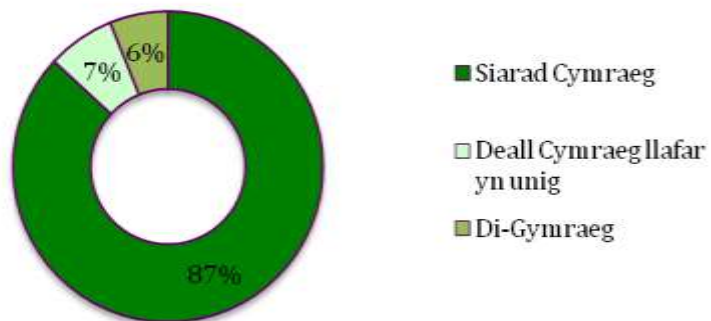
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed, 2011

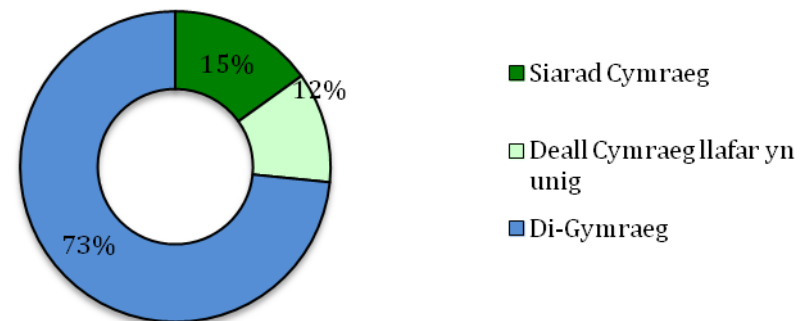
Y ganran o oedolion 50-74 oed a aned yng Nghymru, 2011

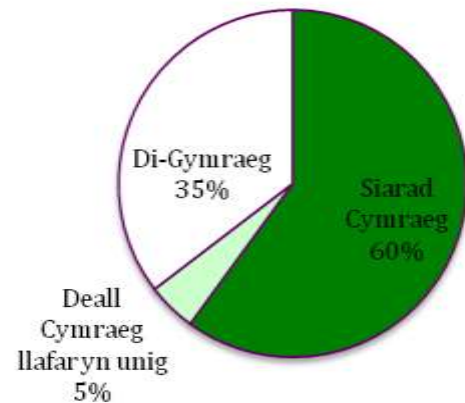
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed a aned yng Nghymru, 2011

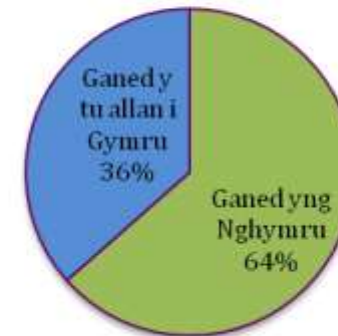
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion 50-74 oed a aned y tu allan i Gymru, 2011

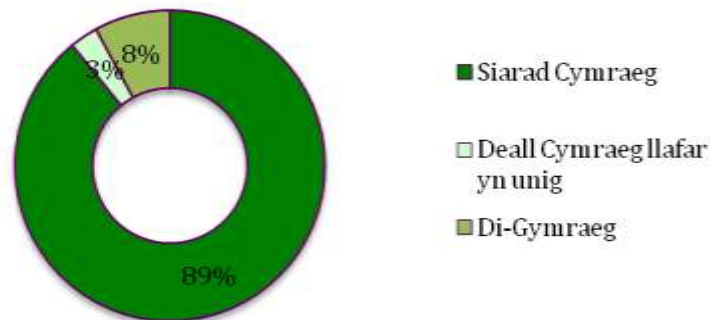
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed, 2011

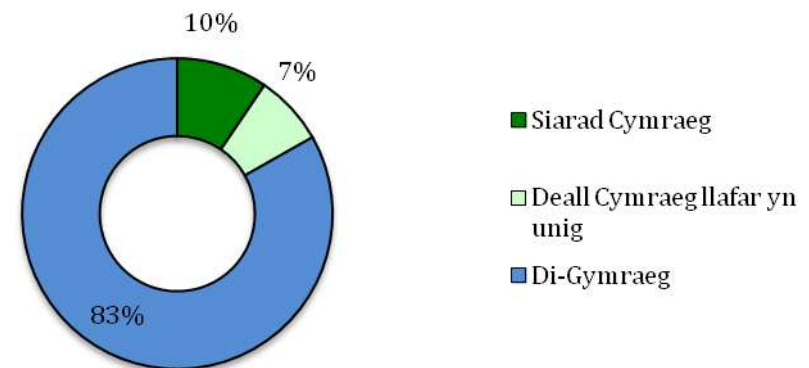
Y ganran o oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

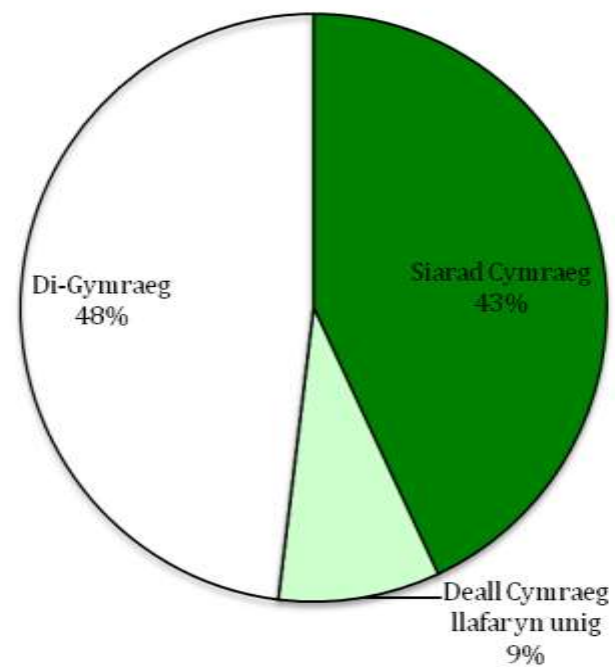
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned y tu allan i Gymru

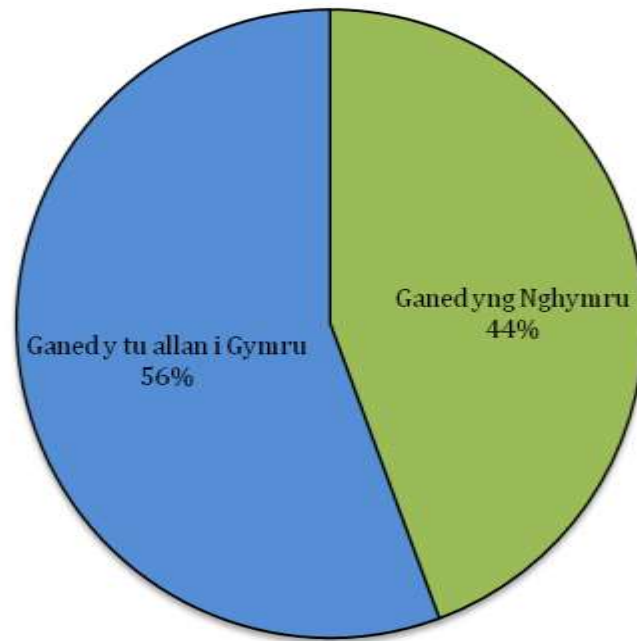
Arfordir Meirionnydd (wardiau Aberdyfi, Abermaw, Bryncrug, Dyffryn Ardudwy, Harlech, Llanbedr, Llangelynnin, Tywyn)

Lleiafrif yn unig o'r boblogaeth sydd wedi eu geni yng Nghymru, sef 44%, ac mae'r ganran yn disgyn i 32% ymhlith pobl rhwng 50 a 74 oed. Er bod mwyafrif mawr o'r bobl a aned yng Nghymru'n gallu siarad Cymraeg, mae'r canrannau'n is na'r hyn ydynt yn rhannau Cymreiciach y sir. Mae'r cwmp o 418 yn nifer y siaradwyr Cymraeg rhwng 2001 a 2011 hefyd ar raddfa fwy na'r yw yn y rhan fwyaf o Wynedd.

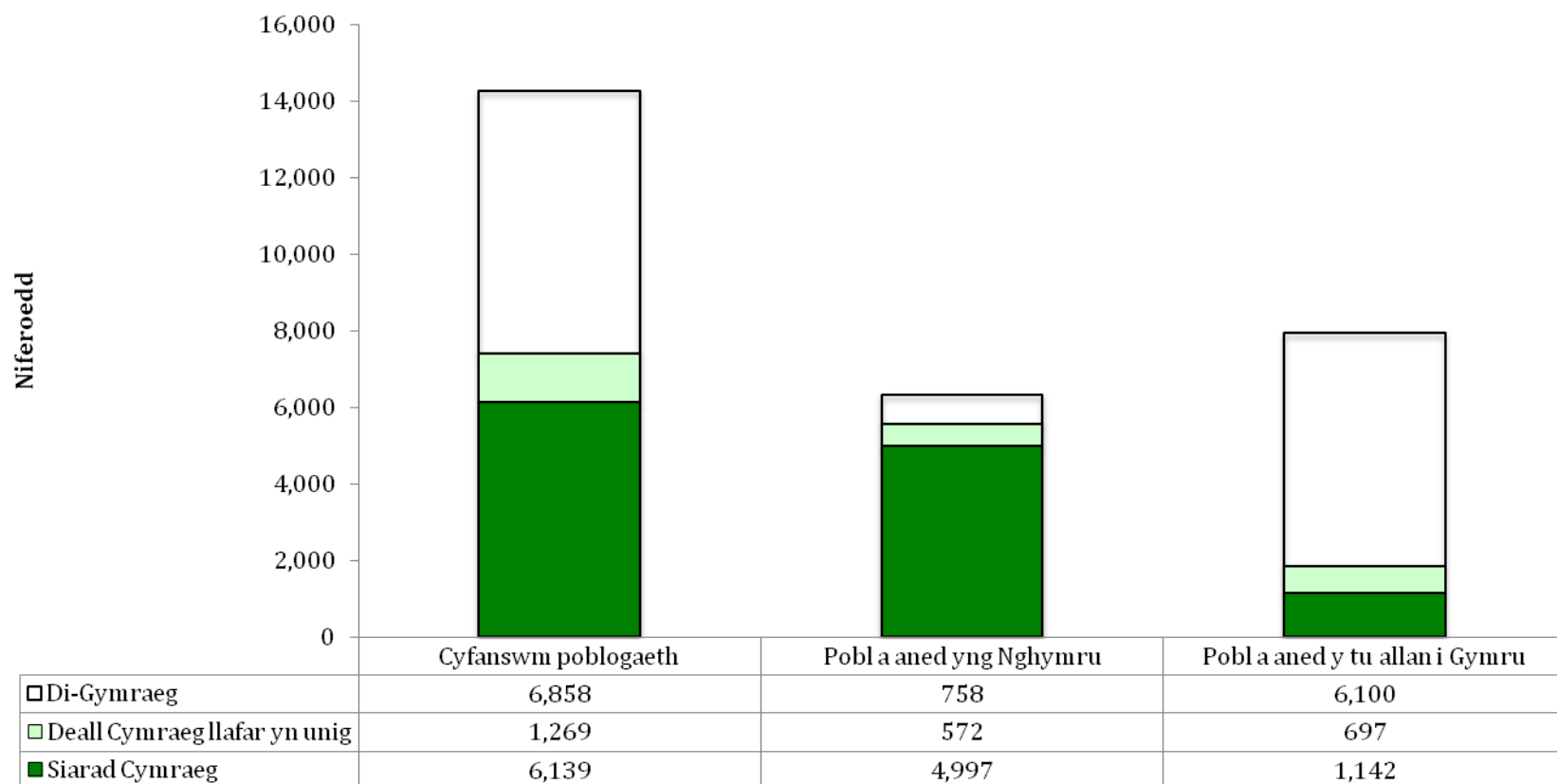
**Siaradwyr Cymraeg a rhai sy'n deall Cymraeg llafar yn unig fel
canran o'r boblogaeth, 2011**

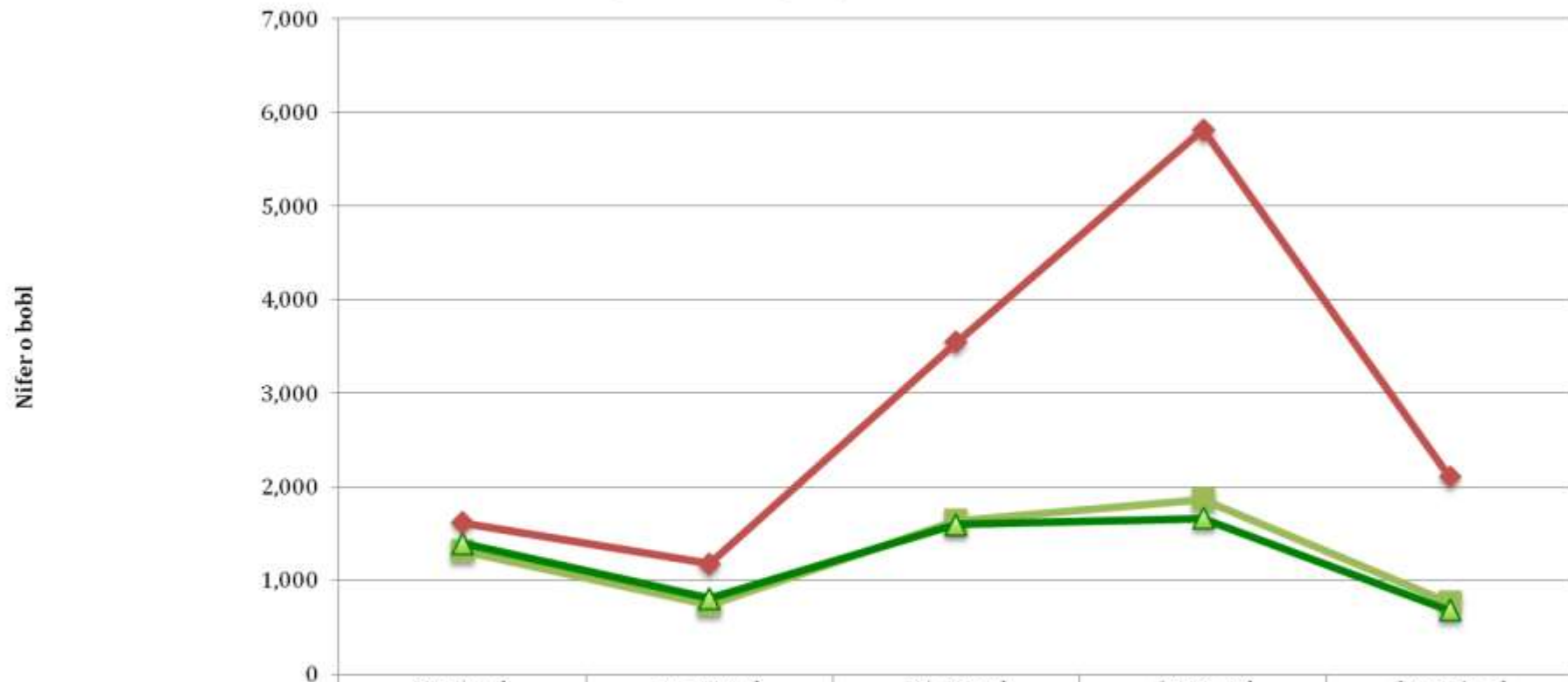
Y ganran o'r boblogaeth a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad Cymraeg, a deall Cymraeg llafar yn unig, yn ôl mannau geni, 2011

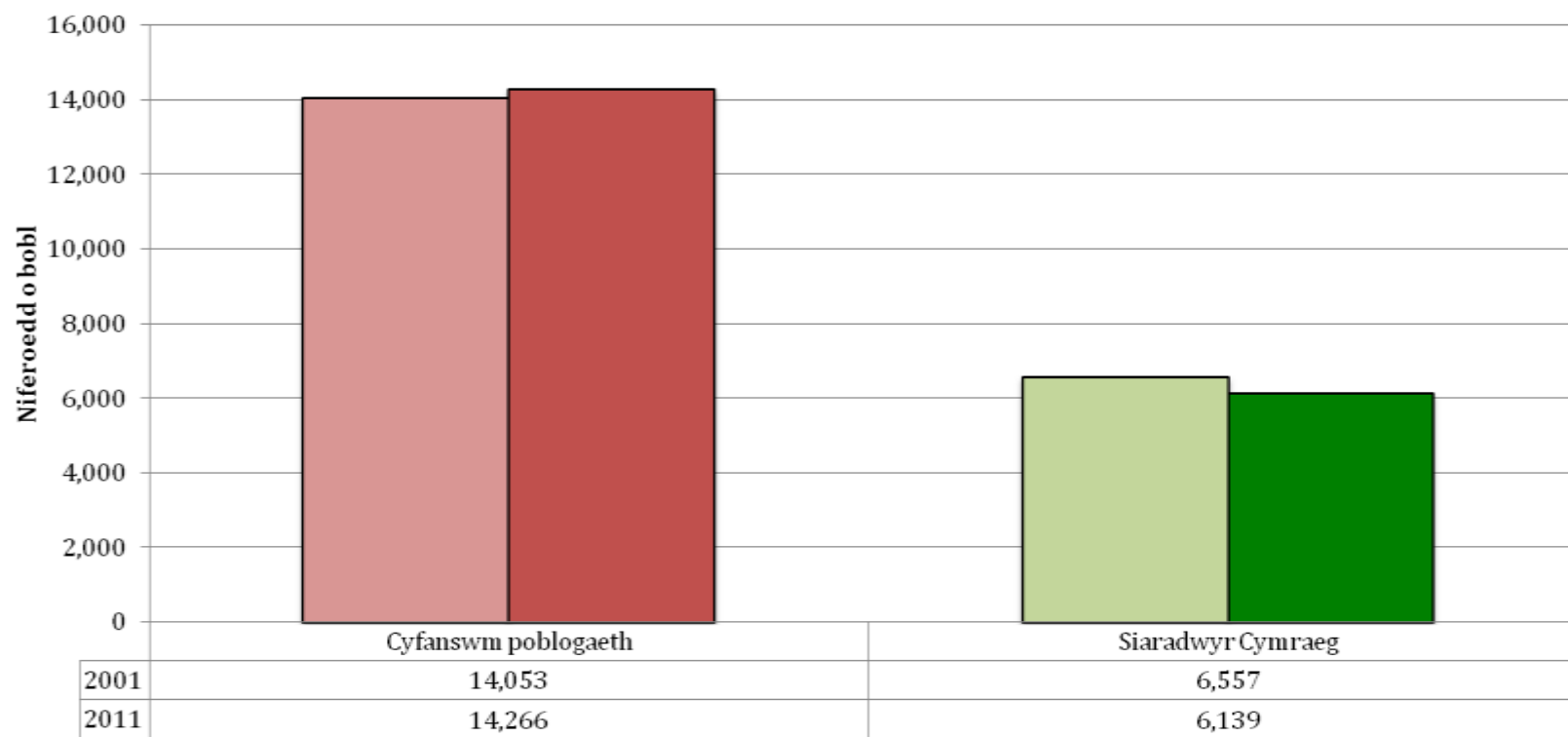
Poblogaeth fesul grwp oedran, 2011

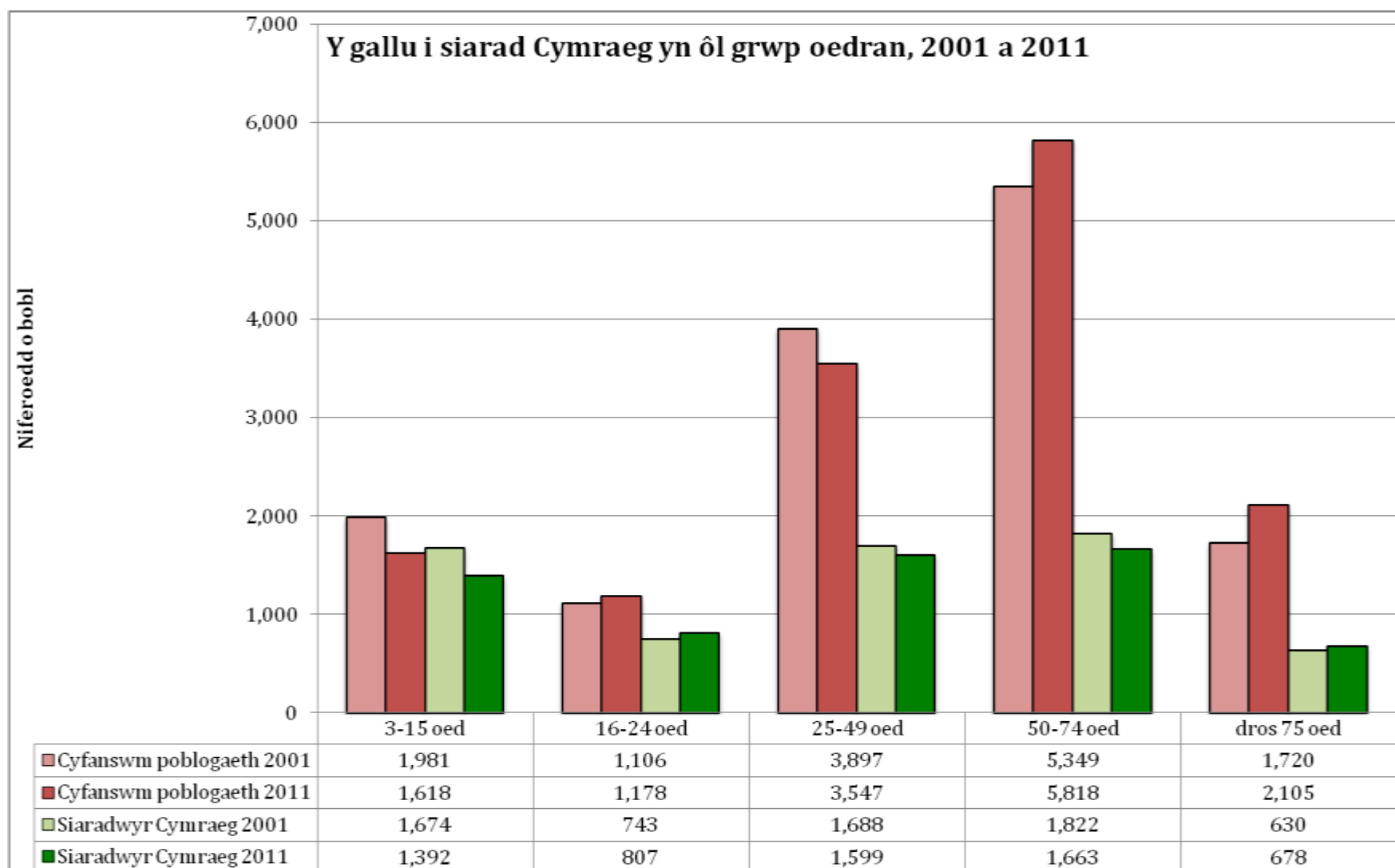

—◆— Cyfanswm poblogaeth
—■— Pobl a aned yng Nghymru
—▲— Siaradwyr Cymraeg

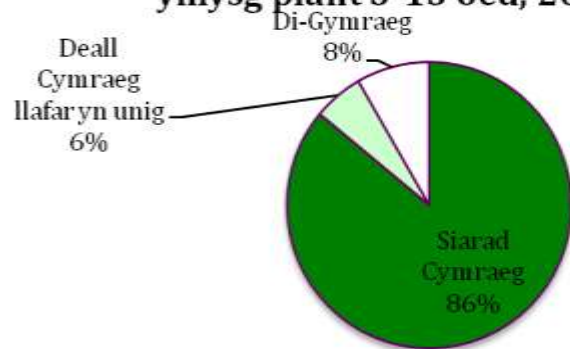
	3-15 oed	16-24 oed	25-49 oed	50-74 oed	dros 75 oed
Cyfanswm poblogaeth	1,618	1,178	3,547	5,818	2,105
Pobl a aned yng Nghymru	1,313	743	1,640	1,864	767
Siaradwyr Cymraeg	1,392	807	1,599	1,663	678

Cyfanswm poblogaeth a niferoedd siaradwyr Cymraeg, 2001 a 2011

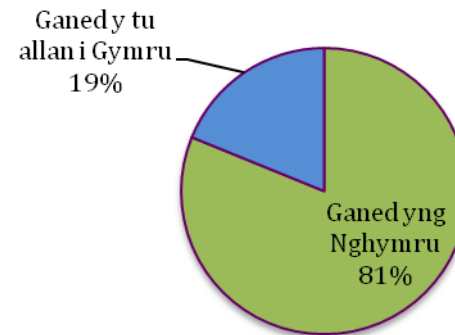

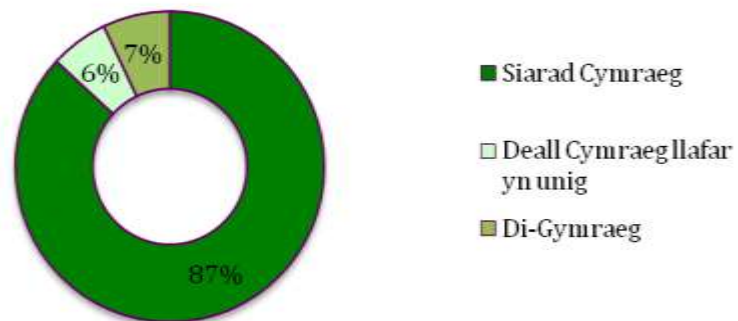
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed, 2011

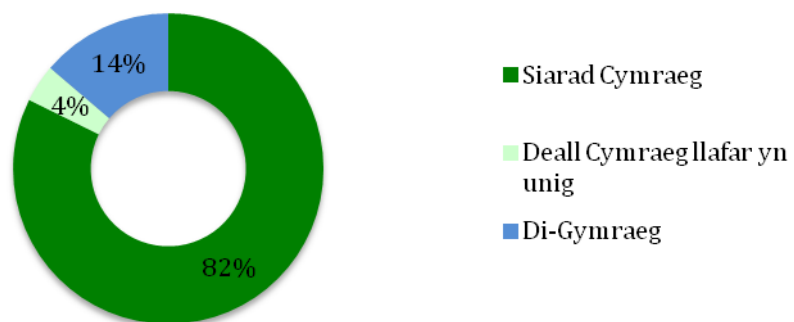
Y ganran o blant 3-15 oed a aned yng Nghymru, 2011

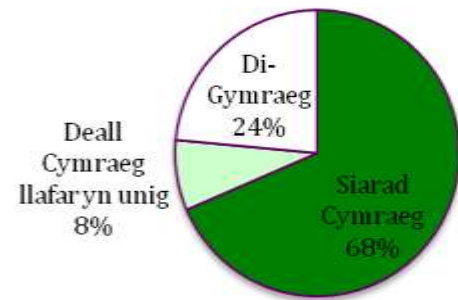
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg plant 3-15 oed a aned yng Nghymru, 2011

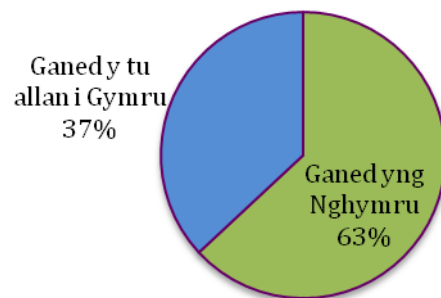
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg
plant 3-15 oed a aned y tu allan i Gymru,
2011**

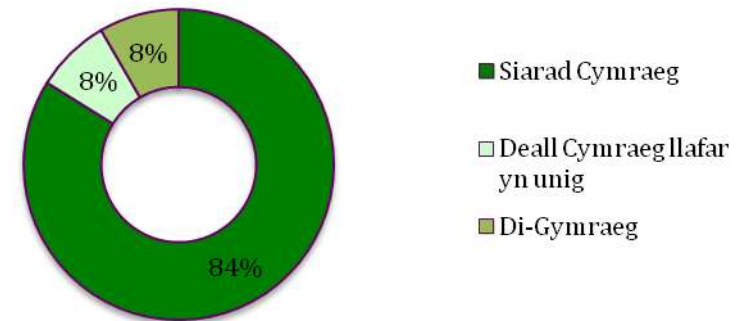
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg pobl ifanc 16-24 oed, 2011**

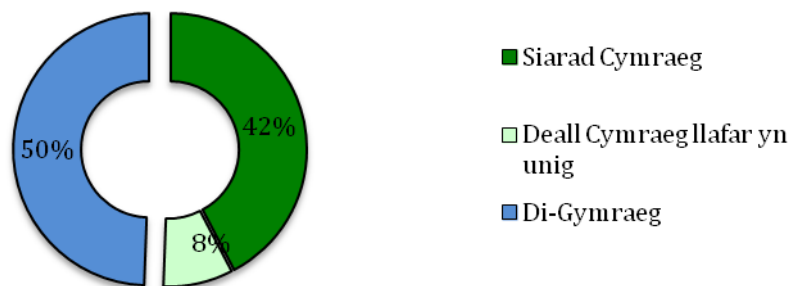
**Y ganran o bobl ifanc 16-24 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

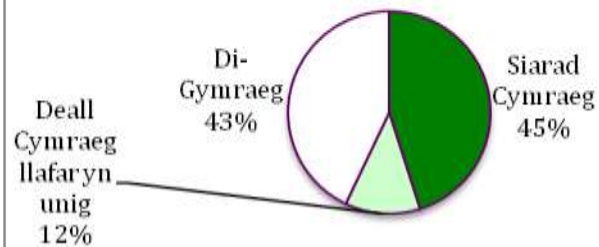
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg pobl ifanc 16-24 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

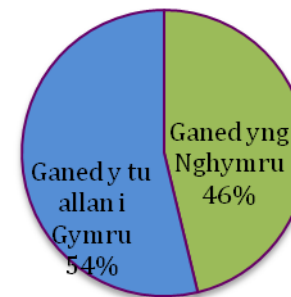
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg
pobl ifanc 16-24 oed a aned y tu allan i
Gymru, 2011**

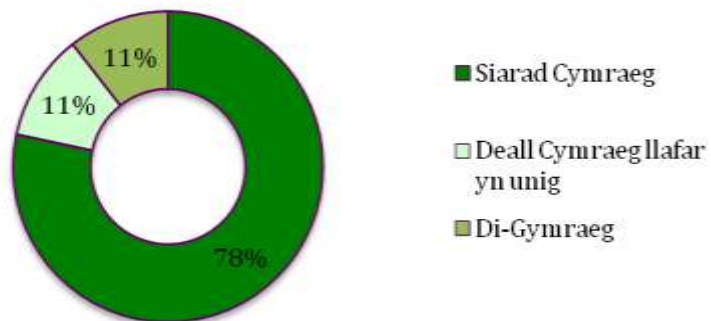
**Y gallu i siarad Cymraeg neu ddeall
Cymraeg ymysg oedolion 25-49
oed, 2011**

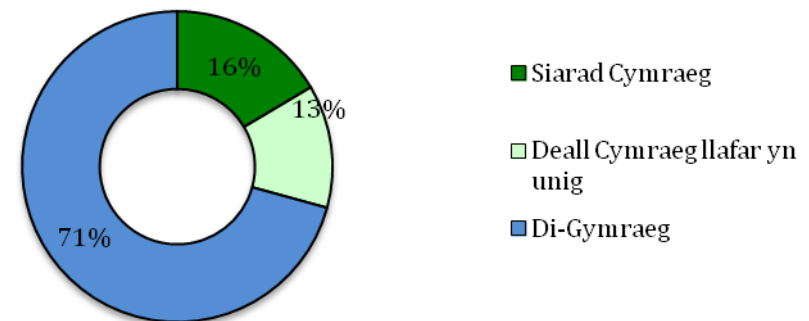
**Y ganran o oedolion 25-49 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

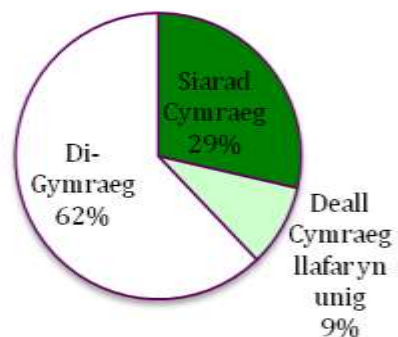
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 25-49 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

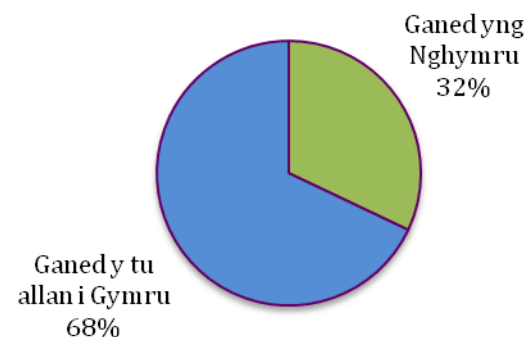
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg
oedolion 25-49 oed a aned y tu allan i
Gymru, 2011**

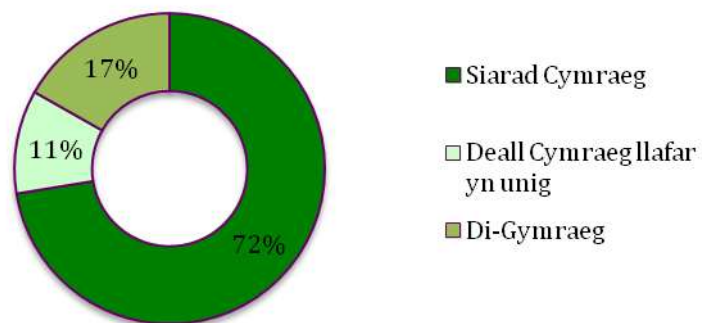
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 50-74 oed, 2011**

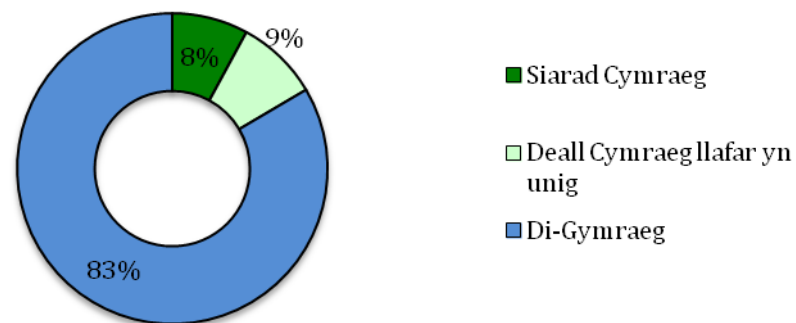
**Y ganran o oedolion 50-74 oed a aned yng
Nghymru, 2011**

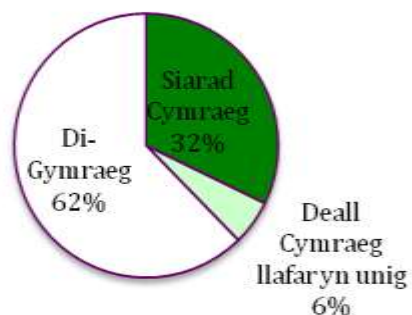
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg
ymysg oedolion 50-74 oed a aned
yng Nghymru, 2011**

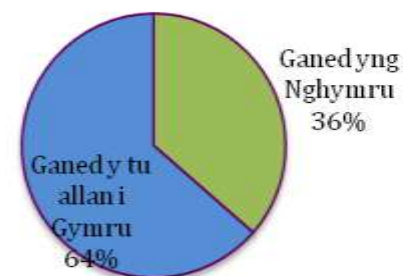
**Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg
oedolion 50-74 oed a aned y tu allan i
Gymru, 2011**

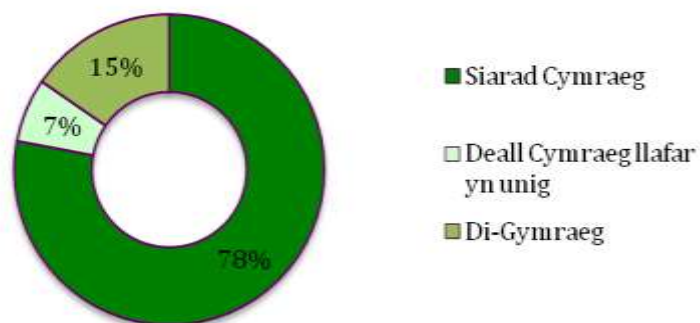
Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed, 2011

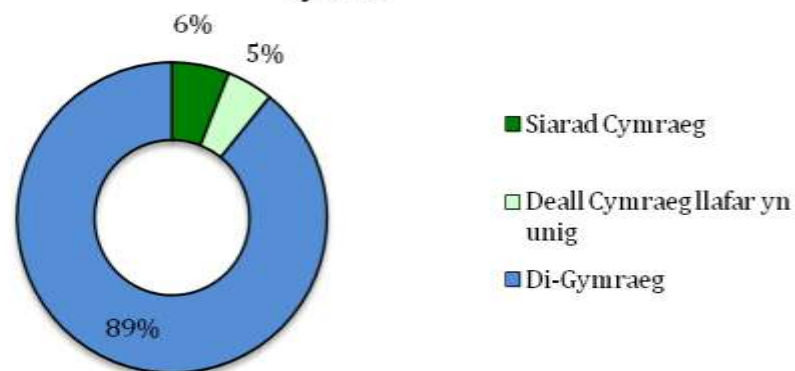
Y ganran o oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned yng Nghymru, 2011

Y gallu i siarad neu ddeall Cymraeg ymysg oedolion dros 75 oed a aned y tu allan i Gymru

Hanfod

Ymgynghoriaeth iaith a gwasanaethau golygyddol

- Elidir, Ffordd Berth Ddu, Llanrwst, Conwy LL26 0HG
- huw@hanfod.net
- 07770 941097

RHAN 2: Eich Sylwadau a Newidiadau a Awgrymir. (Defnyddiwch un adran Rhan 2 ar gyfer pob sylw yr hoffech ei wneud)

1550-128-6.5

2a. Ar ba ran o'r Cynllun Adnau yr ydych chi'n gwneud sylwadau?

Polisi rhif (nodwch)	
Paragraff rhif (nodwch)	6.5
Cynigion/ Map Mewnosod (nodwch y rhif cyfeirnod)	
Map Cyfyngiadau	
Atodiadau (nodwch)	

2b. A ydych yn gwrthwynebu neu gefnogi?

Gwrthwynebu	☒	Cefnogi	☐
-------------	-------------------------------------	---------	--------------------------

2c. Rhewch fanylion eich sylwadau ar y Cynllun Adnau.

Dywedir 'Grosda lefel o duf yr ystyrir sy'n cynrychioli'r dull mwyaf cadarn, cytbwys a phriodol o ystyried yr holl ffactorau perthnasol, yn cynnwys gwaith a wnaed gan ragolygon tai ac economaids annibynnol.'

Anghytunum, eto ar seil Adroddiad
Arddwy Anghenion Tai Ardal Cyngor
Cymuned Llanystrumduy

Defnyddiwch dudalennau ychwanegol os bydd angen.
Nodwch faint o dudalennau ychwanegol rydych wedi'u defnyddio.....

2ch. Os yw eich sylw yn 2c yn fwy na 100 o eiriau, darparwch grynodedb os gwelwch yn dda (dim mwy na 100 o eiriau).

2d Rhewch fanylion y newidiadau yr hoffech eu gweld i'r Cynllun Adnau

Strategaeth sy'n seiliedig ar y gwir
angen lleol.
Mae'r drol o flaen y ceffyl yma
Dylid bod wedi gwned arolwg
manwl o'r anghenion ar draws y sir.

2dd. Yd'r Cynllun yn gadarn?

Ydi	☐	Nac ydi	☒
-----	--------------------------	---------	-------------------------------------

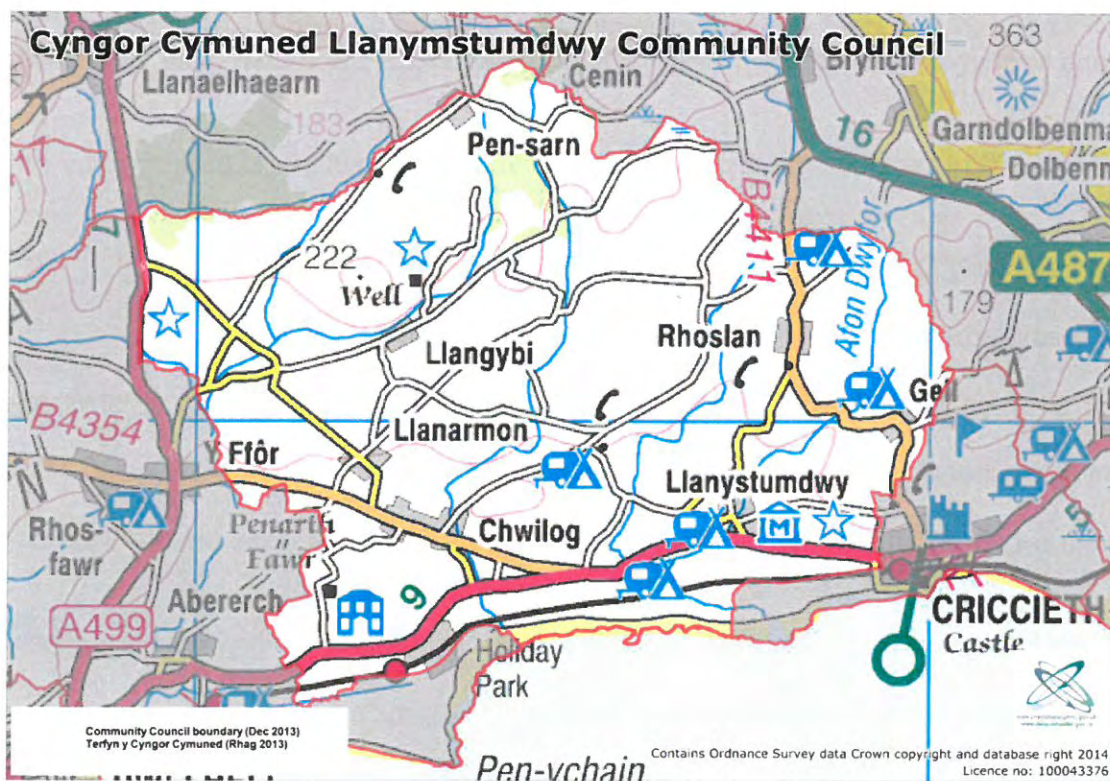
2e. Os ydych chi'n meddwl nad yw'r Cynllun Adnau yn gadarn, pa brawf cadernid ydych chi'n meddwl y mae'n ei fethu? (Ticiwch isod os gwelwch yn dda) Rhoddir mwy o fanylion am y profion cadernid ar gefn y ffurflen hon

Gweithdrefnol				Cysondeb								Cydluniad ac Effeithiolrwydd							
P1	☐	P2	☐	C1	☐	C2	☐	C3	☐	C4	☒	CE 1	☐	CE 2	☐	CE 3	☐	CE 4	☐

Adroddiad o
AROLWG ANGHENION TAI
Ardal Cyngor Cymuned
Llanystumdwy
Rhagfyr 2014

Hwylusydd Tai Gwledig Gwynedd
Gwynedd Rural Housing Enabler

Arolwg mewn cydweithrediad rhwng
Cyngor Cymuned
Llanystumdwy,
a
Hwylusydd Tai Gwledig Gwynedd

1.

Canlyniadau Holiadur anghenion tai ardal Cyngor Cymuned Llanystumdwy

Cefndir ystadegol:

Yn ôl ystadegau Cyngor Gwynedd gwelwyd bod ardal ward Llanystumdwy yn 24ain yn rhestr Gwynedd o'r ardaloedd 'gwaethaf' - (heb bwysau) yng Ngwynedd ble mae amgylchiadau yn debyg o greu problemau fforddadwyaeth, (Ymarfer scopio Gwynedd Mawrth 2014) a'r incwm canolrif cartref yn ôl CACI Paycheck

yn 2009 yn £26,03,
yn 2012 yn £25,949
ac yn 2013 wedi gostwng i £25,561.

Mae 61.4% neu 527 o gartrefi wedi eu prasio allan o'r farchnad ac mae angen incwm o £32,843 i fforddio pris lefel mynediad i dŷ yn yr ardal (1/3.5x Chwarterl isaf aelwydyd) gyda 16 ty wedi ei werthu yn y flwyddyn 2013.

Yn ol cyfrifiad 2011 mae poblogaeth o 2,074 yn byw yn yr ardal gyda 84 o gartrefi yn byw mewn tai cymdeithasol.

Mae 95 ar restr tai y Cyngor am dai cymdeithasol sydd yn edrych am dŷ yn yr ardal.

1 tŷ sydd wedi derbyn grant tai cymdeithasol ers 1998 hyd y presennol.

Mae 20 tŷ gwag yn yr ardal sydd wedi eu diffinio yn wag felly am 6 mis neu fwy yn ol ystadegau treth Cyngor.

Does dim tŷ yn cael ei lesu trwy gynllun lesu preifat y Cyngor.

Mae 3 wedi cymryd mantais o gynllun Cymorth Prynu i brynu tŷ yn yr ardal ers 1999 sef un yn Chwilog a 2 yn Llanystumdwy.

Mae 3 ar restr i brynu trwy gofrestr Tai Teg sy'n gofrestr i bobl sydd am brynu tai fforddiadwy.

Rhwng 2005 a 2013 mae 3 tŷ fforddiadwy wedi eu cwblhau, gyda 1 ar y gweill yn Llanystumdwy.

Yn Ebrill 2013 doedd dim tai fforddiadwy eraill wedi eu caniatau i'w datblygu er bod 18 tŷ fforddiadwy yn bosib, sef 7 ger Tyn Rhos Chwilog, 5 ger cefn y Madryn a 6 ger Brynhyfryd Chwilog.

Bydden rhaid cael 6.4 cyflog canolrifol i fedru prynu ty canolrif yn yr ardal ar hyn o bryd, sydd yn gryn her i rywun sydd am brynu ar gyflogau'r ardal.

Cefndir gweithredol:

Yn dilyn cyfarfod o'r Cyngor Cymuned a gododd sylw at y sefyllfa lleol am dai trefnodd y Cyngor gyfarfod cyhoeddus i dynnu sylw at beth oedd yr angen a hefyd ynghylch y CDLL newydd arfaethedig. Gwahoddwyd Hwylusydd Tai Gwledig Gwynedd i gyfarfod a chytunwyd i lunio holiadur ar y cyd i ganfod beth oedd yr angen am dai yn lleol. Cynhaliwyd yr arolwg yn niwedd Hydref 2014.

Methodoleg yr arolwg oedd i'r arolwg drwy holiadur gael ei ddosbarthu i'r holl gartrefi yn ardal Chwillog a Llanarmon ac un o bob tri yn ardal Llanystumdwy gan gynghorwyr cymuned a gwirfoddolwyr lleol i ganfod:

- yr angen am dai gan bobl leol
- barn am ddatblygiad posib ar gyfer tai cyffredinol a'r angen am dai fforddiadwy ar gyfer pobl leol yn yr ardal.

Dosbarthwyd 400 o holiaduron a llaw i'r holl dai yn ardal plwyf Llanarmon a phentref Chwillog a threuan sef 105 yn ardal Llanystumdwy allan o 345 o gartrefi ar restr treth y Cyngor yn niwedd Hydref 2014.

Gosodwyd blwch derbyn holiaduron yn Amgueddfa Lloyd George Llanystumdwy a derbyniwyd 25 yn ôl sef 24% o'r treuan. Gellir dweud petae'r holiadur wedi cynnwys pawb y byddai'r ymateb wedi bod yn fwy sef 75 o ymatebion!

Gosodwyd blychau derbyn holiaduron yn Siop Povey a Swyddfa Post Chwillog. Dychwelwyd 15 holiadur yn Siop Povey ac 88 yn y Swyddfa Post, sef 103 sydd yn ymateb o 26%

Swm yr holiadur a ddychwelwyd yn 128 gyda chyfartaledd o'r blychau i gyd yn 25.3%. Ychydig yn siomedig oedd yr ymateb gan y disgwylir y bydde yna tua 35% yn dychwelyd holiaduron yn y math yma o arolwg.

1. Canfyddiadau'r holiadur:

Ymatebodd 95 i'r holiadur yn Gymraeg a 33 yn Saesneg sef cyfanswm o 128.

1. Mae 122 o'r ymatebwyr wedi dweud mai yn y llety presennol yn yr ardal maent yn byw yn bennaf, 3 ymatebwr mewn ail gartref
2. Y math o dy mae'r ymatebwyr yn byw ynddynt yw:

Sut fydddech chi'n disgrifio lle rydych chi'n byw? *Ticiwch un blwch*

33 Tŷ pâr (semi)	3 Fflat	17 Tŷ teras (gan gynnwys ar ben rhes)
50 Tŷ sengl (detached)	23 Byngalo	0 Tŷ symudol (mewn man parhaol)
1 Arall = ty fferm		

3. Mae'r mwyafrif o 106 yn byw mewn ty sydd yn berchen iddynt, 1 rhan berchennog, 7 rhent preifat, 6 rhent cymdeithasol a 3 yn byw yn ddi-rent.
4. Mae 98 o'r ymatebwyr wedi byw yn eu cartrefi presennol dros 10 mlynedd
5. Mae'r mwyafrif o 70 yn byw mewn llety 3 llofft, 24 mewn llety 4 llofft, 10 mewn llety 5 llofft neu fwy, 17 mewn llety 2 lofft a 2 mewn llety 1 llofft.
6. Gofynwyd i'r cartrefi mewn dau holiadur gwahanol yn ardal- ward Chwillog a Llanarmon a hefyd Llanystumdwy - **A ydych chi neu unrhyw un yn eich cartref yn rhagweld y byddwch angen symud o fewn ardal Llanystumdwy a Chwillog yn y 5 mlynedd nesaf?** atebodd 14 eu bod.
7. Dyma eu manylion.
 - a. Llanystumdwy - Roedd 7 wedi llenwi'i ffurflen yn Gymraeg a 2 yn Saesneg yn datgan eu bod angen symud tŷ ond yn benodol ym mhentre Llanystumdwy – rhai am symud allan o gartref teulu ac eraill angen am dŷ mwy.

Mae hyn yn reit arwyddocaol gan fod nifer yn yr holiaduron yn dweud nad oes angen mwy o dai yn Llanystumdwy ond o ran canran mae 7 o 105 yn rif uchel ac os ydyn ni yn edrych ar y nifer o drigolion a dderbyniodd holiadur rhaid treblu hyn a gellir dweud bod hynny gyfystyr a 21 angen symud yn Llanystumdwy ei hun.

- b. Chwillog – Roedd 3 wedi llenwi'r ffurflen yn Gymraeg a 2 wedi llenwi yn Saesneg sef 5 wedi dweud eu bod am symud.

Yn y ddwy ardal, 8 o'r rhai a ymatebodd eu bod am symud oedd wedi byw yn yr ardal am 10 mlynedd a mwy, ac 1 rhwng 5 – 10 mlynedd, a'r lleill llai na hyn.

Casgliad cryno:

Gellir dweud felly o'r arolwg bod 9 cartref o drigolion lleol angen symud yn yr ardal ar hyn o bryd. (heb anghofio'r 2/3 o rai sydd heb ymateb yn Llanystumdwy sy'n ychwanegol)

2. Ystadegau'r arolwg

Sut fydddech chi'n disgrifio'r cartref / a Phryd da chi angen symud?					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Yn syth	0	0	0	1	1
O fewn blwyddyn	0	1	3	0	4
Mwy na blwyddyn ond o fewn 3 blynedd	2	1	0	1	3
Rhwng 3 o 5 mlynedd	2	3	0	0	5
Cyfanswm	3	5	3	2	13

Sut fydddech chi'n disgrifio'r cartref / a sawl llofft da chi ei angen?					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
1	1	0	0	0	1
2	2	2	0	0	4
3	0	3	3	2	8
4	0	0	1	0	1
5+	0	0	0	0	0
Cyfanswm / Total	3	5	4	2	14

Y cartref sydd am symud a math o berchnogaeth neu les presennol a nifer y llofftydd sydd yn y cartref					
Nifer a lle mae nhw'n byw ar hyn o bryd	Yn berchen	Rhan berchnogaeth	Rhentu preifat	Rhentu cymd.dai	Byw yn ddi-rent
1	(2 llofft)				
2(Llanystumdwy)	(4 llofft)				
3	(4 llofft)				
4	(4 llofft)				
5(Llanystumdwy)			(2 llofft)		
6	(2 llofft)				
7			(3 llofft)		
8(Chwilog)				(3 llofft)	
9 (Llangybi)	(2 llofft)				
10(Chwilog)				(3 llofft)	
11(Chwilog)	(5 llofft)				
12(Chwilog)	(5 llofft)				

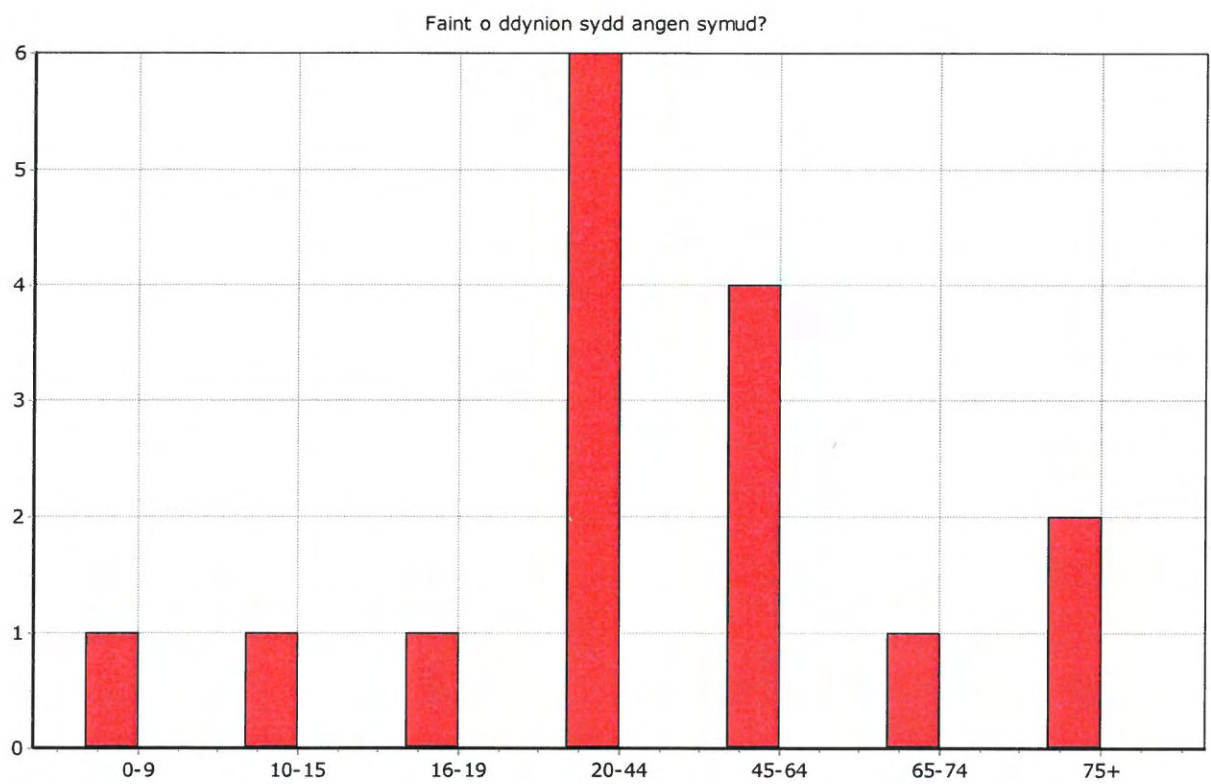
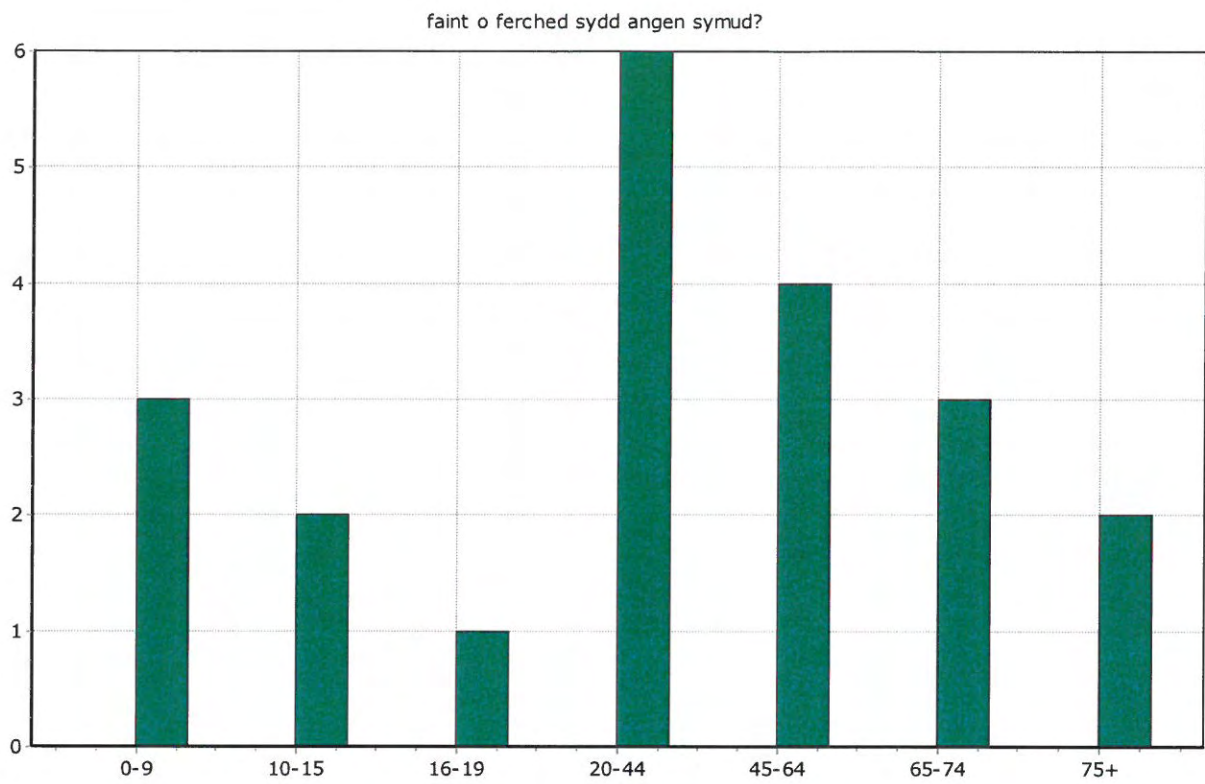
13(Chwilog)	(3 llofft)				
Cyfanswm	9		2	2	

Y cartref sydd am symud a pha ardal y byddent yn ystyried byw/ (cyfeiriad presennol mewn cromfachau)

Nifer a lle mae nhw'n byw ar hyn o bryd	Llanystumdwy	Chwilog
1	1	
2(Llanystumdwy)	1	
3	1	
4	1	
5(Llanystumdwy)	1	
6	1	1
7		1
8(Chwilog)		1
9 (Llangybi)	arall	arall
10(Chwilog)		1
11(Chwilog)	1	1
12(Chwilog)	1	1
13(Chwilog)		1
Cyfanswm	8	7

Sut fydddech chi'n disgrifio'r cartref / a Phryd da chi angen symud

	Yn syth	O fewn blwyddyn	Mwy na blwyddyn ond o fewn 3 3	Rhwng 3 – 5 blynedd	Cyfanswm
Person sengl	0	0	1	2	3
Cwpl	0	1	1	3	5
Teulu	0	3	0	0	3
Arall	1	0	1	0	2
Cyfanswm	1	4	3	5	13

Faint y gall y cartref ei dalu os am rentu a math o gartref a ffurfir	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Hyd at £50/wythnos hyd at £220/mis	1	0	0	0	1
£51 i £70/wythnos £221 i £300/mis	1	0	0	0	1
£71 i £90/wythnos £301 i £390/mis	0	0	2	0	2
£91 i £120/wythnos £391 i £520/mis	1	0	1	0	2
£121 i £150/wythnos £521 i £650/mis	0	0	1	0	1
Mwy na £150/wythnos Mwy na £650/mis	0	0	0	0	0
Dim am rentu	0	4	0	2	6
Cyfanswm	3	4	4	2	13

Faint y gall y cartref ei fenthg i brynu a math o gartref a ffurfir	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Hyd at £40,000	0	0	0	0	0
£40,001 - £60,000	0	0	0	0	0
£60,001 i £80,000	1	2	0	0	3
£80,001 i £100,000	0	0	1	0	1
£100,001 i £120,000	0	0	0	0	0
£120,001 i £140,000	0	0	0	0	0
£140,001 i £160,000	0	0	0	1	1
£160,001 i £180,000	0	0	1	0	1
Mwy na £180,000	0	3	1	1	5
Dim am brynu	1	0	1	0	2
Cyfanswm	2	5	4	2	13

Sut fyddai'r cartref yn talu am eu llety a math o gartref a ffurfir?						
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm	Prif ddewis /
Prynu ar y farchnad agored	2	5(1)	1	2	10	1
Rhentu gan y sector preifat	2	0	2	0	4	
Rhentu gan y Cyngor neu Gymdeithas Dai	1(1)	1	2	0	4	1
Prynu'n rhannol gyda'r Cyngor neuGymdeithas dai	2	1	0	0	3	
Rhan o gynllun rhatach gydag amodaua chyfyngiad ar ail werthu	2(1)	0	0	0	2	1
Hunan adeiladu	1	3(1)	1(1)	1(1)	6	3
Arall	0	1	0	0	1	
Cyfanswm	3	5	4	2	14	

Sut fydddech chi'n disgrifio'r cartref / a Pham da chi angen symud?					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Rhy fach			2	1	3
Rhy fawr		3		1	4
Angen gwaith trwsio		1		1	2
Anaddas ar gyfer anghenion corfforol		2		1	3
Llety dros dro			1		1
Angen byw yn agos i'r gwaith					
Angen byw yn agos i berthynas		1			1
Angen byw yn agosach i ofalwr neu i roi gofal				1	1
Angen byw yn annibynnol	3				3
Cael fy aflonyddu			1	0	1
Arall			1	0	1
Cyfanswm	3	4	4	2	13

Y cartref sydd am symud a pha ardal y byddent yn ystyried byw/					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Llanystumdwy	3	2	1	2	8
Chwillog	1	3	3	0	7
Arall	1	2	0	0	2
Cyfanswm	3	4	4	2	13

Y cartref sydd am symud ac os ydynt ar restr aros /					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Rhestr aros y Cyngor	0	0	2	0	2
Tai Teg i brynu	0	0	0	0	0
Na	3	4	4	2	13

Y cartref sydd am symud ac os fyddent â diddordeb mewn plot hunan adeiladu neu adeilad gwag i'w adnewyddu /					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Ydw	3	3	2	0	8
Nacydw	0	1	1	0	2
Hwyrach	0	0	1	1	2
Cyfanswm	0	0	0	0	12

Y cartref sydd am symud ac a oes angen ty o fath penodol arnynt /						
Oes angen ty o fath penodol arnoch?	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm	
Na	3	3	4	1	11	
Oes, llety ar y llawr gwaelod	0	1	0	1	2	
Oes, tŷ lloches gyda gwasanaethau cynorthwyol	0	0	0	0	0	
Oes, llety arall gyda gwasanaethau cynorthwyol	0	0	0	0	0	
Oes, gofal preswyl	0	0	0	0	0	
Arall	0	1	0	0	1	
Cyfanswm	3	5	4	2	14	

Y cartref sydd am symud ac a fyddent a diddordeb byw yn Chwillog/					
Mae cyfle i godi tai yn Chwillog a fyddde gennych ddiddordeb byw yma?	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Byddwn	1	1	3	0	5
Na fyddwn	1	0	1	2	4
Efallai	1	1	0	0	2

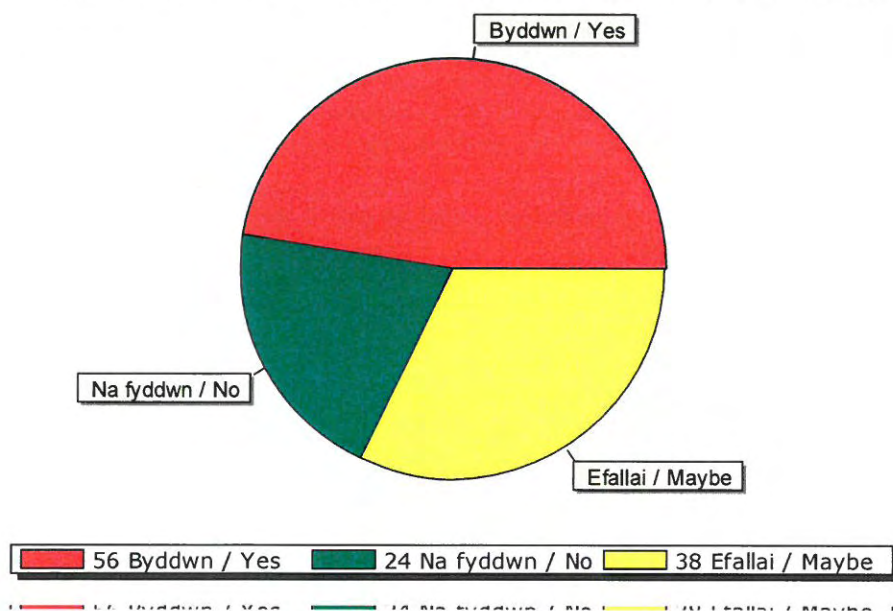
Y cartref sydd am symud ac yn credu bod angen YmTiC/					
	Person Sengl	Cwpl	Teulu (un neu ddau oedolyn gyda phlant)	Arall	Cyfanswm
Ydw	2	2	1	0	5
Nacydw	1	1	1	2	5
Dim yn siŵr	0	2	2	0	4
11 o blaid bod angen YmTiC o'r holl ymatebwyr					

Mae 50 o ymatebwyr wedi dweud 'Dim yn siŵr / efallai' i'r cwestiwn gyda 38 o'r rhain wedi llenwi yn Gymraeg a 12 yn Saesneg.

Pobl sydd am ddychwelyd i'r ardal

Ar wahân i chi eich hun neu unrhyw un arall yn eich cartref, a ydych chi'n gwybod am unrhyw un â 'chysylltiad lleol' nad yw'n byw yn ardal Llanystumdwy ar hyn o bryd ond a hoffai symud i fyw yn ôl i'r ardal? Ystyr 'cysylltiad lleol' yw "pobl sydd wedi byw neu weithio yn ardal y Cyngor Cymuned, neu ardal Cyngor Cymuned cysylltiol, am bum mlynedd neu fwy". = 5 oedd y nifer gyda 2 gyfeiriad yn nodi rhai am ddychwelyd o Bontarddulais a Phenrhyndeudraeth.

Os oes angen yn cael ei ganfod, a fydddech chi'n hapus i weld ac yn gefnogol i ddatblygiad bychan o dai fforddiadwy ar gyfer pobl a chysylltiad lleol yn eich cymuned?
If a need is identified, would you be happy to see and support a small development of affordable housing for local people in your community?

	Os oes angen yn cael ei ganfod, a fydddech chi'n gefnogol o ddatblygiad bychan o dai ar gyfer pobl a chysylltiad lleol yn eich cymuned? Rhewch resymau dros hyn, os hoffech chi wneud hynny.	Byddwn	Na fyddwn	Efallai
1	Pwysigrwydd tai 'fforddiadwy' i bobl ifanc sydd eisiau byw o fewn ardal eu magwraeth	1		
2	Mae gennyf blant na allai fforddio tŷ fel arall	1		
3	datblygiad bychan i Gymry lleol	1		
4	Er mwyn rhoi cyfleoedd teg i bobl ifanc yr ardal fyw/dychwelyd i fyw i'r ardal mewn ffurf fforddiadwy.	1		
5	CARTREF I BOBL LLEOL	1		
6	ER MWYN HELPU TEULUOEDD IFANC I YMGARTREFU YN YR ARDAL	1		
7	Mae'n bentref gyda cymysg eang o wahanol dai yn barod, bysai lleihau yr ardaloedd gwyrdd o fewn ac o gwmpas y pentref yn ei ddinistrio i drigolion presennol		1	
8	Mwy o blant i gadw'r ysgolion a'r cylchoedd ar agor.	1		
9	Mae'r diffyg tai 'teulu' yn broblem yma ond mae hwn yn bentref unigryw ac mae'n hanfodol gwarchod ei naws a'i dreftadaeth.		1	
10	Dibynnu faint o dai a phwy fuasai'n dod yno i fyw			1
11	Mae tai ar werth yn y pentref ers 3/4 mlynedd a neb eu hangen er gwahanol brisiau. Mae yna ddigon o fewnfudwyr yma'n barod sydd ddim yn cymysgu na chefnogi'r gymuned.		1	
12	Ofn i bobl di-gymraeg symud i mewn a seisnigeiddio mwy ar yr ardal. Eto os yw Cymry ifanc lleol angen yna o blaid. Angen rhoi amodau llym i reoli mewnlifiad di-angen.			1
13	This is a rural village that benefits from green spaces making it a pleasant place to live. Any further development would ruin it.		1	
14	Hefyd rhentu	1		
15	Os bydd y datblygiad yn cael ei gefnogi mi fuaswn yn gobeithio fod o leia mwyafrif o'r tai yn caei ei gwerthu fel tai fforddiadwy i bobl yr ardal yn unig ac nid jesd 1 neu 2 o dai allan o'r stad gyfan. Mae'n bwysig codi tal fforddiadwy mewn pentrefi fel Chwillog er mwyn sicrhau fod pobl ifanc a'u teuluoedd yn cael y cyfle i fyw o fewn eu cynefin.	1		
16	There is no local work to support new housing and no public transport.		1	
17	I gael pobl leol yn ol i'r gymuned	1		
18	I roi gwaed newydd yn y gymuned			1
19	Support local business and school	1		
20	To provide large families with bigger houses	1		
21	Mae oleiaf 13 o dai ar werth ar hyn o bryd yn y pentref Chwillog, a rhai eraill ar y cyron. Dim angen adeiladu mwy o dai.			1
22	Angen ar gyfer bobl ifanc	1		
23	Os oes angen gan rhywun a methu cael tŷ yn yr ardal mae'r ysgol, y siop a'r post yn dioddef	1		
24	Cefnogol iawn i ddatblygiad at anghenion LLEOL yn unig	1		
25	Mae digon o dai ar werth yn yr ardal yn barod. Mi fuasem yn cefnogi meibion fferm iddynt gael adeiladu cartref ar dir y fferm ond dim adeiladu stad o dai mwy o bobl a dim cysylltiad ar ardal ddoith yma i fyw		1	
26	Er mwyn cael tai modern hwylus ac o safon uwch na rhai o'r stoc bresenol	1		
27	***CYSYLLTIAD LLEOL*** Credaf mai dyma fyddai dymuniad fy mam ynghyfraith oedranus pe gallai ymresymu fel yn y gorffennol!	1		
28	Os canfyddir angen ar gyfer pobl a chysylltiad lleol yna dylid adeiladu nifer	1		

	cymhedrol.Er lles y gymdeithas gynhenid a'i datblygiad a chael mwy o blant i'r ysgol.			
29	Mae nifer o dai ar werth yn yr ardal yn barod rhai ers dros flwyddyn a rhaid ystyried yr IAITH		1	
30	Does dim angen- digon o dai ar werth yn y pentref		1	
31	***cysylltiad lleol***			1
32	Ydi'r FFYLIAD yn y brif ddinas yn deallt fod unrhyw fewnlifiant yn debygol o ddinistro ein cymuned GYMRAEG????		1	
33	Byddai pobl sydd a chysylltiad a'r ardal yn fwy parod i gyfrannu eto i fywyd yr ardal	1		
34	Ar yr amod bod yr iaith Gymraeg yn cael blaenoriaeth			1
35	Cael cartrefi hwylus i'r henoed	1		
36	Byddai datblygiad bychan fforddiadwy yn iawn ar gyfer bobl ifanc neu henoed- eiddo llai yn brin ar gyfer henoed h.y. 1 stafell wely	1		
37	Mae angen mwy o dai i bobl lleol OND angen datblygiadau BYCHAN mewn pentrefi	1		
38	Angen mwy o dai un llawr i hen bobl agos i siop a bysiau ag sydd bosib iw rhentu			1
39	Mae hyd yn oed 'ychydig o dai/datblygiad bach' yn denu 'Tai Eryri' a'i math i fachu rhai tai ac yna bydd pob math o rybish yn dod i'r ardal!!			1
40	Mae caniatad i 50 uned yn barod. Ma hyn yn fwy na digon!!!		1	
41	Cefnogi busnesau lleol fel y Siop, Cigydd,Ysgol,Neuadd ayyb	1		
42	Mae llawer o dai ar werth yn y pentref yn barod		1	
43	Dim rhesymau efallai yn posib ond ddim yn siwr eto (?)			1
44	Yn bryderus am y nifer o dai mae y cyngor /llywodraeth yn tanlinellu iw adeiladu yn Chwillog yn y blynyddoedd nesaf yn barod.			1
45	Mae'n bwysig cadw pobl ifanc yma	1		
46	Os yw'r iaith yn cael ystyriaeth, yn gefnogol cryfhau yr ysgol er budd teuluoedd Cymraeg	1		
47	There are quite a few houses on sale in Chwillog already, so there is no need to build more houses			1
48	It would ensure future of the village. Also village businesses and school	1		
49	Depends on what and where and how affordable			1
50	Define small			1
51	There isn't enough housing for everyone in this area	1		
52	Cherish your heritage. Cadw Cymru. Cymru am byth	1		
53	More work and lot of people need good housing	1		
54	Seem to be many houses on the market available at the moment why need more?		1	
55	Why discriminate		1	
56	I think the housing market is stagnant and there are already many houses of different types for sale without the need of new builds	1		
57	Need the community to be kept strong and house prices to be affordable to locals	1		
58	WHAT OTHER CONDITIONS QUALIFY AS 'LOCAL' OTHER THAN 5 YEAR RESIDENCY	1		
59	Nid oes angen adeiladu rhagor o dai yn yr ardal gan fod yn bresennol 13 o dai gwag ac ar werth yn y pentref a'i cyrion gyda prisiau amrywiol. e.g 3 ty gwag, 6 t? ar werth, 4 ty yn cynnwys 1 tyddyn bychan ag angen eu hadnewydd. Mae 2 o'r tai hyn yng nghanol y pentref sydd yn ddolur i'r llygaid. Un ers oddeutu 6 mlynedd ag 1 arall ers oddeutu 15 mlynedd. Dylid rhoi dewis i'r perchnogion hyn unai i orffen y gwaith ar y tai , eu hail werthu i rhywun arall cymwys, neu eu tynnu i lawr a twtio'r man lle maent. Rwy'n methu a deall sut fod y Cyngor yn caniatáu hyn gan ei bod yn golled ariannol sylweddol mewn trethi.		1	

	Nodwch a ydych chi'n gwybod am unrhyw safleoedd, tir, adeiladau diwydiannol neu adeiladau gweigion sydd ar gael yn ardal yr arolwg y gellir eu hystyried ar gyfer cynllun tai ar gyfer pobl lleol arwahan i safleoedd wedi eu dynodi? Rhowch fanylion yma ac enw cyswllt.	Ymateb yn Gymraeg	Ymateb yn Saesneg
1	Cae drws nesa i ty'n ddol a cae peldroed top	1	
2	Mae yna ddarn o dir tu ol i dafarn y plu fuasai'n addas ar gyfer nifer o dai i'w gosod ar rent yn unig i drigolion lleol.	1	
3	Cae drws nesaf i 'Ael y Bryn' yn ganol y pentref. Cae tu ol i Tafarn Madryn Chwilog. Bryn Hyfryd.	1	
4	Pwllheli		1
5	Hen safle golchdy afonwen	1	
6	Land between chwilog and lon goed		1
7	Cae gyferbyn a dolydd Chwilog 01766.....	1	
8	Byngalo gwag ers 2003 yn stad cae capel sef garth 3 cae capel chwilog.	1	
9	Tir o bobtu'r ffordd ger plas ewig a dolydd	1	
10	Mae tri safle ond digon o dai yn barod	1	
11	Gerddi Buckingham Palace, Gardd Carwyn Jones, Parc Carafannau lleol	1	
12	Gwybod am 3 safle ond digon o dai yn Chwilog yn barod	1	
13	Afonwen- adeilad wedi ei adael i ddirywio ers blynnyddoedd	1	
14	Mae digon wedi eu clustnodi	1	
15	I know there is one bungalow empty in cae capel estate, and has been for a long time		1
16	HafonWen?????		1

Mae cymunedau cynaliadwy angen gwaith yn ogystal â lle i fyw. Oes angen gwaith neu le i weithio arnoch? Os oes pa fath?	
Oes	Nacoes
3	7
Dim atebion arwahan i waith gweinyddol yn y diwydiant twristiaeth	

	Unrhyw sylw arall? ac A fydddech chi'n gefnogol o ddatblygiad bychan o dai ar gyfer pobl a chysylltiad lleol yn eich cymuned	Byddwn	Na fyddwn	Efallai
1	Mae Llanystumdwy yn le braf a distaw i fyw ohewrydd yr ardaloedd gwyrdd a'r coed ymysg y tai. Ddylai hyn barhau. Os fuasai newid mawr a datblygiad o fwy o dai, fysw'n yn ystyried symud o'r pentref.	0	1	0
2	Mae fy ngwr wedi bod yn byw yn ein heiddo am dros 10 mlynedd bellach ac mae wedi bod yn talu cyfraddau ar gyfer yr eiddo fel adeilad ar wahan nid anecs. Pan fyddwn yn gwneud cais i'r adran gynllunio am estyniad maent yn gyntaf yn dweud ein bod yn ei wneud er mwyn gwerthu'r eiddo. Mae'n ymddangos nad oeddynt yn cymryd bod 4 o bobl yn byw mewn eiddo un stafell wely i ystyriaeth. Yna, fe ddywedon nhw nad oedd modd i ni oherwydd bod ganddynt yr adeilad i lawr fel anecs (er ein bod ni'n talu cyfrandau ac mae fy ngwr wedi bod yn byw ynddo am dros 10 mlynedd. Nawr rydym yn gorfod talu cost ar ôl cost i'w datrys y cyfan, yn y cyfamser	1	0	0

	rydym fel teulu o 4 (merch 8 mlwydd oed a mab 10 mis oed) yn parhau i fyw mewn eiddo un stafell wely.			
3	Mae gwir angen man fel lle bwyta (caffi) bychan a siop yn y pentref yn arbennig yn ystod tymor yr ymwelwyr, gan fod cymaint o lwybrau yn dod trwy'r pentref e.g gwneud defnydd o'r neuadd gan i benwythnosau gwyl y banc fod yn llwyddianus iawn flwyddyn yn ol. Nid yw'r Plu'n agored ond ar y gyda'r nosau.	0	1	0
4	Nifer o dai ar werth yn Llan yn amrywio o ran pris o £70,000 i £260,000. Wedi bod ar y farchnad am gyfnod hir iawn. Llauer o'r gweithwyr yn dweud nad oes diddordeb – dim hyd yn oed 'viewings'.	0	0	1
5	The village is already a mix of oddly placed development it doesnt need more.	0	1	0
6	Mae angen lle parcio ceir i dai y pentref, dim ond cael parcio ar un ochr ond tai ar y ddwy ochr. Beth am gefn madryn fel maes parcio.	0	0	1
7	Rhentaf un ty a cheisio gwneud hynny i deulu ifanc lleol. Mae Eglwys Siloh hefyd yn ceisio rhentu i drigolion lleol am bris teg.	1	0	0
8	Teimlaf fod digon o dai ar werth yn Chwillog yn barod. Oes angen mwy?	0	0	1
9	Mae nifer fawr o dai ar werth yn Chwillog ar hyn o bryd.	0	1	0
10	DIM OND OS FUASAI'N GYMUNED GYMREIG. GWAITH I'R CYMRY!!!!	0	1	0
11	mae angen i unrhyw ddatblygiad fod yn fforddiadwy incwm/cyflogau yn isel yn yr ardal	1	0	0
12	Pam na chaiff ambell gais adeiladu unigol ei gymeradwyo. Petai Cyngor Gwynedd yn caniatáu ambell gais unigol ni fuasai cymaint o ofyn am stadau - bach neu beidio. Yn anffodus mae gormod o riff-raff di-waith yn cael tai neis, braf yn rhad. Pam na wnaiff y Cyngor brynu ambell dy teras sy'n bodoli yn barod a rhoi teuluoedd i fyw yn rhain? Pa hawl sydd gan ambell deulu i fagu fel cwningod ac wedyn swmian am dy 5 llofft? Mae llefydd fel Afonwen yn cael ei rhedeg gan nifer o bobl o Poland, Lithuania, Latvia, Romania. Pam? Does dim bai arnyn nhw, pobl di-waith ardal Pwllheli yn rhy fawreddog a diog i weithio yn Afonwen. Mae digonedd o waith yn yr ardal, ond mae'r bobl yn rhy fussy ac yn cael eu ffordd.	0	0	1
13	Ar hyn o bryd mae 15 o dai ar werth yn Chwillog am bris o £90,000-£450,000, rhai ohonynt ar y farchnad ers 2011. Oes angen 40 arall? Nagoes yw fy marn bendant i. Os yw'n rhaid i ddatblygiad o'r fath fynd ymlaen dylid sicrhau nad yw nawdd gymdeithasol a ieithyddol y pentref yn cael eu peryglu mewn unrhyw ffordd. Mae prinder meddygol yn broblem fawr yn yr ardal yma. A oes gwaith ar eu cyfer? Mae Ysgol Chwillog yn gymreigaidd iawn ar hyn o bryd – ofnaf yn fawr mai mewnfudwyr fyddai yn medru fforddio i brynu'r tai yma.	0	0	1
14	Digon o dai yn bresenol yn y pentref	0	0	1
15	Cefnogol yn ddibynnol fod ystyriaeth yn cael ei wneud i'r iaith	1	0	0
16	Second homes and an ageing population pose most problems. More sheltered housing needed to release more homes	0	0	1
17	Planning takes too long to pass.	1	0	0
18	IMPORTANT: How does shoreline management plan and housing insurance feed into your survey? If it doesn't then it should. works grant would change the outcomes but there isnt one.* 'the future' is all guess work. We could be dead in 5 years time but the council needs a plan. In 5 years we will not be able to care for or pay for large property. Do not know if social services input changes outcome.* We are pensioners not eligible for mortgage in future. * selfbuild-cost affects this* what is influence of 'shore' plan as insurance IS affected * better to live near a relative than spend lots of valuable time travelling. Better to know people. * What is survey area extent. Which housing areas. * CLT= very SMALL housing, needs some space for hobbies, storage, visitors. *The shoreline management plan and its influence on buildings insurance. LL53 (Chwillog) is considered a part of pwlheli flood plain by legal and general ins.co. Have you researched this consequence???	1	0	0
	Total	6	5	7

3. Stoc Tai

Tai / plotiau ar werth ac ar osod. Ionawr 2015

Mae 10 tŷ rhwng £90,000 a £200,000 ar werth yn Chwillog a dim tai i'w rhentu (rightmove)

Mae 4 tŷ rhwng £129,000 a £199,000 ar werth yn Llanystumdwy a dim tai i'w rhentu (rightmove)

4. Casgliad o'r Arolwg

Sylw cyffredinol: Siomedig oedd yr ymateb i'r arolwg. Disgwylir oddeutu 25% - 35% i ymateb i arolwg o'r fath. Sylwer nad yw pawb wedi llenwi pob cwestiwn pan ddarllenwch yr adroddiad.

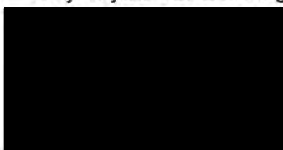
1. Tystiolaeth o'r arolwg bod yna 14 (8 wedi cynnwys eu henwau a'u cyfeiriadau) yn dymuno symud yn ardal Chwillog a Llanystumdwy. Mae'r nifer yn dangos bod yna groestoriad o bobl sengl (4), a chylau (5) a theuluoedd (4) ac arall (2) am symud.
2. Mae'r bobl sengl yn dymuno symud rhwng blwyddyn a 5 mlynedd tra bod y mwyafrif o'r cyplau (3) am symud rhwng 3- 5 mlynedd a'r teuluoedd (3) i gyd am symud o **fewn blwyddyn** ac arall un yn syth a'r llall mewn blwyddyn ond o fewn 3 blynedd.
3. Y rhesymau pennaf am y symud yw bod 3 (teulu ac arall) yn dweud bod eu cartref yn rhy fach, 4 (cwpl hŷn ac arall) yn dweud ei fod yn rhy fawr, 3 yn dweud bod eu cartref yn anaddas ar gyfer anghenion corfforol gyda 3 person sengl yn dweud eu bod angen byw yn annibynnol.
4. Y mwyafrif sydd am symud yw dynion a merched rhwng 20 -44 oed (6 bob un) gyda'r oedran nesaf fyny sef 45-64 (4 yr un) tra bod plant Ifanc 0-9 tair merch ac un bachgen gyda phobl hyn 65-74 oed (3 merch ac un dyn) am symud gyda 4 person (2 ddyn a 2 ddynes) dros 75 yn awyddus i symud.
5. Gellir ystyried ffigyrau'r Llywodraeth isod bod yna ganran o dai sydd yn fach iawn o gymharu â'r nifer sydd yn byw ynddynt, ac mae'r ystadegau o'r cyfrifiad yn dangos bod 17 cartref yn ward Llanystumdwy
<https://neighbourhood.statistics.gov.uk/dissemination/LeadTableView.do?a=7&b=13696269&c=llanystumdwy&d=14&e=7&g=6489124&i=1001x1003x1004&m=0&r=1&s=1421247897609&enc=1&dsFamilyId=2557>
a gormod o bobl sef un yn fwy na ddylid ei ystyried yn byw mewn un llety. Tra bod 3 cartref a 2 aelod yn ormod yn byw yn y llety sef bod eu tŷ yn rhy fach.
6. Mae'r angen am wahanol fathau o dai gyda niferoedd llofftidd hefyd fel y gellir dychmygu bod cyplau(2) am lety 2 llofft a (3) am lety 3 llofft. Y teuluoedd yn dymuno symud i lety sydd a 3 neu 4 llofft a'r personau sengl yn edrych am 1 a 2 llofft .

7. Er mwyn fforddio llety tydy 4 cwpl ddim am rentu, sydd yn wahanol i'r personau sengl a'r teuluoedd gyda 3 person sengl a 4 teulu yn ystyried rhentu. Mae 2 o'r Arall hefyd ddim am rentu. Gellir tybied felly mai cyplau hyn ydy'r rhain sydd yn berchnogion.
8. O'r rhai sydd yn gallu cael morgais, mae yna fwyafrif (3) ond yn gallu fforddio hyd at £80,000 o forgais tra mae yna rai eraill (6) yn gallu fforddio hyd at £140,000 a rhai hyd at £180,000.
9. Mae'r nifer sydd yn gallu / dymuno Rhentu yn 7 tra mae'r rhai sydd yn gallu / dymuno prynu'n rhannol yn 11. (Rhaid cofio bod yr holiadur yn gofyn i'r ymatebwr am holl ffyrdd o dalu y medrent ei wneud ac nid un math). Rhaid edrych i mewn i hyn mewn mwy o fanylder os bydd cynllun datblygu o unrhyw fath yn debygol a gofyn am fwy o wybodaeth.
10. Mae mwyafrif yr ymatebwyr sydd am symud sydd am rentu yn methu gwneud hynny gan nad oes dim yn cael ei hysbysebu trwy'r asiantaethau tai ac mae rhai (3) yn methu prynu tŷ yn yr ardal ar y farchnad agored oherwydd eu bod yn rhy ddrud. Mae yna dai ar y farchnad o fewn cyrraedd 8 o'r ymatebwyr ar hyn o bryd yn yr ardal.
11. Ychydig o dystiolaeth sydd bod yna ddigonedd o dai ar gyfer rhent cyhoeddus yn ôl rhestr aros gyda 95 yn disgwyl cael eu cartrefu ond does dim sicrwydd bod y rhai hyn yn bobl lleol.
12. Fel sydd yn gyffredin mewn cymunedau ychydig sydd yn cofrestru am gael symud ty. Dim ond 2 deulu o'r 13 a ymatebodd sydd wedi nodi eu bod ar restr aros y Cyngor
13. Plot Hunan adeiladu neu adeilad gwag i'w adnewyddu - Gwelwyd bod yna ddiddordeb yn hyn gyda 8 o'r 12 a ymatebodd a diddordeb ynghyd â 2 arall yn fodlon ystyried gwneud.
14. O ran pa ardal yr hoffai'r rhai sydd am symud fyw - Ychydig o wahaniaeth oedd yna rhwng ardal Llanystumdwy (8) a Chwilog (7).
15. Gan ystyried bod yna safloedd wedi eu clustnodi yn y Cynllun Datblygu Unedol yn Chwilog i godi tai, dim pob un oedd yn gweld hyn fel ardal y b yddent am symud iddo i fyw gyda 5 yn dweud y byddent, 2 efallai ond 4 yn dweud na fyddent.
16. Pan ofynnwyd am ymateb i gwestiwn am Ymddiriedolaeth Tir Cymunedol ac a oedd angen un yn yr ardal; arwahan i'r rhai oedd wedi datgan diddordeb mewn angen am dy yn yr ardal, ychydig iawn oedd yn ystyried bod angen YmTiC. Ymatebodd 11 o'r holl ymatebwyr eu bod yn credu bod angen YMTIC a 50 yn dweud 'Dim yn siŵr / efallai', i'r cwestiwn gyda 38 o'r rhain wedi llenwi yn Gymraeg a 12 yn Saesneg. O bosib nad oes yna ddigon o drigolion lleol yn ymwybodol o beth yw hyn.
17. Pan holwyd am gyfleoedd gwaith. Ychydig oedd yr ymateb (10) gyda sylw unai eu bod yn 'rhy hen', 'lle mae'r gwaith' a'r unig sylw oedd angen am swydd gweinyddol maes twristiaeth. Doedd neb yn holi am unedau gwaith nac arall.
18. Hefyd ym Mawrth 2014 yn ôl Cyngor Gwynedd mae yna 20 o dai gweigion hir dymor wedi eu cofrestru felly yn ardal Cyngor Llanystumdwy.

5. Ffordd Posib Ymlaen

1. Dylid ystyried cynnal diwrnod agored ar gyfer y rheiny na wnaeth ymateb
2. Cofrestru'r rhai nad sydd ar restr aros er mwyn cadarnhau'r dystiolaeth ac i gadarnhau eu bod mewn angen, bydd rhaid cael mwy o fanylion gan unigolion er mwyn symud ymlaen.
3. Angen ystyried sut mae modd gwneud gwell defnydd o stoc tai presennol yr ardal gyda nifer o dai gweigion.
4. Os yn penderfynu ar ddatblygiad, mae angen canfod tiroedd addas / addasu hen adeiladau ar gyfer datblygiad bychan yn Chwillog a Llanystumdwy!
5. Gyda safleoedd a chynlluniau i ddatblygu tai wedi eu cymeradwyo yn y CDU beth yw'r ffordd ymlaen ynghylch datblygu'r safleoedd hyn os o gwbl ar raddfa dderbyniol gan bawb – bydd angen trafodaeth pellach ar hyn rhwng rhanddeiliaid sydd yn cynnwys datblygwr, tirlfeddiannwr, adran cynllunio a'r gymuned leol ac ati fydd yn lles i'r ardal gan gynnwys effaith ar wasanaethau presennol, addysg, diwylliant, economi ac isadeiladedd ac ati.
6. Nid oes grant tai cymdeithasol ar gael yn y tymor byr ond mae posibilrwydd edrych ar fenthg arian drwy Ymddiriedolaeth Tir Cymunedo i ddiwallu angen i dalu am hunan adeiladu neu adnewyddu a chael morgais i dalu hyn ar ddiwedd y gwaith. Bydd angen sefydlu grwp lleol i weithredu hyn mewn perthynas ag ymddiriedolaeth tir cymunedol sirol a chefnogaeth swyddog. (sydd yn cael ei wyntyllu ar hyn o bryd.)

Aseswyd gan
Hwylusydd Tai Gwledig Gwynedd

Arfon Hughes, Hwylusydd Tai Gwledig – Rural Housing Enabler
Ionawr 2015

Ffynonellau gwybodaeth/ Information sources:
Cyngor Gwynedd
NESS a NOMIS gwefannau'r Llywodraeth
Asiantaethau Tai Lleol.